

2019

ABD

GAZİANTEP ÜNİVERSİTESİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

ALİ DURMUŞCAN

T.C.
GAZİANTEP ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
TÜRKÇE VE SOSYAL BİLİMLER EĞİTİMİ ANA BİLİM DALI

YABANCILARA TÜRKÇE ÖĞRETİMİNDE FİİLLERİN PANDOMİM TEKNİĞİ İLE ÖĞRETİMİNİN ETKİLİLİĞİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

ALİ DURMUŞCAN

GAZİANTEP
TEMMUZ 2019

T.C.
GAZİANTEP ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
TÜRKÇE VE SOSYAL BİLİMLER EĞİTİMİ ANA BİLİM DALI

YABANCILARA TÜRKÇE ÖĞRETİMİNDE FİİLLERİN PANDOMİM TEKNİĞİ İLE ÖĞRETİMİNİN ETKİLİLİĞİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

ALİ DURMUŞCAN

Tez Danışmanı: Dr. Öğr. Üyesi KADİR KAAN BÜYÜKİKİZ

GAZİANTEP
TEMMUZ 2019

TEZ ONAY SAYFASI

Öğrencinin Adı ve Soyadı: ALI DURMUŞCAN

Üniversite: Gaziantep Üniversitesi

Enstitü: Eğitim Bilimleri Enstitüsü

Anabilim Dalı ve Programı: Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Ana Bilim Dalı-Türkçe Eğitimi

Tezin Başlığı: Yabancıların Türkçe Öğretiminde
Tekniğiyle Öğretimin Etkililiği

Füllerin Pandoenim

Tezin Savunma Tarihi:

Bu tezin Yüksek Lisans Tezi olarak gerekli şartları sağladığını onaylıyorum.

Prof. Dr. Mehmet ÇİÇEK

Enstitü ABD Başkanı

Bu tez tarafımdan okunmuş, kapsamı ve niteliği açısından bir Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

Doç. Dr. KADİR KAAN BÜYÜKİKİZ

Tez Danışmanı

Bu tez tarafımızca okunmuş, kapsam ve niteliği açısından bir Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

Jüri Üyeleri:

Doç. Dr. Kadir Kaan BÜYÜKİKİZ

Dr. Öğr. Üyesi Serdar DERMAN

Dr. Öğr. Üyesi Arif ÇERÇİ

İmza

Dr. Öğr. Üyesi Erhan TUNÇ
Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürü

ETİK İLKELERE UYGUNLUK BEYANI

Tez yazma sürecinde, bilimsel ve etik ilkelere uyduğumu, yararlandığım tüm kaynakları kaynak gösterme ilkelerine uygun olarak kaynakçada belirttiğimi ve bu bölümler dışındaki tüm ifadelerin şahsıma ait olduğunu beyan ederim.

İmza:

Adı ve Soyadı: Ali DURMUŞCAN

Öğrenci Numarası: 201565930

Tezin Savunma Tarihi: 01.07.2019

ÖNSÖZ ve TEŞEKKÜR

Bu araştırmada Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenenlere fiillerin öğretilmesinde pandomim tekniğinin etkililiği belirlenmeye çalışılmıştır. Araştırma beş bölümden oluşmaktadır.

Birinci bölüm araştırmanın giriş bölümüdür. Burada araştırmanın problem durumu, amacı, önemi, sınırlılıkları, varsayımları ve tanımlar yer almaktadır.

İkinci bölümde ise çalışmanın kuramsal çerçevesine yer verilmiştir. Bu bölümde yabancılara Türkçe öğretimi, beden dili, pandomim tekniği, dil bilgisi öğretimi, kelime öğretimi ve fiillerin öğretimi başlıkları üzerinde durulmuştur.

Üçüncü bölümü ise araştırmanın yöntemi oluşturmaktadır. Yöntem kısmında; araştırmanın modeli, veri toplama teknikleri ve verilerin analizinden ayrıntılı bir şekilde bahsedilmiştir.

Dördüncü bölümde bulgulara yer verilmiştir.

Beşinci bölümde ise sonuç ve öneriler yer almaktadır.

Yüksek lisans eğitimim boyunca bana destek olan, bir araştırmacı olarak yetiştirmemi sağlayan, sorularımı sabırla yanıtlayan ve görüşleriyle tezimin gelişmesine yardımcı olan değerli danışman hocam Sayın Doç. Dr. Kadir Kaan BÜYÜKİKİZ'e en içten saygımı ve şükranlarımı sunarım. Bu güne kadarki akademik hayatımda bana hep destek olan Dr. Öğr. Üyesi Arif ÇERÇİ'ye, Dr. Öğr. Üyesi Serdar DERMAN'a, Dr. Öğr. Üyesi Tuğrul Balaban'a, Dr. Öğr. Üyesi Emrah Boylu'ya, Tansu UĞUR'a, Ahmet Tayfun ÖZTÜRK'e, Selim BÜLBÜL'e teşekkür ederim. Tez dönemim boyunca desteklerini esirgemeyen kıymetli dostlarım Hüseyin Buğra YANIK'a, Mehmet ÖZER'e, Erce GEBEN'e, Hamza ALICI'ya ve Ercan SERTDEMİR'e en kalbi duygularıyla teşekkür ederim. Araştırma sürecinde bana yardımcı olan kıymetli kuzenim Samet DURMUŞCAN'a da teşekkür ederim. Ayrıca araştırmamın uygulaması sürecinde yardımlarını esirgemeyen İstanbul Aydın TÖMER'e de teşekkür ederim. Son olarak varlıklarından her zaman güç aldığım, yanlarında her zaman huzur bulduğum, emeklerini hiçbir zaman ödeyemeyeceğim anneme, babama, kardeşime, eşime ve oğlum Ahmet Kaan'a şükranlarımı ve minnetlerimi sunarım.

ÖZET

YABANCILARA TÜRKÇE ÖĞRETİMİNDE FİİLLERİN PANDOMİM TEKNİĞİ İLE ÖĞRETİMİNİN ETKİLİLİĞİ

DURMUŞCAN, ALİ

Yüksek Lisans Tezi

Eğitim Bilimleri Enstitüsü

Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Ana Bilim Dalı

Tez Danışmanı: Doç. Dr. Kadir Kaan Büyükkiz

Temmuz 2019, 147 sayfa

Geçmişten günümüze kadar gerek insan, gerekse de farklı toplumlar, kendi kültürünü araştırmaya ve kendi kültürü hakkında elde ettiği verileri de başka toplumlara anlatma gayreti içerisinde olmuştur. Bu amaçla sahip olduğu her şeyi sözlü, sözsüz veya yazılı dil kullanarak başkalarına aktarma ihtiyacı hissetmiştir. İşte bu çerçeveden hareketle insanlar arası iletişim doğmuş ve çeşitli şekillerde insanlar arasında süregelmiştir. Bu bağlamda insan hayatında her daim var olmuş olan sözsüz iletişim yani beden dili insanlar arasındaki iletişimde gerek sözlü iletişimle beraber gerekse de sözsüz iletişimde tek başına kullanılmaktadır. Beden dilinin, güzel sanatlara yansımış olan bir dalı olan “Pandomim Tekniği”; içerisinde söz olmadan sadece vücut hareketleri ile iletişimi barındırmaktadır. Bu bilgidен hareketle Türkçenin sahip olduğu kelime gruplarından biri olan “fiil”ler de içerisinde bir iş bir hareket barındıran kelime grubudur. Bu iki olgudan hareketle var olan literatür taranmıştır ve literatürde fiillerin pandomim tekniği ile öğretilmesi üzerine her hangi bir çalışma yapılmadığını tespit edilmiştir. Dilin yaşayan bir olgu olduğunu düşünürsek, fiiller gibi içerisinde hareket barındıran yani canlandırmaya ihtiyaç duyulan bir konunun, kendisi gibi bir sanat olan pandomim tekniği ile canlandırılabilceği görülmektedir. Bu anlamda Yabancılar Türkçe öğretimi yapan Hitit, Yediiklim, İstanbul ve Gazi Dil Bilgisi kitaplarından “Şimdiki Zaman Eki” konusunun geçtiği bölümler incelenerek bir fiil havuzu oluşturulmuştur. Oluşturulan bu havuzdaki fiillerin farklı kullanım varyantları da ele alınmıştır. Bu havuzdaki fiiller beş haftalık bir dönem içerisinde pandomim tekniği ile öğrencilere aktarılmıştır. Araştırma için biri deney, diğeri kontrol olmak üzere iki grup kurulmuştur. Deney ve kontrol grubunda 11’er öğrenci bulunmaktadır. Deney ve kontrol gruplarının başarı durumlarının tespiti için T-testi uygulanmıştır. Testten elde edilen sonuçlara göre, ön-test uygulamasında deney grubunda verilen cevap sayısı ortalaması (X) 108,909; kontrol grubunda verilen cevap sayısı ortalaması (X) 107,363 olarak hesaplanmıştır. Ön-testte doğru cevap sayısı ortalaması (X) ise deney grubunda 55,181; kontrol grubunda ise 52,424 olarak hesaplanmıştır. Son-test uygulamasına bakıldığında ise deney grubunun verilen cevap sayısı ortalaması

(X) 175,181; kontrol grubunun verilen cevap sayısı ortalaması (X) 105,636 olarak hesaplanmıştır. Son-test uygulamasında deney grubunda verilen doğru cevap sayısı ortalaması (X) 144,727; kontrol grubunda ise verilen doğru cevap sayısı ortalaması (X) 63,181 olarak hesaplanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Yabancılar Türkçe Öğretimi, Pantomim, Fiiller, Beden Dili, Kelime Öğretimi

ABSTRACT

THE EFFECTIVENESS OF TEACHING TECHNIQUE IN TEACHING TURKISH TO FOREIGNERS PANTOMIME VERBS

DURMUŞCAN, ALİ

Master Thesis

Institute of Educational Sciences

Department of Turkish and Social Science Education

Thesis Advisor: Doç. Dr. Kadir Kaan Büyükkız

July 2019, 147 page

Ever since humanity started to exist until today, people and the community that they belong to, have been trying to search their own culture and trying to teach this culture to people from other communities. With this purpose, they felt to share everything that they had to with others by speaking, writing or speechless. With this idea communication, which is between people, was born and with various ways has been existing between people. Under this circumstance it has been existing in peoples' life and it has been using by oneself, as a communication between people, either as verbal communication or as non verbal communication by people. As a part of body language, technic of pantomime includes a communication which is non verbal and only moves of body. Under this circumstance, verbs are a word group which are one of word groups of Turkish also include an action and a movement. With these two facts we also scanned the literature which is existing and we observed there is not a work which is about teaching verbs by using technic of pantomime. If we think that language is a living phenomenon, a subject that involves movement within verbs such as verbs can be animated with the pantomime technique, which is a branch of art like itself. In this sense, chapters which have "Present Time suffix" have been searched from books Hitit, Yediklim, Istanbul ve Gazi Dil Bilgisi which are using to teach Turkish to foreing people and a verb pool was created. Also variants of verbs which are in this pool, have been approached. Verbs in this pool have been transfered to students in five weeks period. For research an experiment and as a control group, two different groups have been created. There were 11 students in each group. For determination of success of students, T-Test have been used. Sum up, results of the test were showed and have been calculated in this Pre-test group of experiment was answered averagely as (X) 108,909, group of control was answered averagely as (X) 107,363. Pre-test has been calculated, average of correct answers were as (X) 55,181; in the control group it was as 52,424. At last the last test has been calculated, answers of group of experiment averagely were as (X) 175,181; answers of group of control were averagely as (X) 105,636. The Last-Test has been calculated for correct

answers of experiment group were averagely as (X) 144,724; for the control group, correct answers were averagely as (X) 63,181.

Keywords: Teaching Turkish to Foreigners, Pantomime, Actions, Body Language, Vocabulary Teaching

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ ve TEŞEKKÜR.....	I
ÖZET.....	II
ABSTRACT	IV
TABLolar LİSTESİ.....	VIII
EKLER LİSTESİ	IX
BÖLÜM I.....	1
GİRİŞ	1
1.1. Araştırmanın Problem Durumu	1
1.2. Araştırmanın Amacı	3
1.3. Araştırmanın Önemi	3
1.4. Araştırmanın Sınırlılıkları	4
1.5. Araştırmanın Varsayımları	4
1.6. Araştırmanın Tanımları	5
BÖLÜM 2.....	6
KAVRAMSAL ÇERÇEVE	6
2.1. Yabancılar Türkçe Öğretimi	6
2.2. Beden Dili.....	9
2.4. Dil Bilgisi Öğretimi	14
2.5. Kelime Öğretimi	19
2.5.1. Kelime.....	19
2.5.2. Kelime Öğretiminin Esasları	23
2.5.3. Kelime Öğrenme Stratejileri	24
2.5.4. Kelime Öğretim Yöntem ve Teknikleri	26

2.6.Fiillerin Öğretimi.....	32
BÖLÜM III.....	35
YÖNTEM.....	35
3.1. Araştırmanın Modeli	35
3.2. Veri Toplama Teknikleri	37
3.2.1. Araştırmaya Katılan Öğrencilere Ait Demografik Bilgiler	37
3.2.2. Araştırmada Kullanılan Fiillerin Elde Edilmesi Süreci	53
BÖLÜM IV	94
BULGULAR VE YORUM	94
BÖLÜM V.....	122
SONUÇLAR VE ÖNERİLER	122
5.1. SONUÇLAR	122
5.2. ÖNERİLER	123
KAYNAKÇA	124
EKLER.....	130
ÖZGEÇMİŞ.....	147
CURRICULUM VITAE.....	147

TABLOLAR LİSTESİ

	Sayfa
Tablo 1.....	37
Tablo 2.....	38
Tablo 3.....	39
Tablo 4.....	40
Tablo 5.....	41
Tablo 6.....	42
Tablo 7.....	43
Tablo 8.....	44
Tablo 9.....	45
Tablo 10.....	46
Tablo 11.....	47
Tablo 12.....	48
Tablo 13.....	49
Tablo 14.....	50
Tablo 15.....	51
Tablo 16.....	52
Tablo 17.....	53
Tablo 18.....	58
Tablo 19.....	60
Tablo 20.....	65
Tablo 21.....	95
Tablo 22.....	95
Tablo 23.....	97
Tablo 24.....	101
Tablo 25.....	105
Tablo 26.....	109
Tablo 27.....	113
Tablo 28.....	117
Tablo 29.....	117
Tablo 30.....	118
Tablo 31.....	119
Tablo 32.....	120
Tablo 33.....	121

EKLER LİSTESİ**Sayfa**

Ek-1.....	130
Ek-2.....	135
Ek-3.....	146

BÖLÜM I

GİRİŞ

Bu bölümde, araştırmayla ilgili “Araştırmanın Problem Durumu”, “Araştırmanın Amacı”, “Araştırmanın Önemi”, “Araştırmanın Varsayımları”, “Araştırmanın Sınırlılıkları” ve “Araştırmanın Tanımları” adı altında incelenmiştir.

1.1. Araştırmanın Problem Durumu

Günümüzde dil öğretiminde, yabancı dil öğretiminde ve yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde kazandırılmak istenilen kazanımların beceriye dönüştürülmesi ve öğrencinin bu kazanımları davranışa dönüştürerek hayatına somut olarak uygulaması beklenmektedir. “Sınıf içinde öğretilen bilgilerin günlük iletişimde nasıl kullanılacağına öğrencilere gösterilmesi gerekir. Sınıf-içi öğrenmelerin kalıcı olması için örneklerin günlük yaşamdan verilmesi ve öğrencilere öğrendiklerini kullanma olanağının verilmesi uygun olur (Demirel, 2014: 31).” diye belirtmektedir. “Dil öğretimi mekanik bir süreç olmaktan çıkarılıp, anlamlı bir süreç haline getirilmelidir. Bunu yapmanın bir yolu ise dil eğitimi öğrencinin kendi yaşantısı ile ilişkilendirmektir. Sınıfta yapılan aktiviteler öğrencinin kendisi, ailesi ve yaşadığı çevre ile ilişkilendirilmesi hem öğrenmede kalıcılığı sağlayacak hem de motivasyonunu arttıracaktır (Genç, 2013: 47-48).”, “Dil öğretiminin temel amacı dil becerileri kazandırmaktır. Dil becerileri; anlama becerileri olan dinleme ve okuma ile anlatma becerileri olan konuşma ve yazmadan meydana gelmektedir. Dört temel dil becerisinin kazandırılması dil öğretiminin temelini oluşturmaktadır (Yeşilyurt, 2016: 278).”

Yabancı dil öğretiminin temel ilkelerinden olan “Verilen Bilgilerin Günlük Yaşama Aktarılmasını Sağlama” ilkesine göre öğrencinin öğrendiği bilgi ve

kazanımı hayatına uygulayıp somutlaştırması ve bunu bir davranış haline getirmesi ya da hangi davranış sırasında bu bilgi ve kazanımı kullanılabildiğini görmesi ve bilmesi gerekmektedir. Türkçede gerek Türk soylulara Türkçe öğretiminde gerekse de yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde soyut ağırlıklı bilginin ve kuralların yoğunlaştığı bölüm olarak “Türkçe Dil Bilgisi” görünmektedir. Bu konuda dil bilgisi için “Bir dili doğru konuşmak ve yazmak için bilinmesi gereken kuralların bütününe dil bilgisi ya da gramer denir (Karaağaç, 2013: 289)” şeklinde tanımlamaktadır. Bu tanımda da görüldüğü gibi dil bilgisi soyut kuralların olduğu bir yapıyı oluşturmaktadır. Modern dil bilgisi öğretim yaklaşımlarına göre bakıldığında amaç bu kurallar bütünüünün öğrenciye aktarılıp ezberletilmesi değil, bu kuralların öğrenci tarafından beceriye dönüştürülmesidir. Bu konuda “ Modern öğretimde dil bilgisi öğretiminin amacı, dille ilgili bir takım kurallar ve ilkeler öğretme değildir. Önemli olan öğrenilen konuların birer beceriye dönüştürülmesidir. Beceriye dönüşmeyen kurallar, ezberci eğitimin bir ürünüdür(Erdem, 2008: 86-87).” şeklinde bilgiyi aktarmaktan çok bilgiyi beceriye dönüştürmenin önemine vurgu yapmaktadır.

Dil bilgisi hakkında bir diğer görüş “Dil bilgisi; dilin ses ve şekil özelliklerini, sözcük türlerini, cümle yapılarını ve tüm bunların anlamlı bir yapıya dönüşmesini ayrıntılarıyla inceleyen bilim dalıdır (Öztürk ve Ömeroğlu, 2015: 70).” şeklindeki görüşleridir. Dil bilgisi yapısı içerisinde yer alan sözcük kavramı ile ilgili “Kelime ifade edilmek istenen düşüncelerin, tavırların ve davranışların göstergesidir (Melanlıoğlu ve Özbay, 2008: 50)” şeklinde tanımlamaktadırlar. Bu tanımdan hareketle tıpkı dil bilgisi öğretiminde olduğu gibi kelimenin öğrenciye aktarımında da davranışın yani becerinin ortaya çıkarılmasının asıl amaç olduğu görülmektedir. Kelime yani sözcük kendi içerisinde çeşitli türlere ayrılmaktadır. Bunlar; isim, sıfat, zamir, fiil vb. gibi türlerin oluşturduğu gruba sözcük yani kelime denilmektedir. Bu türler içerisinde fiiller; davranışa, beceriye dönüştürülmesi ve ağırlıklı olarak soyut olan dil bilgisi kurallarının somutlaştırılabilmesi daha kolay görünmektedir. Bunun sebebi fiillerin “ iş, davranış (tdk.gov.tr)” anlamında kullanılması bu kelime türünün yapılan eyleme, harekete bağlı olduğunu göstermektedir. Bu hareket neticesinde davranış gerçekleşmektedir. Bu durum bize gösteriyor ki dil bilgisi öğretimi, kelime öğretimi ve fiillerin öğretiminde temel amaç olarak kazanımların, “davranışı” ortaya çıkarması istenmektedir. Davranışların ortaya çıkarılması için de bellekte, öğrenilen kelimelerin depolanmasını kolaylaştırabilmek ve depolanan bu bilgilerin istenildiğinde tekrardan ortaya kolayca çıkarılabilmesini sağlamaktır. “Sözcük

anlamalarının kalıcılığını sağlayabilme bilginin bellekte depolanması sırasında bellek işlemlerini işlevsel hale getiren, bilginin geri çağırılmasında anımsama işleminin işlevsel olabilmesini sağlayan uygun yöntem, teknik ve ders malzemelerinin kullanıldığı sınıf içi etkinlikler gerekmektedir (Dilidüzgün, 2014: 238)” olarak düşüncelerini belirtmektedir. Fiillerle ilgili bir diğer görüş ise “Hareket, iş, oluş bildiren; yani varlıkların yaptıkları işleri, onlarla ilgili oluşları zamana ve şahsa bağlayarak anlatan kelimelere fiil denir (Ağırgöl ve Özkan, 1991: 146)” şeklinde tanımlanmaktadır. Tanımda da görüldüğü gibi “hareketin” olması davranışında olacağı anlamına gelmektedir. Orta gerçekleşecek olan bir davranış soyut olan dil bilgisi konusunun somutlaştırılabileceğini hatta davranışa dökülerek bir beceri halini alabileceğini, bu beceri neticesinde öğrencinin kullandığı fiilin hangi harekete, işe veya davranışa karşılık geldiğini bilmesi sağlanacaktır. Tüm bu bilgilerden hareketle araştırmanın problem cümlesi “Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde fiillerin öğretilmesinde ve öğrenci tarafından anlamlandırılmasında ‘Pandomim’ tekniğinin bir etkisi var mıdır?”

1.2. Araştırmanın Amacı

Bu çalışmanın amacı yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde pandomim tekniğinin fiillerin öğretilmesi üzerindeki etkisini incelemektir.

1.3. Araştırmanın Önemi

Dünyanın teknolojik, ekonomik, siyasal, kültürel, iletişimsel olarak sürekli geliştiği ve gelişmeye devam ettiği görülmektedir. Tüm bu gelişmeler ve değişimler ışığında da toplumlar arasındaki iletişimde gittikçe artmaktadır. İnsanlar bu gelişen ve değişen dünya içerisinde birbirleri ile olan iletişimlerinde sözlü veya yazılı iletişime başvurmaktadır. Bu iki iletişim çeşidinin yanında bir de sözsüz iletişim bulunmaktadır. Bu iletişime aynı zamanda beden dili de denmektedir.

Beden dili, bireyin duygu ve düşüncelerini sözlerle değil vücut hareketleri ile karşıdaki kişiye ifade edilmesi olarak tanımlanmaktadır. Fiiller de kelime türleri içerisinde incelendiğinde insanların var oluşundan bu yana kendi kültürleri çerçevesinde yaptıkları her harekete veya eyleme, bir fiil bulmalarıdır. “Pandomim

ve fiil” kavramlarının ortak noktası olarak “hareket” kelimesi olduğu görülmektedir. Yapılan çalışmanın da çıkış noktasını bu “hareket” kelimesi oluşturmaktadır.

Yapılan alan taraması neticesinde pandomim tekniğinin sadece sahne sanatları ve sözsüz iletişim becerisi alanında değerlendirildiği görülmektedir. Oysa pandomim tekniği ile hareketler somutlaştırılabilmekte ve anlamlandırılabilir. Bu sebeple bu çalışmanın önemi: Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde pandomim tekniğinin fiillerin öğretilmesinde ve öğrenci tarafından anlamlandırılmasında etkisi var mıdır?

1.4. Araştırmanın Sınırlılıkları

Bu çalışma;

- İstanbul Aydın Üniversitesi TÖMER’de araştırmanın yürütüldüğü tarih olan Nisan-2017 döneminde A2 seviyesi öğrencileri ile,
- 5 haftalık süre ile,
- İstanbul, Hitit, Yediiklim ve Gazi Dil Bilgisi kitaplarındaki A1 seviyesinde verilen “Şimdiki Zaman Eki” konusunun geçtiği bölümlerdeki fiiller ile,
- Deney grubunda 11 ve kontrol grubun 11 olmak üzere toplam 22 öğrenci ile,
- Araştırmacı tarafından geliştirilen “Kişisel Bilgi Formu”ndan elde edilen bilgilerle sınırlıdır.

1.5. Araştırmanın Varsayımları

- Öğrencilerin A2 seviyesi yeterliliğine sahip olduğu,
- Öğrencilerin ön-test ve son-test uygulamalarında verdiği cevaplarda samimi oldukları varsayılmaktadır.

1.6. Araştırmanın Tanımları

- **Pantomim:** Bireyin çeşitli sözcükleri, cümleleri, sesleri kullanmadan ve dudaklarını oynatmadan sadece bedensel hareketler yaparak alıcıya anlamlı mesajlar iletmesi tekniğidir. Bu teknik, bireyin sözcüklerin gücünü beden hareketlerine aktararak, mesaj verme kaygısı içerisinde belli bir sözsüz kompozisyon dahilinde alıcıya mesajını göndermesi sanatıdır.
- **Kelime:** Doğada var olan beş duyumuzla algılayabildiğimiz ya da varlığını beş duyumuzla algılayamadığımız, aklımızla ve hislerimizle varlığına kanaat getirdiğimiz durum, nesne ya da olgulara sağladığımız kavram alanlarıdır.
- **Fiil:** Bir cümlenin içerisinde kullanıldıklarında yargıyı üzerine alan veya tek başına kullanıldığında manaya, hareket ya da iş katan kelimelere fiil denilmektedir. Fiil yapılan eylemin hareket şeklini belirten, manasında somutlaştırılabilen hareket barındıran sözcüklerdir.

BÖLÜM 2

KAVRAMSAL ÇERÇEVE

2.1. Yabancılar Türkçe Öğretimi

İnsanlık tarihi geçmişten günümüze kadar gerek bireysel gerekse de toplumsal olarak etkileşim içinde olmayı amaç edinmiştir ki, insan toplumun içerisinde var olmaya çalışan ve yine varlığını toplum içerisinde kabul ettirmeye çalışan bir varlık olarak göze çarpmaktadır. İnsanın bir toplumda kendini var edebilmesinin birçok yolu bulunmaktadır. Yaşama biçimi, kültürü, dili vb. tüm bu çeşitliliğin içerisinde insanın varlığını kabul ettirmedeki en önemli yardımcısının dil olduğu göze çarpmaktadır. Bu konuda “Herhangi bir niyetin açığa vurulmasına dolayısıyla bir zihinden başka bir zihne aktarılmasına yarayan bir işaretler sistemi olan dil, en önemli iletişim aracıdır (Yüce, 2005: 82).” diye belirtmektedir. Tanımlamadan da anlaşılacağı üzere dilin insan zihni üzerindeki etkisini görülmektedir. Bu etki sayesinde insanlık zihinler arasındaki bağı harekete geçirip, dili insanlar arası bir etkileşim aracı olmaktan çıkarıp toplumlar arası bir etkileşim aracı yani toplumlar arası zihinsel aktarımlara dönüştürmüştür. Bu zihinsel aktarımları sağlayabilmesi içinde yabancı dil öğretimi önem kazanmaktadır. Dil öğretiminin ve öğreniminin gerekliliği noktasında ise “Küreselleşme ile birlikte ülkeler, siyasî, sosyal, ekonomik ve askeri açıdan birbirlerine bağımlı hale gelmişlerdir. Dünyadaki hızlı değişim ve gelişmeler çok dilliliği gündeme getirmiş, ulusların birbirini daha yakından tanıma imkânı doğmuştur. Zengin bir tarih ve kültür birikimine sahip Türkiye, pek çok kültürel iş birliği programı uygulamaktadır (Yüce, 2005: 81).” şeklinde belirterek aslında toplumların her anlamda birbirine muhtaç olduğu gibi, gerek ön yargıların yıkılmasında gerekse de farklılıkların aynı zamanda toplumların güzellikleri olduğunun ortaya çıkarılmasında

hedef kültürün anlaşılması gerektiği gözler önüne serilmiş olmaktadır. Bu aşamada hedef kültürün ve hedef toplumun anlaşılabilmesi için o kültürü yaşatan toplumun dilinin öğrenilmesi zorunluluk arz etmektedir. Bilindiği gibi bir kültürün var olması için bir dil örgüsünün olması şarttır. Bu dil örgüsünün etkililiği noktasında Türkçe; Maden ve Dinç'e göre yeterli özelliklere sahiptir. Bunu şu sözlerle ifade etmektedirler “ Türkçe yapılan istatistiklere göre dünyada en fazla konuşulan ilk beş dil içerisinde yer almaktadır. Türkçenin zaman ve mekâna sığdırılmayacak esrarengiz bir yapısı vardır. İlk başta zor gibi görünen bu esrarengiz yapı, içine girildiği zaman tamamen ortadan kalkmakta ve insanları kendine çekmektedir. Bu büyümlü atmosferin içinde kendini bulan insanlar; Türkçe söylemenin, Türkçe konuşmanın, Türkçe yazmanın tadına varmakta ve Türkçeyle yeni ufuklar yaratma fırsatı bulmaktadır. ... Öğrenilebilirlik ve kullanılabilirlik açısından bu kadar niteliğe sahip bir dilin dünyada çok geniş coğrafyalarda ve kalabalık kitlelerce hem ana dili hem yabancı dil olarak konuşulması ve layık olduğu değeri görmesi doğal bir sonuçtur (Maden ve Dinç, 2015: 30-31).”

Yabancı dili “Bireyin doğduğu çevrede konuşulan ve doğal olarak edindiği ana dilinden farklı olarak, çeşitli sebeplerle bilinçli ve planlı bir şekilde sonradan öğrendiği dildir (Zorbaz, 2013: 159).” şeklinde tanımlanmaktadır. İkinci bir dilin öğrenilmesi belli bir program eşliğinde, belirlenen hedefler doğrultusunda sistemli bir şekilde yapılmaktadır. Bir program dahilinde Türkçenin yabancı bir dil olarak öğretimi, tarihi seyri içerisinde 11. yy.da yazılan Divânü Lugâtî't-Türk ile başlamıştır. Kâşgarlı Mahmûd eserinde Türkçenin öğretimini bir sisteme dayandırmıştır. “Tümevarım yöntemi eserde iki şekilde uygulanmıştır. Kaşgarlı Mahmut'un eserini oluşturmak için Türk illerinden derleme yapması ve bu örneklerden yola çıkarak Türk dilinin kurallarının tespit edilmesi tümevarım yöntemiyle araştırma yapmaya iyi bir örnektir (Onan, 2003: 438)” şeklinde eserin yönteminin günümüzde de varlığını sürdüren “tümevarım” yöntemi ile olduğu görülmektedir.

Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi, Türkiye’de 1980 yılından itibaren sistemli bir şekilde öğretilmeye başlandı. “Türkiye’nin 1980 yılından itibaren dışa açılması ile birlikte değişen dünya şartları içinde Türk dilinin yabancılara öğretilmesi zaruri bir ihtiyaç haline gelmiştir. Sovyetler birliğinin dağılması ve Soğuk Savaş’ın sona ermesi sonucu, Orta Asya Türk Cumhuriyetleri başta olmak üzere, diğer Akaraba Topluluklarla kültürel işbirliği çalışması başladı (Uğur ve Azizoğlu, Yüce 2005: 86).” oluşan bu siyasi ve sosyal ortam neticesinde kurulan ilişkilerde hem kültürel paylaşımlar hem de dilsel paylaşımlar da önem kazanmıştır. Bu anlamda uluslararası öğrenci değişim programları hareketlendi, bu değişim programları neticesinde Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi noktasında mevcut yöntem ve teknikler Avrupa Ortak Başvuru Metni çerçevesinde birleştirilerek bir program haline dönüştürüldü ve sistemli hale getirildi. Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi

Türk tarihinin geçmişinden bugüne varlığını sürdürmekteydi. Nitekim 11. yy.da Kaşgârlı Mahmûd'un kaleme aldığı Divânü Lugâtî't-Türk bunun en değerli örneklerinden biri olarak görülmektedir ve bu sistemli dil öğretimi günümüze kadar devam etmektedir. Günümüzde ise bu yöntemler "Dilbilgisi-Çeviri yöntemi, Düz varım yöntemi, Kulak-Dil alışkanlığı yöntemi, Bilişsel Öğrenme yaklaşımı, Doğal yöntem, İletişimci yaklaşım, Seçmeli yöntem (Demirel, 2014: 35)" olarak sınıflamaktadır. Bu yöntemlerle ilgili şu bilgilere yer vermektedir:

- Dil bilgisi-Çeviri Yöntemi: Latince öğretiminin etkisiyle geliştirilmiş ve günümüze kadar kullanılmış bir yöntemdir. Rönesans devrinin eğitimcilerinden Jan Comenius yabancı dil öğretimini yeni ilkelere dayandırmış ve dilin kurallarını öğretme yerine taklide, tekrara ve hem okuma hem de yazmada pek çok uygulamanın yapılmasına önem vermiştir.
- Düz varım yöntemi: Bu yöntem dilbilgisi-çeviri yöntemine karşı bir tepki yöntemi olarak 1950'lerde ortaya çıkmış, dünyada ve Türkiye'de çok yaygın olarak kullanılmıştır. Gouindüzvarım yönteminin temellerini oluşturmuştur. Gouin modern psikolojideki fikirleri yabancı dil öğrenmeye uygulamıştır. Dil önce kulakla işitilecek, dille pekiştirilecek ve elle de okunup yazılacaktır. Dinleme, okuma, konuşma ve yazmaya becerisinin geliştirilmesine yönelik ilk görüşler ortaya atılmıştır. Gouin, yabancı dil öğretimini fiziksel etkinlik (yaparak öğrenme) şekline getirmiştir.
- Kulak-Dil Alışkanlığı Yöntemi: Bu yöntem 1940'lı ve 1950'li yıllarda ortaya çıkmış ve davranışçı psikologlarla, yapısalcı dilbilimcilerin görüşlerinin etkisi altında kalmıştır. Bu yöntem, kolej öğrencilerinin yabancı dil öğrenmeleri için Fries ve Lado tarafından geliştirilen Michigan Yöntemi ile yine Michigan Üniversitesi tarafından geliştirilen Ordu Yöntemi'nin bir benzeri olarak kabul edilmektedir. Ordu Yöntemi okul ortamında Kulak-Dil Alışkanlığı Yöntemi adını almıştır. Dil öğreniminde, yazılı dilbilgisi alıştırmalarını yapmakta çok gerekli cümle kalıplarını iyi bir şekilde öğrenmek esastır. Bunu içindir ki bu yöntemin sınıf içi uygulamasında söyleneni tekrarlamak ve tekrarlarla ezberlenen cümle kalıplarına benzer cümle üretmek esastır.
- Bilişsel Öğrenme Yaklaşımı: Bu yaklaşım Ausubel ve Chomsky'nin bilişsel öğrenme görüşlerinden hareketle ortaya çıkmıştır. Bilişsel öğrenme yaklaşımı, öğrenmeyi düşünme doğrultusunda ele alır. Bu zihinsel süreç dil öğrenimini daha zevkli hale getirir. Bu yaklaşıma göre dil bir alışkanlık ürünü değil yaratıcı bir süreçtir. Öğretmen sık sık alıştırmaları tekrarlatan bir kişi değil, dili düşünerek dil öğrenmeyi kolaylaştıran bir rehber olarak görülür.
- Doğal Yöntem: Yabancı dilin anadiline benzer biçimde öğretilmesi gerektiğini savunan bir yöntemdir. Doğal yöntemde, öğrencilerin dili yazılı formunda görmeden önce onu duyması gerektiği üzerinde durulmaktadır. Öğrencilerin konuşma becerilerini geliştirmek için kitapta bulunan bazı diyaloglar ezberletilir. Sözcüklerin cümleler içerisinde sunulmasına ve cümleler yalıtılmış birimler olmaktan çok bir içerik bütünlüğü içindeki işlevlerin örneklenmesine önem verilir.
- İletişimsel Yaklaşım: Bütün dil öğretim programlarında söz konusu olan doğruluk ve akıcılık çatışmasından meydana gelmektedir. Yani, ön planda olması gereken hatasız dil hâkimiyeti mi yoksa

akıcı bir dil hâkimiyeti midir? İletişimci yaklaşımı savunan eğitim uzmanları akıcı bir dil eğitimi kazandırılması görüşünde olup doğruluğun bunun doğal bir sonucu olacağı kanısındadır. Dille iletişim kurulması olayında dilbilgisi kurallarının yanında kimi kullanım ve konuşma kurallarının da olduğu kabul edilmiştir.

- Seçmeli Yöntem: Yöntemler karması ya da yöntem zenginliği anlamında kullanılmaktadır. Öğretmenin sınıf içi etkinliklerinde her yöntemin iyi tarafını değişik eğitim durumlarında kullanabilmesidir. Sözcük öğretiminde düzvarım yöntemine, dilbilgisi kurallarını öğretmede bilişsel öğrenme yöntemine, konuşma becerisi kazandırmada kulak-dil alışkanlığı ve iletişimci yöntemte ağırlık verilmesi gibi (Demirel 2014: 36-60).

Görülmektedir ki Kaşgârlı Mahmûd'tan günümüze kadar yabancı dil öğretimi alanında pek çok çalışma yapılmakta ve pek çok yöntem uygulanmaktadır. Uygulanan bu yöntem ve yaklaşımların temelinde yatan ana düşünce bir dilin başka bir toplum tarafında en kolay ve hızlı şekilde, etkili bir biçimde öğretilmesini veya aktarılmasını sağlamaktır. Elbette uygulanan bu yöntemlerin tam anlamıyla doğru oldukları ve eksiklerinin olmadıklarını söylemek mümkün görünmemektedir. Söz gelimi düz varım yöntemi sözcük öğretiminde etkiliyken, dilbilgisi kurallarının öğretiminde bilişsel öğrenmenin daha etkili oldukları görülmektedir. Şayet bunun başlıca sebepleri değişen dünya koşulları, insanın geçmişe oranla bilgiye daha hızlı ulaşması, hiç durmadan seyreden teknolojik gelişmeler; insanların da yaşama, barınma, yeme gibi ihtiyaçlarında olduğu gibi öğrenme ihtiyaçlarında da birtakım değişimlere yol açmaktadır. Bu sebeplerdir ki yeni yöntem ve kuramların doğuşunun sebeplerinden birisini de bu öğrenme ihtiyacı oluşturmaktadır.

2.2. Beden Dili

İletişim hayatın her alanında (eğitim, sosyal hayat, kamusal alanlar vb.) var olmakta, sözlü ve sözsüz biçimlerde varlığını sürdürmektedir. Bu bir nevi yaşamsal bir süreç gibi görünmekte; kaynak ve alıcı arasında organize olmuş ve sistemleşmiş, kuralları olan bir sembol ve işaretler kümesi şeklinde kendini göstermektedir. İletişimin kendini gösterdiği alanlardan birisi olan eğitim “İletişim süreçlerini kapsayan alanlardan biridir (Tok ve Temel, 2014: 106).” şeklinde belirtmektedir. Bu sebeplerdir ki yine “Öğretmenlerin, öğretecekleri kavram ve konularda etkili iletişim becerilerine sahip olmaları ve bu iletişim becerilerini kullanmaları önemlidir (Tok ve Temel, 2014: 106).” şeklindeki düşünceleriyle etkili iletişimin eğitimdeki önemine değinmektedirler. Burada

öğretmenin, iletişimin her iki boyutu olan sözlü ve sözsüz boyutuna tam anlamıyla hakîm olması gerekmektedir. İletişimin sözlü olan boyutunu “dil” oluştururken, sözsüz olan boyutunu “beden dili” (el, kol, jest, mimik vb.) oluşturmaktadır.

Beden dili hakkında “ Duygu ve düşünceleri belirtmek veya desteklemek için kafa, kol, el, parmak, yüz gibi organlarımızla birtakım hareketler, jestler, mimikler yaparız. Bunların tamamına beden dili denir. Beden dili kişilere özel olabileceği gibi her toplumun benimsediği ve görerek öğrenilen anonim hareketlerde olabilir (Kurnaz, 2013: 331)”, “Beden dili yalın bir tanımla, insanın vücudunu genel anlamda kullanarak kendini ifade etmesi ve daha iyi anlaşılmasını sağlamak demektir (Yasir, 2014: 7)” ve “Sözsüz iletişim açısından anlam taşıyan beden dili, duygu ve düşüncelerin kişinin karşısındakine iletirken kullandığı hareketler, jestler (el ve kol hareketleri), mimikler (yüz ifadeleri) ve vücut oturuşundan oluşan değerler bütünüdür (Tayfun, 2017: 133)”, “Günlük yaşamda beden dili, kişinin iç dünyasını, anlatmak istediklerini, istemli ya da istemsiz fiziksel organlar aracılığıyla aktarması, başka bir deyişle hareketlerle duyguların dışavurumudur. Kişinin kurduğu iletişimi bir kat daha pekiştirmesini sağlamak ve anlatımını güçlendirmek amacıyla yapılan beden hareketleridir. Beden dili, jestler, mimikler, baş, gövde, duruş, kol ve bacak hareketleri gibi öğelerle ortaya çıkar ve amaç karşı tarafa kendini ifade etmektir. İnsanın bedeniyle dışa vurduğu aslında iç dünyasının bir yansımasıdır. Beden Dili kavramı üzerine yapılan çalışmaların sonucunda beden dili ile kurulan iletişimin sözlü iletişimden daha etkili olduğu görüşüne varılmış (Erkan, 2014: 3)” şeklinde tanımlamaktadırlar. Yapılan bu tanımlamalardan hareketle “Beden dili kişinin sahip olduğu vücudunu iletişim aracı olarak kullanıp alıcıya sözsüz veya sözü destekleyici bir şekilde vücudu ile mesajlar göndererek iletişimi etkili hale getirmesidir” şeklinde tanımlanabilmektedir.

Yapılan tanımlamalarda da görüldüğü üzere üzerinde durulan kavramların “beden hareketleri” ve “mesaj gönderme” olduğu görülmektedir. Bu konuda “Sözlü iletişimde ses sistemimiz “gönderici” olarak görev yapmaktaydı; sözsüz iletişimde ise yüzümüzü ve bedenimizi “gönderici” olarak kullanırız (Altıntaş ve Çamur, 2005: 47)” şeklinde söyleyerek sözsüz iletişimin de aslında sözlü iletişim gibi bir bütünlük içerisinde bir mesajı, bilgiyi, beceriyi veya davranışı aktarmaya çalıştığını belirtmektedir. Dil öğretimi noktasında, dil öğretimini gerçekleştiren uzmanların da beden dili kullanımı noktasında yeterlilik düzeyine sahip olması gerekmektedir. “Günümüzde Türkçenin dünyada yaygınlık kazanması dilimiz ve milletimiz adına çok önemlidir. Bu durum Türkçenin doğru, etkili ve kalıcı öğretilmesi için bizi düşünmeye sevk etmektedir. Bu alanda yaşanan problemlerin çözümü konusunda derinlemesine, akademik bir tahlil gerekmektedir. Çünkü eğitim/öğretimde iletişim hayati öneme sahip bir konu olarak karşımızda durmaktadır. Bu alanda yapılan çalışmalar nitelik ve nicelik olarak yeterli değildir. Bu çalışma sadece yabancılara Türkçe öğretiminde beden dilinin önemine vurgu yapmayı değil, aynı zamanda yabancılara Türkçe öğretiminde iletişimin önemine dikkat çekmeyi de amaçlamaktadır. Temel malzemesi insan olan eğitim/öğretim, temelde öğretene ve öğrenenden oluşan iki taraflı bir süreçtir. Öğretene öğretmen olarak kabul ettiğimizde

eğitim ve öğretimin temelinde insan vardır. İnsanın öğrenme sürecindeki bütün psikolojik, fizyolojik süreçlerini ele almak eğitim/öğretimin mutlak ölçütü (ilkesi) olmalıdır. Özellikle yabancı dil öğretiminin aynı zamanda sosyal bir iletişim olduğu göz önünde bulundurulursa, iletişimde beden dilinin doğru ve etkin kullanımının büyük bir öneme sahip olduğu görülecektir. Dolayısıyla beden dilinin doğru kullanımı eğitim/öğretim süreci için vazgeçilmez bir gerekliliktir. Yabancılarla Türkçe öğretiminde beden dilini iki açıdan değerlendirmek gerekir:

1. Öğretmenin beden dili kullanımı ve etkisi
2. Öğrencinin beden dili kullanımı ve etkisi

Öğretmen doğru ve etkili beden dili kullanırken aynı zamanda öğrencinin beden dilini doğru yorumlayarak öğretim sonucunu istendik şekilde yönlendirebilmelidir. Hemen hemen bütün insanlarda görülebilecek ortak bir özellik vardır: Sevdiği etkinliği daha kolay öğrenmesi ve sevdiği etkinlikte başarılı olması. Doğru iletişim kurması sebebiyle öğrencisi tarafından sevilen bir öğretmenin Türkçeyi öğretmesi daha kolay olacaktır. Öğretmeninden hoşlanmayan bir yabancı öğrencinin Türkçeyi kolayca öğrenmesini beklemek öğrenme psikolojisi açısından doğru değildir. Bir kişi kaç yaşında olursa olsun, hangi kültürel birikime sahip olursa olsun sevmediği birisinden bir şeyi öğrenmesi kolay olmamaktadır. Dolayısıyla özellikle öğretim sürecinin başlarında sevecen, sempatik ve doğru iletişim, öğrenciyle sağlıklı bir iletişim sürecinin başlaması açısından oldukça önemlidir. Bu iletişim sürecinin temelini ise beden dili oluşturmaktadır. Gülümseyen bir yüz, sıcakkanlı tavırlar, rahatlatıcı bakışlar, enerjik bir hareketlilik öğrenciyle doğru iletişimin olmazsındandır (Göçmenler, 2014: 64-65). Görüldüğü üzere beden dili hem öğrenci hem öğretmen açısından eğitim sürecini etkilemektedir.

Beden dilinin kültürlere ve toplumlara göre değiştiği unutulmamalıdır fakat aynı zamanda bazı tepkilerin ise tüm coğrafyalarda aynı manaya geldiği de bir gerçektir. Bu konuda “Beden dili insanların büyüdüğü coğrafyaya ve sosyal çevresine göre değişmektedir. Birçok farklı etkenle şekillenen beden dili, kişinin içerisinde büyüdüğü ve birlikte vakit geçirdiği insanların hareketlerine göre değişim gösterir (Yasir, 2014: 8).”, “Günlük ilişkilerde kimi zaman bilinçli kimi zaman bilinçsizce kullanılan beden dili, içinde fizyolojik, psikolojik ve toplumsal özellikleri barındırır. Kişinin büyüdüğü ve yetiştiği aile ortamı, toplumun gelenek görenekleri, ülkenin coğrafi konumu yaşam koşulları, ekonomik koşulları kısacası ait olduğu kültürün özellikleri beden dilini etkileyen unsurlardır. Kültür, toplumların yaşam biçimi, insanların çevrelerine uyumu, toplumsal olarak öğrenilen ve aktarılan davranış biçimleridir. Toplamların var oluşuyla ortaya çıkan kültür, aynı zamanda bireyler ve toplumlar arasındaki farklılıkların da nedenidir. Beden hareketlerinin içerdiği anlam kodları kişilere toplumlara hatta kültürlere göre farklı biçimlerde anlamlandırılabilir. Mutluluk, korku, öfke, şaşkınlık, üzüntü gibi temel duyguların beden hareketlerine yansımaları hemen hemen tüm kültürlerde ortaktır. İnsanlar dünyanın her yerinde kızgınlık korku, hayranlık, şaşkınlık, üzüntü, sevinç gibi duygularını aynı yüz ifadeleri ile açığa vururlar. Temel duygular dışında kalan beden dili hareketlerinin kültürel özellikler ile biçimlendiğini söylemek mümkündür (Erkan, 2014: 3-4).” şeklinde ifade ederek bireyin yaşadığı coğrafyanın

gelenek ve göreneklerinin, kültürel yapısının insan davranışları üzerindeki etkisini vurgulamaktadır. Aynı zamanda bu farklılıklar belli noktalarda toplumlar arasında ortak tepki yani ortak davranış olarak görülmektedir.

Beden dilinin eğitimdeki önemi en az sözlü iletişim kadar önemli olduğu düşünülmektedir. Birey, eğitim sürecinde bir durumu açıklarken sözün bittiği noktada ya da sözün değerini arttırmak için beden diline başvurmaktadır. “Eğitim sürecinin nitelikli olması iletişimin niteliğiyle doğrudan ilişkili olduğundan öğretmenlerin bu iki dili de etkili bir şekilde kullanmaları ve yararlanmaları gerekir (Tok ve Temel, 2014: 106).” şeklinde eğitimdeki kullanımının eğitimin verimliliğini arttıracak noktada görüş belirtmektedirler. Öğretmen aktif kelime hazinesi içerisinde yer almayan bir durumu, beden dilini kullanarak rahatlıkla ifade edebilmektedir.

Beden dilinin aynı zamanda somutlaştırabilme kapasitesi de olduğu görülmektedir. “İç dünyayı doğrudan yansıtmaya özelliğine sahiptir. Bu yüzden kontrolü de güçtür. Her insan çevresine duruşu ya da hareketleri ile tepki ya da refleksleri ile etki eder. Esas itibarı ile insan, birincil olarak beden dili ile iletişime geçer. Daha sonra da bu dili sözel dilini desteklemek amacıyla kullanır. Bu dil onun ifadelerini vurgulamada, somutlaştırmada yardımcıdır (Çalışkan ve Yeşil, 2005: 200).” şeklinde ortaya koymaktadır.

2.3. Pantomim Tekniği

Pantomimin doğuşu Eski Yunan kültürüne kadar dayanmaktadır. Pantomim sanatı söz veya söz öbekleri kullanmadan beden dilimizde var olan jest ve mimikler yardımıyla karşımızdaki kişi veya kişilere bir olayı belli bir kompozisyon dâhilinde, vücut hareketleriyle aktarma sanatıdır. Bu konuda “ Pantomim, insanın iç dünyasının ve eylemlerinin bilinçli olarak vücut tarafından dile getirilmesidir (Çalışkan ve Karadağ, 2005: 109)” şeklinde pantomimin tanımını yapmaktadır. “Oynayan için bir anlatım, seyreden için ise bir anlama becerisi olma özelliği taşımaktadır. Vücut harflerin yerine geçer ve sözlerin görevini üstlenerek hareketlerle kendisini anlatır (Yılmaz ve Şenden, 2014: 56)” şeklinde pantomime iki farklı açıdan bakılması gerektiği vurgulanmaktadır. Bunlardan birincisi anlatıcı açısından pantomimin önemini ortaya çıkarmaktır. Bu konuda “Pantomim sözcük ya da ses kullanmadan sadece hareketlerle yapılan dramadır. Ancak hareketler öylesine belirgin olmalıdır ki, eğer pantomimle dikiş dikmeyi anlatıyorsanız karşınızdaki kişi iğneyle ipliği görüyormuş gibi hissetmelidir (Çalışkan ve Karadağ, 2005: 109)” şeklinde pantomimin ifade edilmesindeki

beden hareketlerinin anlatılmak istenen somut konuyu tam olarak karşılaması gerektiği üzerinde durmaktadır. Bu şekilde hareketlerin belirgin olması izleyicinin zihninde olayın canlanabilmesine ve sanki sözcüklerle ifade ediliyormuş gibi kendince bedensel karşı tepkiler verebilmektedir.

Pantomim sanatı, bir nevi beden terbiyesi ve beden hareketlerinin bir kompozisyon bütünlüğü içerisinde olmasından dolayı sanat dünyasında olduğu kadar eğitim hayatında da önem arz etmektedir. Çocuğun bedenini kontrol altına alması kendine olan güvenini yerine getireceği gibi sosyal çevresi ile olan iletişiminde de sağlam diyaloglar kurmasına imkân sağlamaktadır. “Pantomim aynı zamanda bir dili ilk defa konuşanın ve kendini o dilde sözlü ifade etmenin verdiği çekingenlik duygusunun ortadan kalkmasında bireylere yardımcı olur (Yılmaz ve Şenden, 2014: 56)” ifadesiyle öğrencinin ve bireyin toplum içerisinde kendine güven duymasına yardımcı olacağını belirtmektedir. Yine bu düşünceden hareketle pantomim tekniğini yabancı dil öğreniminde ve öğretiminde ne derece önem arz ettiği görülmektedir.

Pantomim sanatı bireyin zihninde canlandırmakta zorlandığı soyut konuları beden hareketleriyle somutlaştırabileceğini gözler önüne de sermektedir. Bu konuda “ Pantomim ilk aşamada soyut ve karmaşık gelen olayların, bireylerin bizzat canlandırmasıyla somut ve basit olarak kavranmasını sağlar(Yılmaz ve Şenden, 2014: 56).” şeklinde pantomim tekniğinin konuların somutlaştırılmasında ne derece önemli olduğuna değinmektedir. “ Fikirlerin sözcükler olmadan ifade edilmesidir. Yaratıcı dramayı çocuklara tanıtmada en etkili yoldur. Çocuklar pantomimden çok hoşlanırlar. Küçük yaşlardaki çocuklar için mimikler ve hareketlerle bazen canlandırılan duruma göre sesler eklenerek sözcük kullanmadan uygulanır. Müzik pantomim çalışmaları küçük yaşlardaki çocuklar için mimikler ve hareketlerle bazen canlandırılan duruma göre sesler eklenerek sözcük kullanmadan uygulanır. Müzik pantomim çalışmaları için çoğunlukla kullanılan bir materyaldir. Pantomimi yapılacak olay önceden öğretmen tarafından anlatılmalıdır. Öğretmen önce pantomimi yapılacak fikri çocuklarla paylaşır. Çocukların öz güvenlerinin tartımını yapar, değişik fikirleri olup olmadığını öğrenir. Bazı çocuklar çekingen davranabilir, desteklenmesi gerekir. Öğretmen önce pantomimi yapılacak fikri çocuklarla paylaşır. Çocukların öz güvenlerinin tartımını yapar, değişik fikirleri olup olmadığını öğrenir. Bazı çocuklar çekingen davranabilir, desteklenmesi gerekir (<http://egitimevreni.com/egitsel-oyunlar/sozcuksuz-oyun-pantomim.html>).” şeklinde zihinsel süreçler ve yaratıcılığın artırılması noktasındaki önemini gözler önüne sermektedir.

Pantomimin bireyin bedensel ve zihinsel gelişiminin yanında onun farklı toplumsal gruplar (aile, arkadaş çevresi, iş yeri ortamı vb.) içerisindeki davranışlarını düzenleyebilmekte, kontrol altına alabilmekte ya da öne çıkarabilmektedir. “Grup

içinde etkileşimi sağlamak, duyu organlarını harekete geçirmek, hayal gücünü etkin kılmak için pandomim çalışmaları yapılır (Maden, 2010: 508)” şeklindeki ifadesi ile çocuğun kişisel gelişimi yanında toplum içerisindeki gelişimi konusunda da pandomim tekniğinin ne kadar önemli olduğunu vurgulamaktadır. Birey, yaşadığı toplum içerisinde var olan, onunla hareket eden, onunla beraber kişisel, sosyal ve psikolojik gelişimini sağlayan bir varlık olarak algılanmaktadır. Bu sebeple bireyin gelişiminin sadece bireyin tek başına yaşadığı bir süreç olarak algılanması son derece hatalı bulunmaktadır.

Pandomim, sadece bireyin bedenini kontrol altına almakla kalmamaktadır. Aynı zamanda bireyin zihinsel gelişimine de yardımcı olduğu görülmektedir. “Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde özellikle kelime ve kalıp sözlerin öğretimi ile günlük olayları canlandırmada pandomim gibi motive edici, bireyleri aktif kılan uygulamalara yer verilmelidir (Yılmaz ve Şenden, 2014: 56)” şeklindeki sözleriyle bireyin eğitim hayatında bedensel gelişiminin yanında zihinsel gelişimi üzerinde de aktif olduğuna vurgu yapmaktadır. Pandomim tekniği kullanarak aktarılan konu veya konuların öğrencilerin üretkenliklerini arttıracak ve ders içerisindeki aktif tutumunu ortaya koyacağını da söylenebilmektedir.

2.4. Dil Bilgisi Öğretimi

Dil, insanoğlunu doğuşuyla beraber ortaya çıkmış olan ve toplumlar içinde sözlü, sözsüz ve yazılı olarak yıllardan bu yana varlığını devam ettiren, farklı sesleri ve bedensel hareketleri olan ama temelde dil denilen varlığa hayat veren kurallı sesler sistemi veya kurallı işaretler sistemi olarak görülmektedir. Dilin tanımı konusunda bu güne kadar yapılmış olan pek çok tanım bulunmaktadır. Bunlardan bazıları: “İnsanların duygu, düşünce ve gözlemlerini işaret ve kelimelerle paylaştıkları bir sistemdir (Güneş, 2016: 21)”, “Evrenle ilişkimizi, birbirimizle ilişkimizi, kendimizle ilişkimizi dilin kavramlara karşılık gelen sözcükleri ile kurup, düşünüp, anlatıp, anlayıp, üzülp, korkup: geliştirmekte, dönüştürmekteyiz. Bu bağlamda ve anlamda diyebiliriz ki; biz dil’iz (Oymak, 2012: 6).”, TDK ise “İnsanların düşündüklerini ve duyduklarını bildirmek için kelimelerle veya işaretlerle yaptıkları anlaşma, lisan, zeban (www.tdk.gov.tr).” olarak tanımlamaktadır.

Dil adlı olgunun merkezde olduğu ve onu bir çerçeve gibi saran kurallar ve bu kurallara ekli olan, dille bağlantılı olguların olduğu yapıya dil bilgisi adı verilmektedir. Dile bağlı olan olgular: Ses bilgisi, sözcük bilgisi, cümle bilgisi ve

anlam bilgisidir. Tüm bunlar kendi içlerinde ve birbirleriyle arasında belli kuralları barındırmaktadırlar. Dil bilgisi, bu kuralları ortaya koymakta ve dilin bu çerçevesini belirlemektedir. Bu kurallar çoğunlukla soyut olarak yıllarca geleneksel dil bilgisi anlayışı çerçevesinde öğrencilere sunulup ezberletilme yoluna gidilmiştir. Durum bu olunca Batı’da ve Türkiye’de dilbilgisi ve dil öğretimi denildiğinde akla bu kuralların ezberletilmesi, tümden gelim anlayışı ile kuraldan örneğe ilerlenmiş, öncelikli olarak soyut kuralların aktarılması sağlanmış daha sonra ise somut örnekler verilmesi istenmiştir. Yıllarca kullanılan bu anlayışa “Geleneksel Dil Bilgisi” adı verilmiştir. 1970’li yıllardan itibaren dünyada Kanada, İspanya, Belçika gibi devletler başta olmak üzere birçok devlet “Yenilikçi Dil Bilgisi” anlayışını benimsemektedir. Bu anlayışa göre dil bilgisi öğretimi, geleneksel dil bilgisi öğretimi anlayışındaki gibi kuraldan örneğe gidilmemekte tam tersi olarak örnekten kurala gidilmektedir. İlk örnekler çocuğun yakın çevresinden olan somut örnekler olup daha sonra somut örneklerle doğru ilerlenmektedir. Geleneksel dil bilgisi anlayışında süreç içerisinde öğrencinin keşfetmesine izin verilmemekte ama yenilikçi dil bilgisi anlayışında öğrencinin süreç içerisinde keşfetmesine izin verilmektedir. Bu da bize gösteriyor ki yenilikçi dil bilgisi anlayışı öğrenciye kural ezberletmemekte, tam tersi öğrencinin kurala ulaşmasını sağlamaktadır. Bu durum

Dil bilgisi öğretiminin önemi, öğrenciye kazandırılmak istenen temel becerilerden olan okuma, konuşma, yazma ve dinleme becerilerinin içinde aktif olarak kullanılmasını ve gramer kurallarının bu beceriler içerisinde davranışa dönüştürülmesi gerekmektedir; aksi takdirde verilen dil bilgisi öğretimi soyut kural öğretiminden öteye geçememektedir. Bu konuda “Dil bilgisi bir metni okuma, anlama ve üretmenin en önemli anahtarıdır. Bu yüzden uzun yıllar öğrencilere dil bilgisini iyi öğretmek okuma ve yazma becerisinin geliştirilmesi, dilin iyi kullanılması ve dille ilgili sorunların çözülmesi amaçlanmıştır (Güneş, 2016: 279).” ve “... yabancı dil öğrenme sürecinde akla ilk gelenin, genellikle, o dilin dilbilgisi kurallarını öğrenmek olduğu gözlenmektedir. Dilbilgisi kuralları, bir dilin iskeletidir. Diğer bir deyişle, kurallar, ait oldukları dili ayakta tutar. Fakat sadece kurallara önem verilirse, öğrenenin elinde hedef dilin kupkuru bilgisinden başka hiçbir şey olmaz. Bu bilgi, yukarıdaki benzetmede sözü geçen iskelet gibi zayıftır ve öğreneni, dil öğrenimi sürecinde çok ilerlere taşıyamaz. Bir dili asıl zenginleştiren unsurun, o dilin söz varlığı olduğu söylenebilir. Aslında, sözcük öğretimi, yalnızca sözcüğün anlamını vermek olmayıp, o sözcükle ilgili sesletim bilgisi, biçim bilgisi, söz dizimine ait bilgi ve kullanım bilgisini de vermeyi içerdiği için, görüldüğü gibi çok kapsamlıdır ve dilbilgisi öğretimini de bünyesinde barındırmaktadır. Başka bir biçimde ifade etmek gerekirse, bir dilin dilbilgisine ait kuralları etkin bir biçimde kullanabilmek de, o dilin sözcüklerini

uygun biçimde yan yana getirebilme becerisinin içinde yer almaktadır. En baştaki tanıma geri dönülecek olursa, küçük bir değişiklik yapılarak; ‘Bir dili doğru konuşmak, doğru yazmak ve dinlediğini ya da okuduğunu doğru anlamak için, o dilin sözcüklerinin etkin bir kullanıcısı olmak önemlidir’ denebilir. Sonuç olarak, yabancı dil derslerinde sözcük öğretimine önem verilmesi gerektiği düşünülmektedir (Altıkulaçoğlu, 2010: 39).” şeklinde bu anlayış geleneksel dil bilgisi anlayışının hâkim olduğu dönemde gerçekleştirilemese de yenilikçi dil bilgisi anlayışının etkili olduğu son dönemlerde gerçekleştirilmeye başlanmıştır. Bu durum dil bilgisinin öğrenimini de uygulama boyutuna taşıyarak hayatla iç içe olan dil bilgisini hayattan soyutlamak yerine hayatın içerisinde somut bir şekilde uygulayıp kullanabilme olanağı sağlamaktadır.

Yapılandırımcı eğitim anlayışının etkili olduğu eğitim sistemi içerisinde dil bilgisi öğretimi anlayışı da bu anlayışla amaçlarını belirlemekte ve ortaya koymaktadır. Yapılandırımcı dil bilgisi öğretimi anlayışının amacı dört temel dil becerisi (okuma, konuşma, yazma, dinleme) içerisinde dil bilgisini araç olarak kullanıp bu becerileri dil bilgisi aracılığıyla öğrencilere sezdirme yoluyla aktarmaktır. Bu sebeptendir ki dil bilgisi ayrı bir ders saati içerisinde değerlendirilmemeli, temel beceriler içerisinde değerlendirilip öğrenciye aktarılmalıdır. Bu süreçler içerisinde zihinsel beceriler, anlama ve öğrenci-öğretmen, öğretmen öğrenci etkileşimi ön plana çıkmaktadır. Bu durumda yapılandırımcı dil bilgisi öğretimi anlayışı, öğrencinin öğrenciyi zihinsel ve bedensel olarak aktif hale getirmektedir. “Öğrencilere yalnızca kuralların öğretilmesi yeterli değildir. Öğrenciler bu kuralları, Türkçe dersinin dışında bütün etkinliklerde kullanmalı ve bunu alışkanlık haline getirmelidirler. Kuralların öğretiminde örnekler ve etkinlikler çok önemlidir. Öğretmen çeşitli örneklerle süreci zenginleştirmelidir. Diğer taraftan okuma, yazma dinleme ve konuşma bütün becerileri ve bilgileri öğrenmek için temel alanlardır (Güneş, 2016: 280)” şeklinde yapılandırımcı yaklaşımın dil bilgisi öğretimine olan bakışını özetlemektedir.

Tarihsel süreç içerisinde dil bilgisinin öğretimi konusunda farklı yaklaşımlar ortaya konulmaktadır. Bunlar:

a. Geleneksel Yaklaşımlar

1. Dil Bilgisi yaklaşımı

2. Kelime Yaklaşımı

b. Davranışçı yaklaşım

c. Bilişsel Yaklaşım

1. İletişimsel Yaklaşım

2. Kavramsal- İşlevsel Yaklaşım

ç. Yapılandırmacı Yaklaşım

olarak adlandırılmaktadır. Bu yaklaşımların içeriğine bakılacak olursa:

a. Geleneksel Yaklaşım: Dil bilgisi öğretim yaklaşımları içerisinde en eski olanıdır. Dil bilgisi yaklaşımı ve kelime yaklaşımı olarak iki gruba ayrılmaktadır.

1. Dil Bilgisi Yaklaşımı: Bu yaklaşıma göre dil kurallardan meydana gelmektedir. Dilin kurallarını en iyi şekilde öğrenen öğrenci dilin kurallarını ve kaidelerini en iyi şekilde kullanır mantığı ile hareket edilmektedir. Bu sebeple dil öğretiminde öncelikli olarak dil bilgisi öğretimine ağırlık verilmektedir. Dil bilgisi konuları belirli bir düzen dâhilinde aşamalı olarak (kuraldan örneğe, soyuttan somuta gibi.) öğretilmektedir. Öğretim sürecinde dilin temel kuralları, kavramları, kelime ve cümle yapıları üzerinde titizlikle durulmaktadır. Dil kuralları öğrencilere ezberletilmektedir. Karışık ve zor olan dil bilgisi kurallarının en ayrıntısına kadar inilmektedir. Öğrencilerin ve öğretmenlerin kullandığı ders kitapları dil bilgisi ağırlıklı olmaktadır.

2. Kelime Yaklaşımı: Bu yaklaşım 1890'lı yıllarda günlük yaşamda kullanılmayan dil bilgisi yaklaşımı ile dil bilgisi-çeviri yöntemine tepki olarak doğmuştur. Bu yaklaşımda daha önceden uygulanan dil bilgisi öğretimi yerine kelime öğretimine ağırlık verilmiştir. O yıllarda anaokulu ve ilköğretimde yaygın olan dil öğretimi düşüncesine göre “Öğrenciye öğretilecek ilk şey dilin öğeleridir. Yani kelimelerdir.” Bu düşünceden hareketle dil öğretiminin başlangıcında kelime öğretimine yer verilmiştir. Öğretim sürecinde izlenen temel kural, önce somut kelimeler vermek, bunların anlamlarını somut eşyalarla veya öğrencinin gözü önündeki öğelerle öğretmektir. Ardından aşama aşama soyut kelimelere geçmektir. Kelime öğretimine önce sınıfta ve çevredeki eşyalarla başlanmış, gerektiğinde resim ve çeşitli görsel araçlar da kullanılmıştır. Bu yaklaşım doğrudan öğretim yöntemiyle birlikte uzun yıllar uygulanmıştır (Güneş: 2011, 126).

b. Davranışçı Yaklaşım: Bu yaklaşımda temel alınan iki kavram “uyarıcı ve tepki” olarak adlandırılmaktadır. Bu uyarıcı ve tepki arasındaki ilişkiye ise “bağ” adı verilmektedir. İşte öğrenme tam olarak bu uyarıcı ve tepki arasındaki bağın kurulması ile oluşmaktadır. Burada öğrenmenin sürdürülebilir olması için “tekrar” ve “şartlandırma” kavramlarına ihtiyaç duyulmaktadır. Tekrar ve şartlandırmanın etkisi ile öğrenmenin var oluşunu sürdürebileceğine inanılmaktadır. Sürdürülmesi gereken olumlu davranışlar pekiştirilmektedir. Bu yaklaşım dil öğretiminde de bu şekilde kullanılmaktadır. Dil bilgisi öğrenme aşamasında tekrarlara ağırlık verilerek dil bilgisi öğretimi gerçekleştirilmektedir.

c. Bilişsel Yaklaşım: Bu yaklaşıma göre beynimizde görsel, işitsel, sözel, simgesel, anlamsal, hızlı, yavaş gibi çeşitli bellekler vardır. Dışarıdan alınan bilgiler beş duyu organı ile bu belleklere gelmekte ve aşamalı olarak işlenmektedir. Bilgi işleme sürecinde bütün bellekler uyum içinde çalışmakta ve öğrenilen bilgiler yavaş bellekte depolanmaktadır. Kısaca öğrenme ve bilgileri işleme süreci bilgisayarın çalışma sistemi gibi açıklanmaktadır. Dil öğretiminde de benzer anlayış söz konusudur.

Bilişsel dil yaklaşımında beynimizin dil edinmek için bilgisayar gibi özel olarak programlandığı iddia edilir. Bu nedenle “Dil, öğrenilmez edinilir.” görüşü hakîmdir. Bu yaklaşımının en önemli temsilcisi Noam Chomsky’dır. Bunu Krashen izlemiştir (Güneş: 2011, 132-133).

1. İletişimsel Yaklaşım: Bu yaklaşıma göre dil bir iletişim aracıdır. İletişim kavramı bu yaklaşımın en önemli ve temel kavramıdır. Amerikan ve İngiliz dilbilimcileri bu yaklaşımı,

- Dil öğretiminin temel amacı olan iletişim becerilerini geliştirme ile
- Dil ve iletişimi birbirine bağlayan ve dilin dört alanı olan dinleme, konuşma, okuma ve yazma becerilerini öğretme yöntemlerini geliştirme amacını taşıyan bir yaklaşım olarak görürler.

Uzun yıllar uygulanan bu yaklaşım bazı iletişim alıştırmaları nedeniyle eleştirilir. Çünkü hazır kalıp cümleler öğrencide ve öğretmende bıkkınlık yaratmaktadır. Bazıları mekanik uygulamalardır ve somut hiç bir durumu kapsamamaktadır (Güneş: 2011, 134-135).

Türkçe öğretiminde amaç her ne kadar öğrencinin sahip olduğu anlama ve anlatma becerilerini geliştirmek olsa da “Etkili dil becerilerinin (okuma, yazma, konuşma, dinleme) gelişimi temelde iyi bir dil bilgisine dayanmaktadır. Nitekim bilgi olmadan becerinin belirli bir seviyenin üstünde gelişemeyeceği unutulmamalıdır. Bu nedenle öğrencilerin iyi bir dil becerisine sahip olmasını isteyen eğitim sistemi, öncelikle öğrencilerine temel dil bilgisi kurallarını işlevsel biçimde kavratmakla işe başlamalıdır (Durukan, 2010: 145).” Bu amacı gerçekleştirmek için Durukan’ın da dediği gibi temel dil bilgisi konuları öğrenciye iyi bir şekilde kavratılmalıdır. Dil bilgisinin olmadığı bir beceri gelişiminin olmayacağını görülmektedir.

2. Kavramsal-İşlevsel Yaklaşım:

Ç. Yapılandırmacı Yaklaşım: “Dil, edinilmez öğrenilir. Dil öğrenme bireyin aktif çabalarıyla gerçekleşir. Dil becerileri zihinsel gelişime ve sosyal ilişkilere bağlı gelişir. Dil tek başına değil sosyal etkileşimlerle öğrenilir. Diğer taraftan dil ve öğrenme, ayrılmaz bir şekilde birbirine bağlıdır. Öğrenme dili gerektirir dil de öğrenmeyi etkiler. Bu nedenle dil ve zihinsel becerileri geliştirme birlikte ele alınmalıdır. Bu süreçte işbirlikçi öğrenme etkinliklerine ağırlık verilmelidir. Bu etkinlikler öğrencinin dil ve zihinsel becerileri ile gelişmeye açık alanını doğrudan etkilemektedir. Öğrenciler aşamalı olarak karmaşık etkinliklere ve görevlere yönlendirilmelidir (Güneş: 2011, 138).

Tüm bu yaklaşımlardan da görüldüğü gibi dil bilgisi öğretimi alanında son dönemde etkili olan ve genel eğitim anlayışımızı da temellendiren yaklaşım yapılandırmacı yaklaşım olarak görülmektedir. Bu yaklaşımla beraber dil bilgisi öğretimi alanında kural ezberletme, zihinsel süreçleri bir kenara bırakıp sadece

davranışlara odaklanma ya da davranışlardaki değişimi sadece zihinsel süreçlere yöneltme anlayışı bir kenara bırakılmaktadır. Bu anlayışın yerine davranışı ve zihinsel süreçleri içerisine alan, sezdirme yöntemiyle öğrenciye kural ezberletmekten çok, kurala kendisinin ulaşmasını sağlayan bir dil bilgisi öğretimi anlayışı ortaya konulmuştur.

2.5. Kelime Öğretimi

2.5.1.Kelime

Söz varlığımız; içerisinde çeşitli deyimleri, atasözlerini, ikilemeleri, kalıp sözleri ve kelimeleri barındırmaktadır. Bu söz varlığı içerisinde kelimeler geniş bir yer tutmaktadır. Durum böyle olunca da kelime öğretiminden öncelikle kelimenin ne olduğu üzerinde durulmasında büyük fayda bulunmaktadır. Kelime yani sözcük “ Kendi içinde bir anlam ifade etmeyen seslerin bir araya gelmesinden oluşan her ses birliği sözcük değildir. Kısaca sözcük, anlamı veya görevi olan ve tek başına kullanılan ses veya sesler topluluğu olarak tanımlanabilir (Tanın, 2004: 5).”, “ Anlamli ses veya ses birliği, söz, sözcük (www.tdk.gov.tr).” olarak tanımlanmaktadır. Sözcük yani kelime için “ Dilsel düzeyde anlamı sağlayan çeşitli sesler ve bu seslerin birlikteliği olarak tanımlanabilen göstergelerdir. Söz konusu göstergeler anlamli bir dilsel bütünlük bağlamında ele alındığında, ‘sözcükler’ ve ‘sözcük grupları’ kavramlarıyla karşılanmaktadır (Gündoğdu, 2012: 202).”, “ Bu işaret sistemi zaman içerisinde olgunlaşarak belli bir düzene ulaşmış, belli bir sistematiğe kavuşmuştur. Oluşan sistematik içerisinde sesleri karşılayan harfler bulunarak alfabeler oluşturulmuştur. Seslerin ağızdan bir bütünlüğü olan heceler ile hecelerden oluşarak anlam yüklenen ses toplulukları olan sözcükler, dilin sistematiğini gösteren temel göstergelerdir (Göçer, 2015: 49).” tüm bu tanımlardan hareketle kelime insanların kendi dil evreni çerçevesinde; somut ya da soyut olan varlıkları, dilde var olan birtakım sesleri kullanarak dilin kuralları çerçevesinde, nizama koyarak bir araya getirilmesi ve varlığını bildiği veya hissettiği olguyu tanımlama ihtiyacı sonucu oluşturduğu anlamli ses grubuna denilmektedir.

Bütün bu tanımlardan sonra elbette içerik olarak her dilin kelimelerinin bazı özellikleri bulunmaktadır. Türkçede de kelimelerin özelliklerine bakılmasında fayda görölmektedir. Bilindiği üzere Türkçe eklemeli diller grubuna girmektedir ve bu özelliğinden dolayı da Türkçe sondan eklemeli bir dildir. Türkçede çekim ya da

türetme, kelimelerin sonlarına gelen eklerle gerçekleşmektedir. Bu konuda “Türkçenim sondan eklemeli bir dil olması; kelime kök ve gövdelerinden yeni kelimeler türetme ve kelimeleri sözün bağlamında farklı işlevlere göre çekimleme özelliklerini ortaya çıkarır. Dilin zikredilen özelliklerinin eğitim sürecinde Türkçe dersleri aracılığıyla öğrencilere kavratılması, öğrencilerin kelime bilgilerini geliştirmek açısından büyük önem taşır (Karadağ, 2013: 39)” şeklinde türetmenin ve çekimlemenin kelime öğretimindeki önemine dikkat çekmektedir. Zira kelime kökleri ile türetmeden veya çekimlemeden sonra anlam karşılığı olarak bir bağ olsa da kelimenin farklı bir anlam boyutu kazandığı da inkâr edilememektedir. Kelimelerin bu şekil özellikleri yanında mana yani anlam özelliklerinin bilinmesinde de büyük fayda görülmektedir. “ Tek başına bir kelimenin ya da kelimeler arasındaki ilişkiler yoluyla ortaya çıkan anlam özelliklerinin öğrenciler tarafından bilinmesi, onların söz varlığında derinleşmeyi sağlamaktadır (Karadağ, 2013: 39).” şeklinde kelimelerin anlam boyutunun önemi üzerinde durmaktadır. Öğrenci kelimenin gramer olarak türetme özelliğini kavradıktan sonra kelimenin anlam boyutuna geçerek gerek kelimenin kendi anlam boyutunu kavramalı gerekse de diğer kelime gruplarıyla ilişkisi sonucunda ortaya konulan anlam boyutunu kavramaktadır. Bütün bu süreç içerisinde öğrenci zihinsel olarak kelime hazinesini derinleştirip genişletebilmekte bu sayede de hem pasif kelime hazinesini arttırabilmekte hem de aktif kelime hazinesini arttırabilmektedir. Bu durum dört temel dil becerisi olan okuma, dinleme, konuşma ve yazma becerilerinin de gelişmesine katkıda bulunmaktadır. Türkçe kelimelerin bu özelliklerinden sonra kelimelerin biçimsel ve anlamsal özelliklerine bakmakta fayda görülmektedir. Biçimsel ve anlamsal özellikleri Karadağ şu şekilde gruplandırmıştır:

1. Biçimsel Özellikler

a. Basit/Yalın Kelimeler

b. Türemiş Kelimeler

c. Birleşik Kelimeler

2. Anlam Özellikleri

a. Temel Anlam

b. Çok Anlamlılık ve Yan Anlam

c. Eş Anlamlılık

ç. Karşıt-Zıt Anlamlılık

d. Genel-Özel Anlamlılık

e. Eş Seslilik

olarak gruplandırmaktadır (Karadağ, 2013: 40-54). Bu gruplandırmaya göre:

2.5.1.1. Biçimsel Özellikler

Kelimenin kök veya gövdelerine getirilen yapım ekleri ve çekim eklerinin incelenmesine denilmektedir. Bilindiği gibi Türkçede eklerin tek başlarına bir anlamları bulunmamaktadır. Eklendikleri kök ya da gövdeler ile anlamlı hale gelmektedirler.

a. Basit/ Yalın kelimeler:

Bilinen en genel tanımıyla kelimenin ek almamış haline denilmektedir. Kelime yapı bakımından basit ya da yalın olarak bulunmaktadır. Karadağ'a göre " Bir kelimenin bünyesinde bulunan en küçük birim köktür. Kök durumundaki kelimelerin bünyesinde yapım eki bulunmaz (2013: 40)." şeklinde kökün kelime için ne kadar önemli olduğunu gözler önüne sermektedir. Öte taraftan bu köke gelen yapım ekleri kelimenin biçiminde ve anlamında değişikliğe gitmekte, kök halindeki kelimeden yeni bir kelime meydana getirmektedir. Çekim eki ise yapım ekleri gibi eklendiği kökte herhangi bir anlam değişikliği meydana getirmemektedir.

b. Türemiş Kelimeler:

Kelimenin kök veya gövdelerine eklenerek onlardan biçim olarak farklı kelime veya kelimeler meydana getiren ve bu işi yapım ekleri vasıtasıyla kelime türetmeye türemiş kelime denilmektedir. Türemiş kelimeler yapım ekleri olarak oluşmaktadır. Bu yapım ekleri ya isim kök ya da gövdelerine gelerek; ya da fiil kök ya da gövdelerine gelerek türemiş kelimeler oluşturmaktadır. Bu yapım ekleri eklendiği kökü türetirken ya fiil yapar ya da isim yapar. Bu yüzden bu ekler dört ana grupta incelenmektedir. Bunlar:

- İsimden İsim Yapan Ekler
- İsimden Fiil Yapan Ekler

Bu ekler isim köklerine gelerek onlardan yeni isimler ya da fiiller türetmektedir.

- Fiilden Fiil Türeten Ekler
- Fiilden İsim Türeten Ekler

Bu ekler fiil köklerine gelerek onlardan fiiller ya da isimler türetmektedir.

c. Birleşik Kelimeler:

Türkçede yapım eklerini kullanmadan yeni bir kelime meydana getirmenin bir diğer yolu ise birleşik kelimeler olarak gösterilebilmektedir. Birleşik kelime en az iki kelimenin dilin belli kurallar çerçevesinde bir araya gelerek yeni bir kelime oluşturmaya denilmektedir.

2.5.1.2. Anlamsal Özellikleri

“Dilin üretiminde düşünceden anlama, anlamdan kelimeye; dilin algılanmasında da kelimedenden anlama ve anlamdan düşünceye sürekli bir gidiş geliş bulunmaktadır. İnsan zihninin özellikleri olan düşünce ve anlamın başka bir zihne aktarılması ihtiyacı dilin var oluşunun temel sebebidir. Kelimeler, anlam birimleri olarak düşüncenin taşınmasına aracılık etmektedir. Kelimenin düşünceden, dolayısıyla anlamdan yoksun olması düşünülemez bu yüzden dilin temel anlam birimleri olarak kabul edilirler (Karadağ, 2013: 45-46).” şeklindeki kelime hakkındaki görüşleriyle dilin anlamın yapı taşı olduğunu ve düşünceyi aktarmada en etkili araçlardan biri olduğunu belirtmektedir. Esasında insan doğası gereği zihninde var olan olgulara, ihtiyaçları doğrultusunda anlam kazandırabilmek için varlığını kabul ettiği her şeyi kelimelere dökerek düşüncelerinde doyum noktasına ulaşmayı hedeflemektedir. Bu doyum noktasına ulaşabilmek içinde her defasında kelimelere başvurarak düşüncenin ihtiyaçlarına cevap vermeye çalışmaktadır. Bu bağlamda bu araştırmada biz kelimenin temel anlamı üzerinde duracağız. Kelimelerin diğer anlam boyutları üzerinde herhangi bir tasavvurda bulunmayacağız. Peki, bu durumda temel anlam nedir, sorusuna biraz cevap aramakta fayda görülmektedir. Temel anlam kelimenin zihninde karşıladığı ilk anlamdır, çoğu zaman gerçek anlam olarak da belirtilebilmektedir. Sosyalliğin içerisinde yaşayan toplumlarda gerçek anlamın oluşabilmesi için tüm toplumun tek bir anlam üzerinde uzlaşması gerekmektedir. Karadağ “ Sözlükte kelimenin ilk anlamı olarak verilen temel anlamların öğrenilmesi, kelime

hazinesini sayıca arttırarak genişletir. Temel anlam, kelimenin işaret ettiği soyut ya da somut kavramın neliğine dair bir bilgidir ve kelimeyle karşılanan diğer anlamların kazanılmasında aracılık etmektedir (2013: 47-48).” şeklinde ifade etmektedir.

Kelimenin yapısal ve anlamsal olarak ne olduğunun belirlenmesinin ardından kelime öğretiminin ne olduğu, nasıl gerçekleşmesi gerektiği, hangi stratejilerin kelime öğretiminde kullanıldığı hakkında da konuya eğilmenin önemli olduğu düşünülmektedir. Kelime öğretimi genel anlamda gerek ana dili öğretiminde gerekse de yabancı dil öğretiminde son derece önem arz etmektedir. Öğrencilerin eğitim süreci içerisinde anlama ve anlatma becerilerinin gelişmesi hedeflenmektedir. Bu bağlamda geniş bir kelime hazinesi dil öğreniminde son derece önem arz etmektedir. Geniş bir kelime hazinesine sahip olan öğrenci gerek eğitim hayatı içerisinde gerekse de eğitim hayatından sonra sahip olduğu geniş kelime hazinesi sayesinde olaylara farklı açılardan bakabilme, yorumlayabilme, çözümleme yapabilme gibi zihinsel becerileri son derece etkili bir şekilde kullanabilecektir. Bu bağlamda eğitim süreci boyunca kelime hazinesinin geliştirilmesi temel hedeflerden birisi olarak göze çarpmaktadır.

2.5.2. Kelime Öğretiminin Esasları

Temel söz varlığı içerisinde yer alan kelimelerin öğretilmesinde belli başlı esasların olduğu bilinmektedir. Bu esaslar Karadağ’a göre:

- Kelime öğretiminde dilin en sık kullanılan kelimelerine öncelik verilmelidir.
- Yaş düzeylerine öğrencilerin kelime hazinesinin tespit edilmesi, öğrencilere hangi kelimelerin öğretileceği sorusunun en önemli cevaplarındandır.
- Öğretilmesi gereken kelimelerle, öğrencilerin sahip olduğu kelimeler arasında anlam ilişkileri kurulmalıdır.
- Kelime öğretimi sürecinde kelime hazinesinin genişlik, derinlik ve ağırlık bakımından geliştirilmesi hedeflenmelidir.
- Yeni öğrenilen kelimeler, konuşma ve yazma becerileri aracılığıyla üretici kelime hazinesine dâhil edilmelidir.
- Kelimelerin söyleniş özellikleri öğretilmelidir.
- Kelimelerin yazım özellikleri öğretilmelidir.
- Hedef kelimeler bağlam aracılığıyla öğretilmelidir.
- Türkçe kelimelerin öğretiminde, kelimelerin kökteşlik özelliğinden yararlanılmalıdır.

- Kelime öğretiminde öğrencilere kelime öğrenme stratejileri kazandırılmalıdır (2013: 75-83).

Bu anlamda kelime sıklık tablolarının geliştirilmesi gerekmektedir. Zira gerek ana dil öğretiminde gerekse de yabancı dil öğretiminde bu sıklık tablolarının eğitim hayatına süratle kazandırılması gerekmektedir. Bunun yegâne sebebi şuan içinde bulunduğumuz eğitim ortamında hangi seviyede kaç kelimenin öğretilmesi gerektiği ya da hangi kelimelerin öğrencilere aktarılması gerektiği konusunda ortak bir çerçeve bulunmamaktadır. Bu durum öğrenciler arasında kelime hazinesi anlamında ciddi seviye farklarının oluşmasına sebep olmaktadır. Öte yandan sıklık tabloları yardımıyla elde edilen kelimelerin öğrencilerin yaş düzeylerine göre sınıflandırılıp eğitim süreci içerisine dâhil edilmesi gerekmektedir. Kelime aktarımı sırasında öğrencilerin sahip olduğu kelimeler belirlenmeli kelime öğretimi bilinen kelimelerden hareketle bilinmeyen kelimelerin öğretimine doğru ilerlemelidir. Bu sayede öğrenci kelime öğreniminin sıkıcı bir uğraş olmaktan çok motive edici bir uğraş olduğunun farkına varabilmektedir. Tüm bu esaslar çerçevesinde kelimenin seslendirilişi, yazımı ve imlasının aktarılması da öğrenciyi dilin kullanımı konusunda uygun davranmaya ve standart bir Türkçe kullanımına doğru yönlendirebilmektedir.

Kelime öğretiminde kelimelerin öğretimi kadar kelime öğretiminin hedefleri de önem arz etmektedir. “Dil öğretimine ve bunu içinde sözcük öğretimine uygun yöntem ve tekniklerin belirlenmesi için sözcük öğretiminde hedefler iyi belirlenmeli ve bu hedefler doğrultusunda eğitim yapılmalıdır (Büyükkız ve Hasırcı, 2013: 149).” bu durumda ulaşılabilecek olan hedef doğrultusunda kelimelerin bir aracı olduğu asıl amaca giden yolda yani çocuğun anlama ve anlatma becerilerini geliştirebilmesinde birer araç olduğu düşüncesi göz önüne gelmektedir. Bu bağlamda hedeflere ulaşılmada her söz varlığının yöntem ve stratejileri olduğu gibi kelime öğretiminin de kendine özgü yöntem ve stratejileri bulunmaktadır.

2.5.3. Kelime Öğrenme Stratejileri

Yıllardır içinde bulunmuş olduğumuz toplumda insanlar birbirlerine ya da anne ve babalar çocuklarına hep şu sözü kullanmaktadır: “Çalış” lakin bunun yöntem ve stratejisinin nasıl olması gerektiği konusunda öğrenciye yol gösterilmemektedir. Bu sebeple tüm söz varlıklarında olduğu gibi kelimelerin öğrenilmesinde de öğrencinin

kullanabileceği temel bazı stratejiler bulunmaktadır. Bu kelime öğrenme stratejiler Karadağ'a göre:

- Bilinmeyen bir kelime ile karşılaşıldığında kelime anlamını çözmek için kullanılacak stratejiler,
 - Kelime anlamını kesinleştirmek ve kelime hazinesini derinleştirmek için kullanılacak stratejiler,
 - Yeni kelime ve kavram öğrenmek için kullanılacak stratejiler,
- Olmak üzere üç ana grupta toplanabilir (Karadağ, 2013: 84).

Bu gruplamanın ardından bu stratejilerin içerisinde kullanılan yöntemler de bulunmaktadır. Yine Karadağ'a göre bunlar:

- Bilinmeyen bir kelime ile karşılaşıldığında kelime anlamını çözmek için kullanılacak stratejiler:
 1. Kelimenin içinde bulunduğu bağlama başvurma
 2. Kelimeyi başka ifade, cümle ve metin bağlamında arama
 3. Şekil bilgisi farkındalığını kullanma
 4. Tahmin Etme
 5. Sözlük Kullanma
- Kelime anlamını kesinleştirmek ve kelime hazinesini derinleştirmek için kullanılacak stratejiler
 1. Bağlam üretme
 2. Metinler arası okuma
 3. Kelime defteri/ Sözlük oluşturma
 4. Kavram Haritası oluşturma
- Yeni kelime ve kavram öğrenmek için kullanılacak stratejiler
 1. Dil farkındalığı kazanma
 2. İletişime açık olma
 3. Dinleme ve okuma alışkanlığı kazanma (Karadağ, 2013: 83-91)

olarak sınıflandırılmaktadır. Öğrenci bu stratejileri kullanarak kelime öğrenme yolunda aktif hale gelecek bu anlamda kendine en uygun olan stratejiyi belirleyebilecektir. Tüm bunları ışığında öğrenci için gerek ana dilde gerekse de yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde öğrenci söz varlığının temel unsurlarından olan kelimeleri öğrendikçe Türkçenin anlama ve anlatma gücüne daha yakından tanık olmaktadır. Öğrenme süreci ,stratejilerin aktif olarak kullanılmasıyla beraber sistemleştirilecek kelime bilgisindeki derinliğinin artmasıyla da gerek cümle bilgisi gerekse de paragraf bilgisinin anlaşılması ve anlamlandırılması artacak, salt kelime öğrenimi anlayışı yerine aktif kelime öğrenimi anlayışına bırakılacaktır. Bu doğrultu

da kelimelerin bağlam içerisine entegrasyonu kolaylaşacaktır. Elbette bunlar öğrenenin yani öğrencinin kullanabileceği stratejiler olup bir de öğretmenin yani öğretmenin kullanacağı yöntem ve teknikler bulunmaktadır.

2.5.4. Kelime Öğretim Yöntem ve Teknikleri

- Soru-Cevap Yöntemi
- Çözümleme ve Birleşim Yöntemi
- Dramatizasyon Yöntemi
- Kelime ve Kavram Havuzundan Seçerek Konuşma/ Yazma Tekniği
- Not Alma Tekniği
- Boşluk Doldurma Tekniği
- Kavram Haritası Tekniği
- Anlam Analizi Tekniği
- Beyin Fırtınası Tekniği (2013- 92-99)

olmak üzere dokuz gruba ayrılmaktadır. Bu tekniklere kısaca biraz bakmakta fayda görülmektedir.

• Soru-Cevap Yöntemi

Bu yöntemde öğretmen daha önceden hazırlamış olduğu ya da ders esnasında konun öğrencilere aktarımına uygun olarak değişik tarzda sorular sunmaktadır. Bu yöntemde öğretmenin amacı sorduğu bu değişik tipte sorularla öğrencinin pasif halde bulunan kelime hazinesini aktif hale getirecek şekilde onu düşünmeye sevk etmektedir. Bu bağlamda öğrenciye sorulacak olan soruların onların yaş düzeyine ve zihinsel düzeyine uygun olması gerekmektedir. Bu düzeylerin üzerinde sorulacak olan sorular öğrenciyi düşünmekten uzaklaştırmaktadır. Bu anlamda sorular amaç değil düşündürme noktasında birer araç konumunda olmaktadır. Karadağ' a göre “ Soru-cevap yönteminde, öğrencilerin sahip oldukları bilgilerden hareketle hedef kelimelerin kavram özelliklerinin ortaya çıkartılması sağlanabilir. Öğretmen yöntemin uygulanmasında bu hususu göz önünde bulundurmalı, sorulara verilecek cevapların kelime anlamını inşa edilecek biçimde olmasını sağlamalıdır (2013: 92).” Bu anlamda kavramların ya da kelimelerin aktarımında sorular gelişi güzel hazırlanmamalı bir amaca yönelik olmalıdır. Bu amaçla öğrencide var

olan kavramları ortaya çıkararak yeni aktarılacak olan kelimeleri bağlam içinde sunarak öğrencide kelimelerin öğreniminde bir yapı oluşturmaktır.

- **Çözümleme ve Birleşim Yöntemi**

Çözümleme ve birleşim yönteminin ana mantığı bir bağlam ya da cümle içerisinde en anlamlı düzeyde olan kelime kavramını parçadan bütüne hareket ederek ayrıştırmak ve temeldeki anlamına ulaşmaya çalışmaktır. Birleşim yönteminde ise en temelde yer alan ve anlamlı bir birim olarak var olan kelimenin diğer kelimelerle bir araya gelerek, cümle hatta bağlam içerisinde birleştirilmesiyle de birleşim yönteminin ana mantığına ulaşılmaktadır. Bu yöntem öğrencide kelimenin anlamsal boyutunu derinlemesine incelemesine ya da bağlam içerisinde uyumlu bir şekilde bir araya getirdiği kelimelerin temeldeki anlamından cümle düzeyindeki anlama ne ölçüde geçtiğini göstermektedir. Bu yöntemin en fazla etkili olduğu zamanın yeni kelimelerin öğretilmesinde olduğu da yadsınamaz bir gerçek olarak görülmektedir. Çünkü öğrenci ilk defa karşılaştığı bir kelimenin anlam boyutunu merak etmektedir. Bu sebeple de kelimeyi en anlamlı parçasına kadar çözümler ve daha sonra diğer kelime gruplarıyla kullanımına bakarak bağlam içerisindeki anlamını da görebilme şansına erişilmektedir.

- **Dramatizasyon Yöntemi**

Bu yöntem isminden de anlaşılacağı üzere kelime öğretimi içerisinde oyunlaştırmanın, kelimelerin bir oyun dâhilinde öğrenciye aktarılmasıdır. Bu yöntemde öğrenci dramının gerekliliği çerçevesinde sürece aktif olarak katılır. Bu süreçte söz varlığının temelini oluşturan öğelerden birisi olan kelimeler, öğrencinin bir grup karşısında söz ve beden dilini kullanarak kelimeleri izleyenlere aktarması sonucunda gerçekleşmektedir. Bu yöntem kelime öğretimi üzerinde etkili olduğu gibi öğrencinin kitlelerin önünde konuşarak özgüvenini arttırmasına da yardımcı olmaktadır. Özgüveni artan öğrencinin konuşma becerisinde de ciddi anlamda olumlu yönde gelişme olduğu görülmektedir. Bu açıdan dramatizasyon yönteminde

öğrenci kelimenin anlamını etkili bir şekilde izleyiciye aktarması için beden diline ihtiyaç duyar. Çünkü anlatacağı kelime ya da kelimelerin en iyi şekilde anlaşılabilmesinin ve anlamlandırılabilmesinin en etkili yolu beden dilini etkili bir şekilde kullanabilmesi olarak görülmektedir. Bu anlamda güçlü bir beden dili kullanımı birçok kelimeyi ya da kavramı sözlerden daha etkili bir şekilde anlatabilme yeterliliği kazandırmaktadır.

- **Kelime ve Kavram Havuzundan Seçerek Konuşma/ Yazma Tekniği**

Bu yöntemde öğrenciye bir kavram verilmektedir. Bu kavram etrafında yeni kavramlar oluşturulmaktadır. Yeni oluşturulan bu kavramların tamamına kavram ya da kelime havuzu adı verilmektedir. Bu kavram ya da kelimeler kavram haritası yardımıyla kavramsal gruplara ayrılmaktadır. Öğrenci bu kavram haritalarından yararlanarak bir konuşma metni ya da bir yazma metni oluşturabilmektedir. Bu yöntem içerisinde özellikle kavram havuzunun oluşturulması sırasında beyin fırtınası tekniğinin kullanılmasına da olanak sağlamaktadır. Bu teknik sayesinde öğrenci kavram havuzunu oluştururken pasif durumda bulunan kelime hazinesini aktif hale getirmekte ve bu aktif haldeki kelime gruplarını kavram haritaları yardımıyla da zihinde kalıcı belleğe alabilmektedir.

- **Not Alma Tekniği**

Bu teknik daha çok yazma becerisi içerisinde değerlendirilmektedir. Öğrenci dinleme, okuma ve konuşma esnasında duyduğu söz veya söz öbeklerini kıs kıs, sadece konun özünü oluşturacak şekilde yazmaktadır. Bu anlamda not alma tekniği kelime öğretimi açısından kullanımı sırasında öğrenci yeni kelime ya da kavramlarla karşılaşabilmektedir. Bu durumda öğrenci yeni kelime ve kavramları öğrenme stratejilerini (dil farkındalığı kazanma, iletişime açık olma vb.) kullanarak bu kelime ve kavramları öğrenebilmektedir.

- **Boşluk Doldurma Tekniği**

Karadağ'a göre "İfade ya da kelime düzeyinde boşluk doldurma, söz varlığının geliştirilmesinde son derece işlevseldir. Bir cümle içerisinde bırakılan boşlukların cümle anlamına uygun olarak ifade ya da kelimelerle doldurulması, söz varlığı unsurlarının anlamlarını kesinleştirilmesini sağlar. Teknik uygulanırken oluşturulacak cümlelerin pedagojik bağlamlı cümleler olmasına özen gösterilmelidir. Boşluğa gelecek ifade ya da kelimeleri cümlelerin diğer bölümleri çağrıştırılacak nitelikte olmalıdır (2013: 97)." şeklinde bu tekniğin aslında bağlam grubu içerisinde etkili olacağı gözler önüne serilmektedir. Zira aralarında bağlam ilişkisi olmayan cümleler üzerinde yapılacak olan boşluk doldurma tekniği öğrencinin kelime hazinesindeki hangi kelimeyi kullanması gerektiği noktasında ciddi sıkıntılar doğuracağı sonucu ortaya konulmaktadır.

- **Kavram Haritası Tekniği**

Kavram haritası tekniği temelde sahip olunan kelimeleri çeşitli üst birimlere ayırarak daha sonra bu üst birimlerden hareketle aynı kavram alanına giren kelimeleri kendi içerisinde gruplamaya çalışmaktır. Bu sistemde kavram haritaları kelimelerin zihinde daha kolay kodlanmasını ve daha kalıcı olmasını sağlamaktadır. Bu anlamda önemli olan bir hususta yeni öğrenilen kelimelerin bu kavram gruplarıyla sistemli bir şekilde eşleştirilmesini sağlayarak alt birimlerin gelişmesine imkân verilmekte ve bu da öğrencinin sahip olduğu kelime hazinesinin genişlemesine olanak sağlamaktadır.

- **Anlam Analizi Tekniği**

Karadağ'a göre "Kelimeler ve kavramlar arasında anlam bakımından ortaklıklar, genellikler ve özellik çerçevesinde anlamca hiyerarşik ilişkiler bulunmaktadır. Anlam analizi tekniği ile bu ilişkiler çözümlenebilir. Tekniğin uygulanmasında, bir tablo üzerinde ortak özelliğe sahip kelimeler alt alta sıralanır. Bunlarla ilişkili olabilecek özelliklerden her biri sağ tarafta bir sütuna yazılarak tablo hücrelere ayrılır. Her kelime için özellikler sağ taraftaki sütunda aranarak bulunan hücreye bir

işaret konulur. Bu yolla oluşturulan tablo üzerinde kelime ya da kavramın özellikleri aynı anda gözlemlenebilir (2013: 98-99).”

- **Beyin Fırtınası Tekniği**

Bu teknikte öğretmen bir konu belirler bu konunun etrafında öğrenciler kendi düşüncelerini ifade etmektedir. Bu ifadeler bir kâğıda veya tahtaya yazılarak düşüncelerin tamamı belirlenmektedir. Bu teknikte bir düşünce başka bir düşünceyi doğurur mantığı bulunmaktadır. Ana düşünceyle alakası olmayan düşünceler notların arasından kaldırılarak, kalan düşünceler bu tekniğin kullanılması sonucu ortaya çıkmış olmaktadır. Bu teknik gerek yazma gerekse de okuma becerisinde kullanılmaktadır. Bu teknik kelime öğretiminde de aynı mantıkta uygulanabilmektedir.

Türkçe öğretimi alanında yukarıda bahsetmiş olduğumuz kelime öğretim ve yöntemleri aktif olarak kullanılmaktadır. Bu yöntemler ve teknikler aynı zamanda anadili olarak Türkçe öğrenen öğrencilerin ders programı içerisinde belirlenmiş olup; yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde kelime öğretimi alanında uygulanan yöntem ve tekniklerin fonksiyonel olarak kullanımlarını gösterecek ortak bir programın olmayışı kelime öğretimi konusunu öğretmenin bu alandaki yeterliliğine bırakmaktadır. Bu durum dolayısıyla bizce kelime öğretimi Maden ve Dinç’in de belirttiği gibi “ Yabancılar Türkçe öğretiminde, sözcük öğretimine yönelik amaca, öğrenciye, öğrenme süresine, içeriğe ve mekâna göre değişiklik arz edecek farklı öğretim teknolojilerine ve yöntemlere başvurulmalıdır. Mesela, temel seviyedeki bir yabancı öğrenciye günlük iletişimde gerekli sözcük ve kavramların öğretiminde, başlangıçta ders kitabı yerine videolara ve röportajlara başvurulabilir, akabinde ders kitabıyla birlikte- etkinlik temelli öğrenme çalışmaları yapılabilir, değerlendirme kısmında bulmacalar ve oyunlar işe koşulabilir (2015: 31-32).” şeklinde sözcüklerin öğretimi noktasında ilk olarak günlük hayatı ders ortamına getirmek gerektiğini ortaya koymuştur. Maden ve Dinç’in bakış açısına göre hareket edersek yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde günlük hayat ders içi aktivitelerin içerisine taşınmalı gerçeğine ulaşabilmekteyiz. Bu durum gerek öğrenci gerekse de ders anlatımını sağlayan uzman açısından gerek kelime öğretimini gerekse de Türkçe öğretimini kolaylaştıracaktır. “Kelime hazinesinin genişliği iletişim açısından önemlidir. Bunun yanında kelime bilgisinin nitelikli olması da önem taşımaktadır. Kelime hazinesi, gerek çocuk gerekse

yetişkin her bireyin anlama ve anlatma etkinliklerindeki başarısını etkileyen temel etmenlerdendir. Örneğin, okuma sürecinde bir metni okuyan kişinin metinde anlamını bilmediği kelimelerin sayısının artması anlamasını olumsuz yönde etkileyecektir. Hatta anlamını bilmediği kelime sayısının fazlalığıyla okuduğunu anlama arasında ters bir orantı olduğu söylenebilir (Çeçen ve Çiftçi, 2014:336).”, sözcük dağarcığının etkililiğinin önemi “ Sözcük dağarcığı, bir bireyin zihninde yer bulan sözcüklerin tamamı; aktif sözcük dağarcığı ise, günlük yaşamında duygu, düşünce ve isteklerini dile getirirken kullandığı sözcük kadrosudur. Bu bakımdan sahip olunan sözcük dağarcığı, bireyin eğitim hayatında, sosyal yaşamında, karşılaştığı sorunları çözebilmesinden çevresindekilerle iletişimine kadar yaşam kalitesini etkileyen önemli bir unsurdur. Bireyin yaşamında bu çerçevede yer bulan, hayatın her aşamasında belirleyici bir işlev gören sözcük dağarcığının zenginleştirilmesi de büyük önem taşımaktadır. Öğrencilerin dil yeterliklerinin geliştirilmesine, sözcük dağarcığının zenginleştirilmesine Türkçe eğitimi uygulamalarında yer verilmektedir (Göçer, 2015: 18).” iletişimin yabancı dilde veya ana dilde etkili ve hızlı bir şekilde olabilmesi için sözcük bilgisinin önemi ortaya konulmaktadır. Bu anlamda dikkat edilmesi gereken bir diğer nokta ise bu sözcük hazinesinin arttırılmasının yanında bunların öğrenciye kısa bir süre içerisinde verilmesi gerektiğidir. Bunun içinde her kelime grubu için en etkili ve en hızlı öğretim yöntem ve tekniğinin belirlenmesi şart olarak görülmektedir.

Tabii ki bu bakış açılarının yanında unutulmaması gereken bir nokta da sözcük öğretiminde bağlam grubu içerisinde değerlendirilmesinin önemidir. “Sözcüklerin dil bilgisel ulamları da kullanılan bağlam içinde belirginleşir ve anlam oluşturmada bu ulamlar çözümlenir. “Güzel” sözcüğünün ad, eylem ya da sıfat mı olduğu kullanıldığı tümce içinde anlaşılır (Dilidüzgün, 2014: 236).”, “Türkçenin kavramlaştırmadaki başarısı ve yapısal özellikleri, sözcüklerin anlam özelliklerinin çeşitlenmesinin de yolunu açar. Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi sürecinde Türkçe sözcüklerin anlam özelliklerinin öğretimi, öğrencilerin hem sözcük hazinesinin hem de dilin anlama ve anlatma becerilerinin geliştirilmesi açısından önem taşır (Uğur ve Azizoğlu, 2016: 154).” diye dile getirmektedirler. Bir sözcüğün bağlam grubu içerisinde incelenip değerlendirileceği ve öğretiminin sağlanması o sözcüğün hem anlam bakımından manasının anlaşılmasını ortaya koyacağı gibi hem de sözcüğün görev tanımı hakkında da bilgilere ulaşılmaktadır. Bu duruma Göçer(2015: 51) şu şekilde yaklaşmaktadır: “Sözcük bilgisinin okuma, konuşma ve yazma çalışmaları çerçevesinde kelimelerin anlam değerleri çerçevesinde etkinlikler gerçekleştirilerek bir becerinin işlevselliğine farklı açılardan katkı veren bir araç olarak kullanmadır. Bu şekilde sözcükler aktifleşir ve daha geniş bir anlam değerinde ya da yelpazesinde kullanılabilirlik kazanabilir.” Dilidüzgün ve Göçer’in bakış açılarından hareketle kelime öğretimi hem bağlam içerisinde yapılmalı öğrenci bu şekilde sözcüğün birçok manasının farkına varır, hem de bu manalar çerçevesinde

kelimeleri anlama ve anlatma becerileri ile kullanarak sözcüklerin aktifleşmesi sağlanmaktadır.

Bütün bu kelime öğretimi içerisinde gösterme yolunu kullanarak kelime öğretiminin yapılması bizce en etkili kelime öğretimi yöntemlerinden birisidir. Peki, gösterme yolu ne şekilde yapılacak? “Gösterme yoluyla sözcük öğretiminde gerçek nesnelere, fotoğraflara, resimlere, mimik ve jestlere, drama çalışmalarına başvurulur. Her yaş grubuna hitap eden en etkili öğretim biçimlerinden biridir. Fotoğraflar, grafikler, çizme resimler, şemalar, gazete ve bülten görselleri bu tekniğin malzemelerinden birkaçıdır. Bu araç-gereçler dışında sözcüğün tanımlık, eş ya da zıt anlamını vermek, sözcüğü tümce içinde kullanmak, bütün parça ilişkisine göre sözcüklerin anlamını bulmak, gerekirse ana dile başvurmak gösterme yoluyla sözcük öğretme kapsamına girmektedir (Kuşçu, 2017: 292).” şeklinde ifade ederek araştırmanın konusu olan pandomim tekniğinin bu bakış açısından hareketle en etkili yöntemlerden birisi olacağı görüşüne ulaşılmaktadır. Bu anlamda kelime türünün içindeki davranış hareket olgusunun öğrenci zihnine kolayca yerleşmesini sağlayarak, kullanılmak istediğinde zihinden kolayca çıkarılıp ortaya konulmasını sağlamaktır. Zihinde gerçekleşen bu kayıt sürecinde önemli olan noktalardan biri de “tekrar”dır. “Sözcükler, birbirinden ayrı oldukları ve bir konuya bağlı olmadıkları zaman çabuk unutulur. Bu nedenle ilk duyulduğunda duyuşal kayıt aracılığıyla kısa süreli belleğe alınan sözcükler, tekrarlar yapılarak uzun süreli belleğe aktarılmalıdır. Tekrar, öğrenilenlerin kalıcılığının sağlanmasında oldukça önemlidir (Çetinkaya, ... : 69).” Gösterme yolu ile sözcük iki defa tekrar edilir. Öğrenen hem görseli görür hem seslendirmeyi duyar hem de seslendirmeyi tekrar eder. Bu sayede öğrenen, kelimeyi üç kez tekrar etmiş olur ve görselle de uzun süreli belleğe yerleştirmiş olur.

2.6.Fiillerin Öğretimi

Bir dilin söz varlığını meydana getiren en önemli unsurların kelimeler, deyimler, atasözleri gibi unsurlar olduğundan daha önce bahsedilmiştir. Türkçenin gramer yapısına bakıldığında kelimelerin de kendi içerisinde türlere ayrıldığı görülmektedir. Bu türler isimler, sıfatlar, zamirler, zarflar, edatlar, bağlaçlar, ünlemler ve fiillerdir. Fiillerin bir dilin kelime grupları içerisinde vazgeçilemez önemli unsurlardan birisi olduğu kabul edilebilmektedir. Fiilin ne olduğu, işlevinin ve görevlerinin neler olduğu, fiillerin kendi içerisindeki türlerinin neler olduğu konusu gibi sorular önem kazanmaktadır.

Fiiller konusunda pek çok tanım göze çarpmaktadır. Bunlardan bazıları; “Varlıkların ve kavramların gerçekleştirdiği işleri, kılışları ve/veya bu varlıkların oluşlarını karşılayan köklere fiil kökü denir (Barın ve Demir, 2008: 11).” şeklinde tanımlamakta iken, “ Hareket, iş, oluş bildiren; yani varlıkların yaptıkları işleri, onlarla ilgili oluşları zamana ve şahsa bağlayarak anlatan kelimelere fiil denir (Ağırgöl ve Özkan, 1991: 146)”, “ Fiiller, dilde bir hareket anlatan zamana, şahsa bağlı kalan sözcükler olup cümlelerin temelini oluştururlar (Tanın, 2004: 10).”, Bu tanımlardan hareketle fiil “Varlıkların ruhsal ve fiziksel yapılarında meydana gelen değişmelerin kavramlara ve / veya kelimelere dökülmesi sonucu oluşan kelime türüne fiil denilmektedir.” şeklinde fiiller tanımlanabilmektedir.

Fiilin ne olduğundan bahsedildikten sonra biraz da fiilin türlerine ve iç yapısına bakılmalıdır. Fiilin içyapısından şu şekilde bahsedilmektedir: “Söz diziminde yönetici (kurucu) öge olarak diğer sözlüksel birimlerin ve ünitelerin (katılanların) seçilmesinde, sıralanmasında birinci derecede etkili olan; olumsuzluk ve eylemlilik şeklinde kullanılarak diğer sözcük türlerinden özellikle adlardan biçimsel olarak ayrılan, bağlam içindeki çekim ve tüketim zenginliği ile zaman, görünüş, kip, kişi, çatı, kılınış, sayı gibi dil bilgisi kategorileri açısından bilgi içeren, dinamik veya statik karakterli anlamsal içeriğe sahip çok yönlü bir sözcük türüdür. Fiiller bağlam içindeki anlamsal, yapısal ve işlevsel özellikleri bakımından başlıca 3 (üç) öbeğe ayrılır.

- **Temel Fiil:**

Söz diziminde yüklem görevini üstlenebilen, bir başka dil birimine anlamca ve yapıca ihtiyaç duymadan, bağımsız olarak kendi sözlüksel anlam(lar)ı ile kullanılabilen fiillerdir. Örneğin; gelmek, gitmek, oturmak vb.

- **Yardımcı Fiil:**

Yalın kullanımları sınırlı olan, bağımsız bir fiilin anlam alanına genellikle sahip olmayan, söz diziminde ad türündeki sözcükleri anlamca ve yapıca tamamlayarak, -genellikle- tek bir sözcükle karşılanamayan kavramların, yeni sözlük birimlerin oluşmasını sağlayan fiillerdir. Örneğin; hasta olmak, namaz kılmak, yardım etmek gibi.

- **Yarı Yardımcı Fiil:**

Söz diziminde temel fiil olarak kullanılabildikleri halde, bazen de anlam yıpranmasına uğrayıp, bağımsız sözlüksel anlam(lar)ı dışında olmak üzere asıl fiilin anlamını çeşitli kipler (süreklilik,

yeterlilik, tezlik, yaklaşma) açısından tamamlayarak bir yardımcı fiil işlevi üstlenen fiillere denir. Örneğin; anlayıvermek, öleyazmak, yapabilmek vb (Yılmaz 2014: 48-49).

“ Son zamanlarda dil bilimi kaynaklarından yararlanılarak Türkçede eskiden bilinmeyen ya da sadece değinilen, üzerinde derin araştırmaların yapılmadığı konular üzerine yayınlar yapılmaya başlanmıştır. Başka dillerde önceden ortaya konan unsurlar, Türkçede bu çalışmalardan yola çıkarak belirlenmeye, o unsurun diğer dillerdeki gibi işleyip işlemediği yordanmaya ve bu şekilde geliştirilmeye çalışılmaktadır. Bunlar bağdaşıklık, tutarlılık, kılınış, görünüş, eş dizim gibi konuları içermektedir. Yapılan araştırmalar, konuları derinlemesine inceleyerek farklı adlandırmalar ve sınıflamalar yoluyla bu tür konuları genişletmeye, dolayısıyla öğretimde kullanılacak bir literatür oluşturmaya yönelmektedir. Bunlara eklenmesi gereken konulardan biri de eylemlerin (fiillerin) öğretimidir. Türkçede eylemlerin öğretimi sözcüğün yapısına dayandırılmaktadır (Yılmaz, 2014: 192).” şeklinde fiillerin ek almamış hali ile değil daha çok aldıkları eklerle, yapısal olarak öğretimine ağırlık verildiği görülmektedir. Bu anlamda fiillerin öğretimi kelime boyutunda değil yapısal boyutta olduğu ortaya konulmaktadır.

Yapılan literatür taramasında dil bilgisi alanında fiillerin tanımlaması yapılmış ve türlere göre ayrılmıştır fakat yine yapılan literatür taramasında fiillerin nasıl öğretilmesi gerektiğine dair bir çalışmaya rastlanılmamıştır. Bizce bunun sebeplerinden bir tanesi “Avrupa Dilleri Ortak Çerçeve Metni”nde dil bilgisi öğretiminin nasıl yapılması gerektiği hakkında her hangi bir bilgiyle karşılaşmıyorsunuz. Bunun sebebi de her dilin dil bilgisi kurallarının farklı olduğu ve bunun içinde ortak bir öğretimin olamayacağıdır. Ülkemizdeki literatür taramasında genel olarak kelime öğretimi alanında birçok çalışmaya rastlanmaktadır lakin kelime türlerinin öğretimi alanında kuramsal bilgi noktasında ve gerekse de nasıl öğretilmesi noktasında eksiklik olduğu görülmektedir.

BÖLÜM III

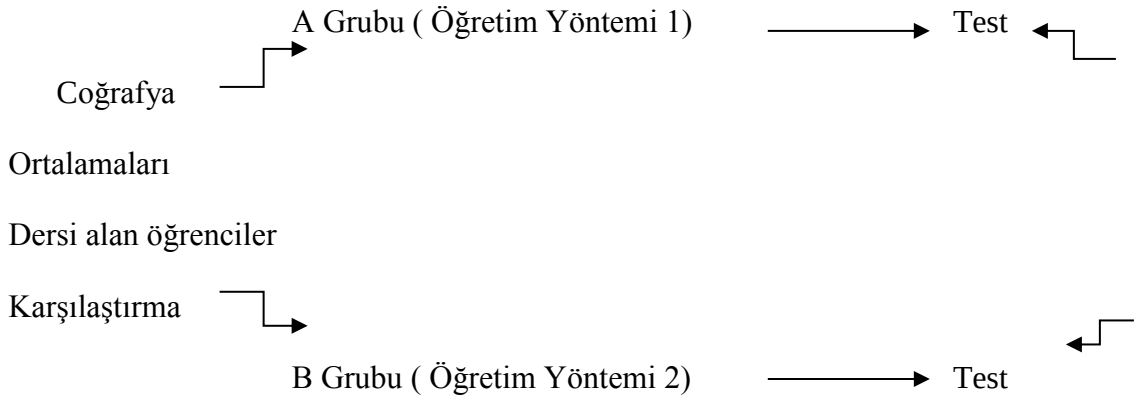
YÖNTEM

Bu bölümde “Araştırmanın Modeli”, “Veri Toplama Teknikleri” ve “Verilerin Analizi”nden bahsedilmiştir.

3.1. Araştırmanın Modeli

Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde A2 seviyesinde fiillerin öğretilmesinde ve öğrenilmesinde pandomim tekniğinin etkililiğini belirlemek için bu çalışmada deneysel araştırma yöntemi kullanılmıştır.

“Deneysel araştırma bilimsel yöntemler içinde en kesin sonuçların elde edildiği araştırmadır. Çünkü araştırmacı karşılaştırılabilir işlemler uygular ve daha sonra onların etkilerini inceler, bu tür bir araştırmanın sonuçlarının araştırmacıyı en kesin yorumlara götürmesi beklenir (Büyüköztürk, 2018: 18).” şeklinde ifade etmektedir. Bu bilimsel süreci şu şekilde şematik olarak göstermektedir:

Sönmez ve Alacapınar'a (2017: 40-41) göre "Nicel araştırma yöntemi, pozitif bilim anlayışını temele alır ve realist felsefeye dayanır. Pozitif bilim felsefesine göre evrende bir düzen vardır. İnsan bu düzeni bulabilir, anlayabilir ve kontrol altına alabilir; çünkü beyinle köken aynı kökendedir. Ayrıca bu düzen gözlenebilen, ölçülebilen ve somut gerçeklik üzerine kurulmuştur. Temelinde mantık ve matematik vardır. Veriler mantığa uygun olmalı ve matematik diline, sayıya çevrilebilmelidir. Nicel araştırma yöntemine göre gerçek duyu organları ile algıladığımız somut olgulardır. Bunlar hep aynı kalır ve değişmez. Dışımızdadır. Bu bilgiler mutlak anlamda doğru olmayabilir; ama bunlar doğruluk değeri yüksek önermelerdir. Nicel araştırmanın dayandığı pozitif bilim anlayışına göre genellikle bilgi deney ve gözlemle kurallarına göre elde edilir. Bilgi doğrudur; genellenebilir; yani evrenseldir. Bir bakıma bu bilgi yasaya bağlı güvenilir ve geçerlidir. Bu tür bilgi, sayısal olarak ifade edilebilir ve üzerinde istatistik işlemler yapılabilir; çünkü pozitif bilgi anlayışına göre, bütün bilimlerin temelinde mantık ve matematik vardır."

3.2. Veri Toplama Teknikleri

Yabancı dil olarak Türkçe öğrenen A2 seviyesindeki öğrencilere ait demografik bilgiler araştırmacı tarafından geliştirilen “Kişisel Bilgi Formu” ile elde edilmiştir. (Ek 1)

3.2.1. Araştırmaya Katılan Öğrencilere Ait Demografik Bilgiler

Tablo 1. Deney Grubu Öğrencilerinin Ülkelerine Ait Bilgiler

Tablo1

ÖĞRENCİLER	ÜLKELERİ
1.	Suriye
2.	Suriye
3.	Cibuti
4.	Filistin
5.	Filistin
6.	Afganistan
7.	Afganistan
8.	İran
9.	Irak
10.	Irak
11.	Irak

Tablo 1’de görüldüğü üzere deney grubunda yer alan öğrenciler içerisinde 2 Suriyeli, 1 Cibuteli, 2 Filistinli, 2 Afganistanlı, 1 İranlı ve 3 Iraklı olmak üzere toplam 11 öğrenci bulunmaktadır.

Tablo-2. Kontrol Grubu Öğrencilerinin Ülkelerine Ait Bilgiler

Tablo2

ÖĞRENCİLER	ÜLKELERİ
1.	Suriye
2.	Suriye
3.	Irak
4.	Irak
5.	Irak
6.	İran
7.	Afganistan
8.	Afganistan
9.	Filistin
10.	Filistin
11.	Nijerya

Tablo 2’de kontrol grubunda yer alan öğrenciler içerisinde 2 Suriyeli, 3 Iraklı, 1 İranlı, 2 Afganistanlı, 2 Filistinli ve 1 Nijeryalı olmak üzere toplam 11 öğrenci bulunmaktadır.

Tablo-3: Deney Grubu Öğrencilerinin Cinsiyetlerine Ait Bilgiler

Tablo3

ÖĞRENCİLER	CİNSİYET
1.	Erkek
2.	Erkek
3.	Kız
4.	Erkek
5.	Kız
6.	Kız
7.	Erkek
8.	Erkek
9.	Erkek
10.	Kız
11.	Erkek

Tablo 3'e göre deney grubu içerisinde yer alan öğrenciler içerisinde 7 erkek, 4 kız öğrenci olmak üzere toplam 11 öğrenci bulunmaktadır.

Tablo-4: Kontrol Gurubu Öğrencilerinin Cinsiyetlerine Ait Bilgiler

Tablo4

ÖĞRENCİLER	CİNSİYET
1.	Erkek
2.	Erkek
3.	Erkek
4.	Kız
5.	Kız
6.	Kız
7.	Erkek
8.	Kız
9.	Erkek
10.	Erkek
11.	Erkek

Tablo 4'e göre kontrol grubu içerisinde yer alan öğrenciler içerisinde 7 erkek ve 4 kız öğrenci olmak üzere toplam 11 öğrenci bulunmaktadır.

Tablo-5: Deney Grubu Öğrencilerinin Yaş Seviyelerine Ait Bilgiler

Tablo5

ÖĞRENCİLER	YAŞ
1.	19
2.	23
3.	23
4.	23
5.	25
6.	19
7.	18
8.	20
9.	17
10.	22
11.	19

Tablo 5'e göre deney grubunda yer alan öğrencilerin yaşları ortalaması 20,72 olarak hesaplanmıştır.

Tablo-6: Kontrol Grubunun Yaş Seviyelerine Ait Bilgiler

Tablo6

ÖĞRENCİLER	YAŞI
1.	20
2.	24
3.	25
4.	19
5.	20
6.	27
7.	26
8.	29
9.	26
10.	24
11.	15

Tablo 6'ya göre kontrol grubunda yer alan öğrencilerin yaşları ortalaması 23,18 olarak hesaplanmıştır.

Tablo-7: Deney Grubu Öğrencilerinin Türkçeyi Öğrenme Amacı

Tablo7

ÖĞRENCİLER	TÜRKÇEYİ ÖĞRENME AMACI
1.	Yüksek Lisans
2.	Lisans
3.	Lisans
4.	Doktora
5.	Lisans
6.	Lisans
7.	Yüksek Lisans
8.	Doktora
9.	Yüksek Lisans
10.	Yüksek Lisans
11.	Yüksek Lisans

Tablo 7'ye göre deney grubunda yer alan öğrencilerin Türkçeyi öğrenme amacı genel olarak lisans ve üzeri düzeylerde eğitim almak olduğu tespit edilmiştir.

Tablo-8: Kontrol Grubu Öğrencilerinin Türkçeyi Öğrenme Amacı

Tablo8

ÖĞRENCİLER	TÜRKÇEYİ ÖĞRENME AMACI
1.	Lisans
2.	Lisans
3.	Yüksek Lisans
4.	Yüksek Lisans
5.	Yüksek Lisans
6.	Yüksek Lisans
7.	Lisans
8.	Lisans
9.	Lisans
10.	Doktora
11.	Doktora

Tablo 8'e göre kontrol grubunda yer alan öğrencilerin Türkçeyi öğrenme amacı genel olarak lisans ve üzeri düzeylerde eğitim almak olduğu tespit edilmiştir.

Tablo-9: Deney Grubu Öğrencilerinin Türkiye'ye Gelmeden Önce Türkçe Eğitimi Alıp-Almadıklarına Ait Bilgiler

Tablo9

ÖĞRENCİLER	TÜRKİYE'YE GELMEDEN ÖNCE TÜRKÇE
	EĞİTİMİ ALAN ÖĞRENCİLER
1.	HAYIR
2.	HAYIR
3.	HAYIR
4.	EVET
5.	EVET
6.	HAYIR
7.	HAYIR
8.	EVET
9.	EVET
10.	HAYIR
11.	HAYIR

Tablo 9'a göre deney gurubu öğrencilerinin 4'ünün Türkiye'ye gelmeden önce Türkçe eğitimi aldığı görülmektedir. 7 öğrencinin ise Türkçe eğitimi almadığı görülmektedir.

Tablo-10: Kontrol Gurubu Öğrencilerinin Türkiye'ye Gelmeden Önce Türkçe Eğitimi Alıp-Almadıklarına Ait Bilgiler

Tablo10

ÖĞRENCİLER	TÜRKİYE'YE GELMEDEN ÖNCE TÜRKÇE
	EĞİTİMİ ALAN ÖĞRENCİLER
1.	HAYIR
2.	HAYIR
3.	HAYIR
4.	HAYIR
5.	EVET
6.	HAYIR
7.	HAYIR
8.	EVET
9.	HAYIR
10.	HAYIR
11.	EVET

Tablo 10'a göre kontrol gurubu öğrencilerinin 3'ünün daha önce Türkçe eğitimi aldığı görülmektedir. 8 öğrencinin ise Türkçe eğitimi almadığı görülmektedir.

Tablo-11: Deney Grubunda Yer Alan Öğrencilerin Öğrenmekte Zorlandıkları Dil bilgisi Konularının Zorluk Sıralaması

Tablo11

ÖĞRENCİLER	EKLER (-I,-DA, -DA,-A)	KELİME TÜRLERİ (İSİM, FİİL, SIFAT)	CÜMLELER (İSİM CÜMLESİ, FİİL CÜMLESİ)
1.	2	1	3
2.	3	2	1
3.	3	2	1
4.	2	1	3
5.	2	1	3
6.	2	1	3
7.	3	1	2
8.	3	1	2
9.	2	1	3
10.	3	1	2
11.	2	1	3

Tablo 11’e göre çalışmaya katılan A2 seviyesi öğrencilerinin 9’u öğrenmekte zorlandıkları dil bilgisi konuları içerisinde “Kelime Türleri” konusunu en çok zorlandıkları konular içerisinde birinci sırada göstermiştir. Çalışmada yer alan 2 öğrenci ise “Kelime Türleri” konusunu en çok zorlandıkları ikinci dil bilgisi konusu olarak belirlenmiştir.

Tablo-12: Kontrol Grubunda Yer Alan Öğrencilerin Öğrenmekte Zorlandıkları Dil bilgisi Konularının Zorluk Sıralaması

Tablo12

ÖĞRENCİLER	EKLER (-I,-DA, -DA,-A)	KELİME TÜRLERİ (İSİM, FİİL, SIFAT)	CÜMLELER (İSİM CÜMLESİ, FİİL CÜMLESİ)
1.	2	1	3
2.	2	1	3
3.	2	1	3
4.	2	1	3
5.	3	2	1
6.	2	1	3
7.	3	2	1
8.	1	2	3
9.	3	1	2
10.	2	1	3
11.	2	1	3

Tablo 12’ye göre çalışmaya katılan A2 seviyesi öğrencilerinin 8’i öğrenmekte zorlandıkları dil bilgisi konuları içerisinde “Kelime Türleri” konusunu en çok zorlandıkları konular içerisinde birinci sırada göstermiştir. Çalışmada yer alan 3 öğrenci ise “ Kelime Türleri” konusunu en çok zorlandıkları ikinci dil bilgisi konusu olarak belirlenmiştir.

Tablo-13: Deney Grubu Öğrencilerinin Öğrenmekte Zorlandıkları Kelime Türleri

Tablo13

ÖĞRENCİLER	İSİM	FİİL	SIFAT	ZAMİR
1.		X		X
2.	X	X	X	
3.		X		
4.		X		X
5.		X		
6.		X	X	
7.	X	X		
8.		X	X	
9.		X		
10.		X		
11.		X		

Tablo 13'e göre çalışmaya katılan A2 seviyesi öğrencilerinin öğrenmekte zorlandıkları kelime türleri içerisinde, 11 öğrencinin ortak olarak öğrenmekte zorlandıkları kelime türünün "Fiil" olduğu görülmektedir.

Tablo-14: Kontrol Grubu Öğrencilerinin Öğrenmekte Zorlandıkları Kelime Türleri

Tablo14

ÖĞRENCİLER	İSİM	FİİL	SIFAT	ZAMİR
1.		X		X
2.	X	X	X	
3.		X		
4.		X		X
5.		X		
6.		X	X	
7.	X	X		
8.		X	X	
9.		X		
10.		X		
11.		X		

Tablo 14'e göre çalışmaya katılan A2 seviyesi öğrencilerinin öğrenmekte zorlandıkları kelime türleri içerisinde, 11 öğrencinin ortak olarak öğrenmekte zorlandıkları kelime türünün "Fiil" olduğu görülmektedir.

Tablo-15: Deney Grubu Öğrencilerinin Fiillerin Öğrenilmesinde Karşılaştıkları Problemler

Tablo15

Öğrenciler	Yapılan İş			
	Okumuyorum	ama	Yapılan İşteki	Fiili
	Okuyorum	ama	İzleyebiliyorum.	İzliyorum
	ama	ama	Fiili Biliyorum	ama
	Vücut Hareketleri	Vücut Hareketleri	Hangi	Fiil
	ile	İle	Olduğunu	Yazamıyorum.
	Fiili Gösteremiyorum.	Gösterebiliyorum	ama Söyleyemiyorum.	
1.	X	X	X	X
2.		X	X	
3.	X	X	X	
4.	X			
5.				X
6.	X			
7.	X	X		
8.				X
9.	X	X		
10.		X		
11.			X	

Tablo 15’de yer alan A2 seviyesi öğrencilerinin fiillerin öğrenilmesinde karşılaştıkları problem durumlarına bakıldığında öğrencilerin büyük oranda problem yaşadığı iki durum göze çarpmaktadır. Bunlardan birincisi yapılan iş yani fiili görüyor ama fiilin isimlendirilmesini yani ne olduğunu bilmiyor. İkincisi ise öğrenci yapılan işi okuyor ama vücut hareketleri ile gösteremiyor.

Tablo-16: Kontrol Grubu Öğrencilerinin Fiillerin Öğrenilmesinde Karşılaştıkları Problemler

Tablo16

Öğrenciler	Yapılan İş İzliyorum ama Uygun Bilmiyorum.	İş Fiili	Yapılan İş Okuyorum ama Vücut Hareketleri ile Fiili Gösteremiyorum.	İş Fiili	Yapılan İş Okumuyorum ama İzleyebiliyorum. Bu Yüzden Uygun Fiili Biliyorum. Vücut Hareketleri ile Gösterebiliyorum ama Söyleyemiyorum.	Yapılan İşteki Fiili İzliyorum ama Hangi Fiil Olduğunu Yazamıyorum.
1.	X					
2.			X		X	
3.					X	
4.	X		X		X	X
5.					X	
6.					X	
7.	X		X		X	X
8.	X		X		X	X
9.			X			
10.						X
11.			X			

Tablo 16’da yer alan A2 seviyesi öğrencilerinin fiillerin öğrenilmesinde karşılaştıkları problem durumlarına bakıldığında öğrencilerin ağırlıklı olarak iki problem üzerinde yoğunlaştığı görülmektedir: Bunlardan birincisi yapılan işi okuyor ama vücut hareketleri ile gösteremiyorum. İkincisi ise yapılan işi okumuyorum ama izleyebiliyorum bu yüzden uygun fiili biliyorum vücut hareketleri ile gösterebiliyorum ama söyleyemiyorum.

3.2.2. Araştırmada Kullanılan Fiillerin Elde Edilmesi Süreci

Öğrencilere fiillerin aktarılması “Şimdiki Zaman Eki” konusu ile başlamakta ilk olarak bu zamanda gösterilmektedir. Bu çalışma kapsamında kullanılacak fiillerin elde edilmesinde Hitit, İstanbul, Yediiklim ders kitaplarını ve Gazi dil bilgisi kitabını incelenmiştir.

Tablo-17: Hitit, Yediiklim, İstanbul Ders Kitapları ve Gazi Dil Bilgisi Kitaplarından Elde Edilen Fiillerin Tablosu

Tablo17

HİTİT DERS KİTABI	GAZİ DİL BİLGİSİ KİTABI	İSTANBUL DERS KİTABI	YEDİİKLİM DERS KİTABI
Gülümse-	Al-	Öğren-	Pişir-
Ye-	Gel-	Oku-	Hazırla-
Git-	Bil-	Ye-	Oku-
Dinle-	Çalış-	Gel-	Et-
Evlen-	Ol-	Git-	Oyna-
Uyu-	Bul-	Dinle-	Bin-
Pişir-	Gör-	Yap-	Koş-
Yap-	Gül-	Kalk-	Otur-
Başla-	Otur-	Uyu-	Söyle-
Çal-	Düşün-	Çalış-	Ye-
İç-	Taşın-	De-	Yaz-
Konuş-	Sev-	Konuş-	Uyu-
Gel-	Kal-	Bin-	Başla-

Sil-	İmzala-	İzle-	Sev-
İste-	Yüz-	Al-	Yakala-
Gül-	Çık-	Çık-	Değiştir-
Yaşa-	Yenile-	Buluş-	Tut-
Sür-	Yaz-	Dön-	At-
Yüz-	Evlen-	İzle-	Gir-
Çalış-	Yap-	Otur-	Tat-
Al-	Tat-	Kal-	Gel-
Oku-	Güt-	Et-	Dur-
Kalk-	Başla-	Gez-	Ağla-
Sev-	Kokla-	Gir-	Gül-
Yorul-	Tuzla-	Anla-	Bekle-
Yağ-	Bekle-	Başla-	Yap-
Aç-	İste-	Yürü-	Atla-
Dağıt-	Özle-	Yat-	Uyan-
Sıkıl-	Ütüle-	Yaşa-	Yap-
Tanış-	Bekle-	Sev-	Git-
Öğren-	Anla-	Hazırla-	Bit-
Otur-	Öde-	Temizle-	
Oyna-	Soğu-	Pişir-	
Çek-	Topla-	İç-	
Kullan-	Ye-	Özle-	
Yaz-	Oku-	Bit-	
Gez-	De-	Bekle-	
Koş-	Yaşa-	Yorul-	

Sor-	Uyu-	Oyna-
Hoşlan-	Tanı-	Bit-
Et-	Ağrı-	Bil-
Çık-	Hesapla-	Gör-
Sıkıl-	Umursa-	Kullan-
	Tasarla-	Geç-
	Cevapla-	Duy-
	Rahatla-	Koş-
	Sapta-	Ver-
	Kükre-	Ara-
	Zorla-	
	Hoşlan-	
	Oyna-	
	Kıpırda-	
	Fırıla-	
	Sula-	
	İzle-	
	Dinle-	
	Destekle-	
	Susa-	
	Söyle-	
	Öde-	
	Kapsa-	
	Kapla-	
	Yanıtla-	

Önemse-

Titre-

Anımsa-

Hatırla-

Uğra-

Onayla-

Tasarla-

Zorla-

Doku-

Büyü-

Çürü-

Koru-

Taşı-

Kaşı-

Ulu-

İnan-

Sor-

Et-

Savaş-

Kullan-

Kazan-

Çöz-

Affet-

Unut-

Götür-

Yaşa-			
Sakla-			
Boya-			
Kapa-			
İyileş-			
Dön-			
Bak-			
Ayrıl-			
Yağ-			
Katıl-			
Durdur-			
Kazan-			
*Toplam 43 Fiil	*Toplam 100 Fiil	*Toplam 48 Fiil	*Toplam 31 Fiil

Not: Şimdiki zaman eki konusu Gazi dil bilgisi kitabının içerisinde yer aldığı için fiiller oradan seçilmiştir.

Yukarıdaki Tablo 17 incelendiğinde “Şimdiki Zaman Eki” konusunun anlatıldığı ünite de en çok fiile yer veren kitabın “Gazi Dil Bilgisi” kitabı olduğu görülmektedir. Bu anlamda Gazi dil bilgisi kitabında fiillerin diğer ders kitaplarındaki fiillerden daha fazla olmasının en önemli sebebi olarak yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde Gazi’nin dil bilgisi konularını ders kitabı içerisinde ele almayıp ayrı olarak dil bilgisi kitabı içerisinde ele aldığı görülmektedir. Bu kitaplar içerisinde en az fiile yer veren 31 taneyle Yediiklim ders kitabı olarak görülmektedir.

Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde kullanılan bu ders kitaplarından hareketle A1 düzeyinde öğrenciye aktarılan fiiller bir havuzda toplanılarak belirlenmeye çalışılmıştır. Bu fiillerden şu şekilde ortak bir havuz oluşturulmuştur:

Tablo-18: Hitit, Yediiklim, İstanbul Ders Kitapları ve Gazi Dil Bilgisi Kitaplarından Elde Edilen Fiillerin Oluşturduğu Fiil Havuzu Tablosu

Tablo18

FIİLLER	FIİLLER	FIİLLER
Aç-	Fırıl-	Önemse-
Affet-	Gel-	Özle-
Atla-	Git-	Pişir-
Alış-	Güt-	Rahatla-
At-	Gör-	Soğu-
Al-	Geç-	Sıkıl-
Anımsa-	Gülümse-	Seyret-
Anla-	Götür-	Sil-
Ağrı-	Gez-	Sakla-
Ayrıl-	Gül-	Sev-
Ağla-	Güven-	Savaş-
Ara-	Gir-	Sür-
Bit-	Hazırla-	Sula-
Bekle-	Hoşlan-	Susa-
Bil-	Hesapla-	Sapta-
Başla	Hatırla-	Sor-
Bul-	İç-	Söyle-
Buluş-	İste-	Tanış-
Bin-	İzle-	Topla-
Boya-	İN-	Temizle-
Büyümek-	İmzala-	Taşın-

Bak-	İyileş-	Tanı-
Cevapla-	Kokla-	Tuzla-
Çal-	Kalk-	Titre-
Çek-	Kullan-	Tut-
Çöz-	Kapla-	Tasarla-
Çık-	Koru-	Taşı-
Çürü-	Konuş-	Tat-
Çalış-	Kapa-	Unut-
Dur-	Koş-	Umursa-
Düş-	Kal-	Uyan-
Doku-	Kükre-	Uğra-
Dağıt-	Katıl-	Ulu-
De-	Kurtul-	Uyu-
Dön-	Kıpırda-	Üşü-
Duy-	Kork-	Ütüle-
Destekle-	Otur-	Ver-
Dinle-	Oyna-	Yaz-
Düş-	Oku-	Yorul-
Düşün-	Ol-	Yap-
Değiştir-	Onayla-	Ye-
Durdur-	Kazan-	Yanıtla-
Et-	Öde-	Yakış-
Evlen-	Öl-	Yaşa-
Eğlen-	Öğren-	Yenile-
		Yürü-

Yakala-
Yüz-
Yağ-
Yat-
Zorla-

Yukarıdaki Tablo 18’de belirtilen fiiller İstanbul, Yediiklim, Hitit ders kitapları ve Gazi Dil Bilgisi kitaplarının “Şimdiki Zaman Eki” konusunun anlatıldığı bölümlerdeki metinlerde, etkinliklerde ve dil bilgisi bölümleri taranarak fiiller elde edilmiştir. Bu kitapların ilgili bölümlerinden elde edilen toplam fiil sayısı 139 olarak belirlenmiştir.

Bu fiillerin kullanım yerlerine göre bazı fiillerin birden fazla anlamda kullanıldığı göz önünde bulundurularak aşağıdaki tabloda kaç farklı anlam çeşidi içerisinde kullanıldığı belirtilmiştir.

Tablo-19: Hitit, Yediiklim, İstanbul Ders Kitapları ve Gazi Dil Bilgisi Kitaplarından Elde Edilen Fiillerin Kaç Farlı Anlamda Kullanıldığını Gösteren Tablo

Tablo19

FİİLLER	KAÇ FARKLI ANLAMDA KULLANILDIĞI?	FİİLLERİN HANGİ ANLAMLARININ KULLANILDIĞINI GÖSTEREN CÜMLELER
Aç-	3	1. Kapıyı açıp içeri giriyorum. 2. Su borusunu açtı 3. Kollarını açtı.
At-	2	1. Taşı suya attı. 2. Yemeğe tuz attı.

Al-	3	1. Hızlı bir araba aldım. 2. İlaç aldı. 3. Dışarıda biraz nefes aldım.
Anla-	2	1. Öğretmenin anlattığı konuyu anladım. 2. Babamın para vermeyeceğini yüzünden anladım.
Ayrıl-	2	1. Kadın adamdan boşanmak istedi. 2. Dün akşam İstanbul'dan ayrıldım.
Ara-	3	1. Bütün gün ede parayı aradım. 2. Dün gece geç saatte bana telefon etti. 3. Adresi bulmak için ceplerimi yokladım.
Bit-	2	1. Dün akşam param bitti. 2. Akşamki film erken bitti.
Bil-	2	1. Ben senin kim olduğunu biliyorum. 2. Ben bu sorunun cevabını biliyorum.
Bul-	2	1. Kaybettiği saatimi sonunda buldum. 2. Onun adını bir türlü bulamıyorum.
Bin-	2	1. Okula gitmek için otobüse biniyorum. 2. Atlara binmeyi çok seviyorum.
Büyü-	2	1. Çocuklar çok hızlı büyüyor. 2. Şirketim hızla büyüyor.
Bak-	2	1. Ailesine o bakıyor. 2. Doktor hastaya bakıyor.
Çal-	2	1. Hırsız evdeki bütün altınları çaldı. 2. Oğlum gitar çalmaya başladı.
Çöz-	2	1. Bu problemi nasıl çözeceğimi bilmiyorum. 2. Çocuk ayakkabısının bağcıklarını çözdü.

Çek-	3	1. Masayı kendime doğru çekiyorum. 2. Bankadan para çekiyorum. 3. Tarihi yerlerin fotoğraflarını çekiyorum.
Çık-	2	1. Evden dışarıya çıkıyorum. 2. Evin yokuşunu çok zor çıktık.
Çalış-	2	1. Sabahtan akşama kadar ders çalışıyor. 2. Kolumdaki saat bozuk değil çalışıyor.
Dur-	2	1. Çocuk koşarken bir anda durdu. 2. Saatim durdu çalışmıyor.
Düş-	2	1. Banyoda ayağı kaydı ve düştü. 2. Doların değeri düştü.
Dağıt-	2	1. Çocuk odasındaki eşyaları dağıtıyor. 2. Dedem bayramda harçlık dağıtıyor.
Dön-	2	1. Semazenler etrafında dönüyor. 2. Babam bu akşam İstanbul'a dönüyor.
Destekle-	2	1. Duvar yılmasın diye iyice destekliyorlar. 2. Babam beni her konuda destekliyor.
Dinle-	2	1. Boş zamanlarımda müzik dinliyorum. 2. Bu çocuk benim sözümü hiç dinlemiyor.
Düşün-	2	Sabah akşam onu düşünüyorum. Yola çıkmayı düşünüyorum.
Değiştir-	2	1. Arabamı değiştiriyorum. 2. Vazonun yerini değiştiriyorum.
Et-	5	1. Aileme telefon ediyorum. 2. Sabahları kahvaltı ediyorum. 3. Ben onun için sabah akşam dua ediyorum.

		4. Sabah akşam kavga ediyorlar. 5. Bu yemekten nefret ediyorum.
Fırıla-	2	1. Çocuk birden yola fırladı. 2. Ekmeğin fiyatı fırladı.
Gel-	2	1. Sabah erkenden işe geliyor. 2. Bu ayakkabı sana küçük gelir.
Gör-	2	1. Her gün sokakta onu görüyorum. 2. Futbolcu sahada pası atacak kimseyi göremiyor.
Götür-	2	1. Poşetleri eve götürdü. 2. Eksiler artıları götürdü.
Git-	2	1. Her sabah okula babamla gidiyorum. 2. Adam en sonunda ahrete gitti.
İç-	2	1. Yavaş yavaş çayını içiyor. 2. Her gün bir paket sigara içiyor.
İste-	2	1. Garsondan bir çay istedim. 2. Komşunun kızını istemişler.
İzle-	2	1. Akşam evde televizyon izliyorum. 2. Sürekli onu izliyorum.
Kalk-	5	1. Sandalyeden kalktı. 2. Misafirler geç oldu diyerek kalktılar. 3. Sabah erkenden yataktan kalktı. 4. Tren saat onda kalkıyor. 5. Uçak pistten kalkıyor.
Kullan-	2	1. Şoför araba kullanıyor. 2. Hayatı boyunca sigara kullandı.
Koru-	2	1. Adam kavgada kardeşini korudu. 2. Asker vatani koruyor.
Kapa-	2	1. İçeri soğudu pencereyi kapatıyorum.

		2. Çocuğunu eve kapattı.
Otur-	2	1. Sandalyede oturuyor. 2. Beşyol'da oturuyor.
Oku-	2	1. Akşamları yatmadan kitap okuyor. 2. Eğitim fakültesinde okuyor.
Ol-	2	1. Yavaş yavaş hasta oluyorum. 2. Kısmetse seneye doktor oluyor.
Oyna-	2	1. Çocuklar bahçede top oynuyor. 2. Arkadaşım tiyatrodan Hamlet'i oynuyor.
Sakla-	2	1. Bütün sırlarımı saklıyor. 2. Parayı yatağın altına sakladı.
Tut-	2	1. Adam bardağı elinde tutuyor. 2. Kardeşim takım tutmuyor.
Ver-	2	1. Kitabı arkadaşına verdi. 2. Salondaki lamba iyi ışık vermiyor.
Yap-	6	1. Sabahları erkenden kahvaltı yapıyor. 2. İşten geldikten sonra banyo yapıyorum. 3. Her kış Uludağ'da kayak yapıyoruz. 4. İşten çıktıktan sonra spor salonunda spor yapıyorum. 5. İşten geldikten sonra çocuklara yemek yapıyorum. 6. Ressam yine resim yapıyor.
Yakala-	2	1. Polis hırsızı yakaladı. 2. Kaleci topu havada yakaladı.

Yukarıdaki Tablo 19'da belirtilen fiiller, kullanıldıkları yere göre farklı anlamlara gelebilmektedir. Bu nedenle araştırma sürecinde ele alınan Tablo 19'daki

fiiller kullanıldıkları yere göre farklı anlamları ile ele alınarak değerlendirilmiştir. Tablo 19'daki fiillerin anlamları Türk Dil Kurumu sözlüğünden hareketle hazırlanmıştır.

Tablo-20:Pantomim Tekniği ile Fiillerin Öğretimi

Tablo20

Aç- (3)	Evlen-	Onayla-
Affet-	Eğlen-	Öde-
Atla-	Fırıl- (2)	Öl-
Alış-	Gel- (2)	Öğren-
At- (2)	Güt-	Önemse-
Al- (3)	Gör- (2)	Özle-
Anımsa-	Geç-	Pişir-
Anla- (2)	Gülümse-	Rahatla-
Ağrı-	Götür- (2)	Soğu-
Ayrıl- (2)	Gez-	Sıkıl-
Ağla-	Gül-	Seyret-
Ara- (2)	Güven-	Sil-
Bit- (2)	Git- (2)	Sakla- (2)
Bekle-	Gir-	Sev-
Bil- (2)	Savaş-	
Başla-	Hazırla-	Sür-
Bul- (2)	Hoşlan-	Sula-
Buluş-	Hesapla-	Susa-
Bin- (2)	Hatırla-	Sapta-

Boya-	İç- (2)	Sor-
Büyü- (2)	İzle- (2)	Tanış-
Bak- (2)	İN-	Topla-
Cevapla-	İmzala-	Temizle-
Çal- (2)	İyileş-	Taşın-
Çek- (3)	Kokla-	Tanı-
Çöz- (2)	Kalk- (5)	Tuzla-
Çık- (2)	Kullan- (2)	Titre-
Çürü-	Kapla-	Tut- (2)
Çalış- (2)	Koru- (2)	Tasarla-
Dur- (2)	Konuş-	Taşı-
Düş- (2)	Kapa- (2)	Tat-
Doku-	Kal-	Unut-
Dağıt- (2)	Koş-	Umursa-
De-	Kükre-	Uyan-
Dön- (2)	Katıl-	Uğra-
Duy-	Kurtul-	Ulu-
Destekle- (2)	Kıpırda-	Uyu-
Dinle- (2)	Kork-	Üşü-
Düş-	Otur- (2)	Ütüle-
Düşün- (2)	Oyna-(2)	Ver- (2)
Değiştir- (2)	Oku- (2)	Yaz-
Et- (5)	Ol- (2)	Yorul-
		Yap- (6)
		Ye- (2)

Yanıtla-
Yakış-
Yaşa-
Yenile-
Yürü-
Yakala- (2)
Yüz-
Yağ-
Yat-
Zorla-

Tablo 20’de belirtilen fiiller ve varyantları pandomim tekniği kullanılarak şu şekilde deney grubu öğrencilerine öğretilmiştir:

Aç-: Kollarımı iki yana açtım.

Aç-: Önümde lavabo varmış gibi yaptım. Elimde lavabo açacağı tutuyormuş gibi yaptım. Kollarımı yukarı aşağı oynattım.

Aç-: Elime bir su şişesi aldım ve kapağını açtım.

Affet-: Bir öğrenciyi karşıma aldım ve diz çöktüm. Ellerimi açık bir şekilde birleştirdim. O da -tamam anlamına gelen- başparmağını havaya kaldırdı.

Atla-: Yerde bir çukur varmış gibi yaptım. Önce yürümeye başladım çukura gelince durdum ve karşıya zıpladım.

Alış-: Acı biber ısıtıyormuş gibi yaptım. İlk ısırdığımda ağzım çok yandı. Elimle yelledim ağzımı. İkinci ısırdığımda biraz az yandı. Biraz yelledim ağzımı. Üçüncü ısırdığımda hiç yanmadı. Hiç yellemedim ağzımı.

At-: Elimde bir tuzluk tutuyormuş gibi düşünüyorum. Başparmağımın olduğu taraf aşağı gelecek şekilde elimi çeviriyorum ve yukarı-aşağı sallamaya başlıyorum.

At-: Karşıma bir öğrenci aldım. Elimdeki silgiyi yavaşça öğrenciye doğru attım.

Al-: Öğrencinin birisini aldım ve öğretmen masasına oturttum. Önüne bir kitap koydum. Kapıdan girdim cebimdeki parayı verdim ve kitabı işaret ettim ve kitabı aldım.

Al-: Ağaçtan elma alıyormuş gibi elimi yukarı kaldırdım. Parmaklarımı hafif kapattım ve sağa-sola çevirdim.

Al-: Burnumla nefes aldım ve verdim. Bunu birkaç defa tekrarladım.

Anımsa-: Boynumu hafifçe büktüm. Elimi çeneme koydum ve elimi yavaşça sağa sola oynatmaya başladım. Birkaç saniye sonra elimi durdurdum. Boynumu yavaşça doğrultmaya, ağzımı yavaşça oynatmaya ve elimi yavaşça çenemden çekmeye başladım.

Anla-: Elimi konuşan bir adam gibi yaptım konuşmaya başladı. En son konuşması bittiğinde işaret parmağımla kafama vurdum ve tamam anlamında başparmağımlı kaldırdım.

Anla-: Tahtaya bir öğrenci çıkardım. Sinirli bir şekilde bakmaya başladı. Karşıdan geldim. Bir şey söyleyecekmiş gibi ağzımı açtım. Sonra vazgeçtim. Geri döndüm.

Ağrı-: Sandalyeye oturdum. Dizlerim ağrıyormuş gibi dizlerimi okşadım. Suratıma da acı çekiyormuş ifadesi takındım.

Ayrıl-: Sınıftan iki öğrenci seçip tahtaya kaldırdım. Beraber yürümeye başladık. Birkaç saniye sonra ellerini sıktım ve yanlarından uzaklaştım.

Ayrıl-: Karşıma bir kız öğrenci aldım. Parmağımdaki yüzüğü çıkardım ve ona verdim.

Ağla-: Dudaklarımı büktüm. İki elimi yumruk yaparak gözlerime götürdüm. Ve ellerimi sağa sola oynatmaya başladım.

Ara-: Elimde kitap varmış gibi yaptım. Hızlıca sayfaların arasına baktım. Sonra başka bir kitap almış gibi yaptım. Aynı şekilde hızlıca onunda sayfalarına baktım. Bu durum sürekli devam etti.

Ara-: Başparmağımlı havaya kaldırdım ve serçe parmağımlı aşağıya indirdim. Diğer parmaklarımı kapattım. Elimi kulağıma götürdüm.

Bit-: Elime bir su şişesi aldım. Şişedeki suyu içtim. Şişenin ağzını aşağıya tuttum ve salladım.

Bit-: Önce para anlamına gelecek şekilde başparmağımı ve işaret parmağımı birbirine sürttüm. Daha sonra iki elimi birbirine para kalmadı anlamına gelecek şekilde yukarıdan aşağıya vurdum.

Bekle-: Tahtanın önüne geçtim. Sağa sola bakmaya başladım. Önüme metrobüs gelmiş gibi yaptım. Kapının açılma hareketini elimle yaptım.

Bil-: Tahtaya “2x2=” yazdım. Önce elimde tebeşir biraz düşündüm ve sonra soruya cevap yazdım.

Bil-: Yaşlı bir adammışım gibi davrandım. Belimi büktüm elimde bir baston varmış gibi kollarımı öne uzattım. Birkaç tane öğrenci yanıma geldi elimden öptü.

Başla-: Koşucular gibi diz çöktüm. Öğrencilerin birinden sıraya vurmasını istedim. O sıraya vurunca ben koşmaya başladım.

Bul-: Elimde kitap varmış gibi yaptım. Hızlıca sayfaların arasına baktım. Sonra başka bir kitap almış gibi yaptım. Aynı şekilde hızlıca onunda sayfalarına baktım. Bu durum sürekli devam etti. Daha sonra en son kitabın sayfalarına hızlıca bakarken durdum. Sanki aradığım şeyi bulmuş gibi elimi kitabın arasına soktum ve elimi havaya kaldırdım.

Bul-: Anahtarımı gösterdim. Cebime koydum. 5-6 saniye sonra bütün ceplerimi karıştırmaya başladım. En sonunda anahtarı buldum.

Buluş-: Tahtanın önüne geçiyorum. Bir arkadaşımı bekliyormuş gibi sürekli saatime bakıyorum. Daha sonra kafamı kaldırıyorum arkadaşımı görmüş gibi ileriye doğru yürüyorum.

Bin-: Ellerimle bir atın yularını tutuyor gibi yapıyorum. Daha sonra üzengiye basıyor gibi yapıyorum ve sağ bacağımı atın üzerinden atıyor gibi yapıyorum.

Bin-: Bir araba varmış gibi düşünüyorum. Elimizi uzatıyorum kapısını açıyorum ve daha sonra içine oturuyorum.

Boya-: Elimde fırça varmış gibi yaptım. Duvarın önüne geçtim. Elimizi duvara uzattım, bir aşağı bir yukarı eğilip kalktım.

Büyü-: Tahtanın önünde dizlerim üzerine çöktüm. Elimdeki su şişesinden bir yudum aldım ve biraz ayağa kalktım. Sonra bir yudum daha aldım biraz daha kalktım bu olayı sürekli tekrarlardım. En son bir yudum aldım ve tamamen ayaktaydım.

Büyü-: İşaret parmağımı ve başparmağımı birbirine sürterek para işareti yaptım. Daha sonra öne doğru eğilerek elimi yere paralel bir şekilde uzattım. Sonrada elimi yavaş yavaş yukarı doğru kaldırmaya başladım.

Bak-: Kucağımda çocuğum varmış gibi kollarımı birleştiriyorum ve kollarımı sallıyorum. Sonra kollarımın arasındaki çocuğu masaya bırakıyorum elimde biberon varmış gibi süt içiriyorum. Daha sonra çocuğun altını değiştiriyormuş gibi bezini açıyorum. Bezini değiştiriyorum.

Bak-: Karşıma bir öğrenci çıkardım elleri birbirine kavuşturdum ve ona bakmaya başladım.

Cevapla-: Tahtaya “ $2 \times 2 = ?$ ” yazdım. Soru işaretini gösterdim. Öğrencinin birisi parmak kaldırdı. Tahtaya gelmesini işaret ettim. Öğrenci geldi ve soruya cevap verdi.

Çal-: Sınıftaki temizlik fırçasını elime aldım ve gitar çalıyormuş gibi çaldım.

Çal-: Islık çalıyormuş gibi dudaklarımı öne doğru çıkardım. Sağa sola bakarak. Sanki önümde biri varmış gibi ellerimi uzatıp yavaşça onun cüzdanını aldım.

Çöz-: Öne doğru eğiliyorum ve ayakkabımın bağcıklarını çözüyorum.

Çöz-: İşaret parmağımla kafamın üzerine havaya bir soru işareti çizdim. Altında düşünmeye başladım. Daha sonra düşünceli bakışlarla işaret parmağımı sağa-sola sallamaya başladım. Son olarak da tamam anlamına gelecek şekilde başparmağımı havaya kaldırdım.

Çek-: Sınıftaki masalardan birini tuttum ve kendime doğru çektim.

Çek-: Bankamatığın önündeymiş gibi yaptım. Önce şifre giriyormuş gibi başparmağımı gelişi güzel salladım. Sonra elimi uzattım ve parayı alıyormuş gibi yaptım.

Çek-: Elimde fotoğraf makinesi varmış gibi yaptım. Sürekli suratıma götürdüm ve deklanşöre bastım.

Çık-: Sınıftan bir bayan öğrenci aldım. Yanımda durdu. İki işaret parmağımı birbirine sürttüm ve beraber sınıftan çıktık.

Çık-: Sınıfın kapısını açtım ve dışarı çıktım.

Çürü-: Elimde bir elma varmış gibi yaptım ve elmadan bir ısırık aldım. Daha sonra elmayı masaya bıraktım. Kenara geçip elimle 1 sayısını gösterdim ve daha sonra

parmağımı 360 derece çevirdim. İki sayısını gösterdim ve yine elimi 360 derece çevirdim. Bu olayı 5'e kadar yaptım. Sonra masaya geldim. Elmayı aldım. Kötü olmuş anlamında yüzümü buruşturdum ve dilimi çıkardım.

Çalış-: Sandalyeye oturdum. Masanın üzerine bir kitap ve bir defter koydum. Elime kalem aldım kitabı okudum, kalemle deftere yazdım.

Çalış-: Elimde bir kazma varmış gibi yaptım. Kollarımı yukarı kaldırıp aşağıya indirdim. Daha sonra da sanki terlemiş gibi terimi bir beze sildim.

Durdur-: Yol kenarındaymış gibi yaptım. Sağa sola bakmaya başladım. Birkaç saniye sonra yola atladım. İki elimi yukarı aşağı sallamaya başladım.

Dur-: Sınıfın içinde yürümeye başladım ve sonra bir anda durdum.

Dur-: Bileğimdeki saati göstererek parmağımı onun üzerinde birkaç defa 360 derece döndürdüm. Daha sonra döndürme esnasında parmağımı durdurdum. Birkaç saniye bekledim.

Düş-: Sınıf içinde yürümeye başlıyorum. Bir ayağım diğerine değiyor ve kendimi yere atıyorum.

Düş-: Cebimden döviz (dolar) çıkarıyorum. Başparmağımı işaret parmağıma sürüyorum. Elimini yere paralel bir şekilde havaya kaldırıyorum ve aşağıya indiriyorum.

Doku-: Önümde halı tezgâhı varmış gibi karşısına oturdum. Bir elimde iğne varmış gibi sağdan sola doru elimi zikzak yaparak götürdüm sonra kasnak varmış gibi diğer elimle kasnağı tuttum ve aşağı doğru çektim. Bu olayı birkaç defa tekrarladım.

Dağıt-: Elime 11 tane kâğıt aldım ve herkese birer tane verdim.

Dağıt-: Çekmeceyi açıyormuş gibi yaptım. İçindeki eşyaları elimle alıp sağa sola atıyormuş gibi yaptım.

De-: Sınıftan bir öğrenciyi işaret ettim ve ağzımı 2-3 saniye oynattım. Sonra başka bir öğrenciyi işaret ettim ve yine ağzımı 2-3 saniye oynattım.

Dön-: Kendi etrafımda 360 derece döndüm.

Dön-: İleri doğru yürüdüm ve u yaparak geri döndüm.

Duy-: Öğrencinin birine bir kalem verdim. Biraz uzaklaştım ve masaya vurmasını işaret ettim. Öğrenci kalemi masaya vurunca sesin geldiği tarafa döndüm.

Destekle-: Tahtaya iki öğrenci çıkarıyorum. Birbirleri ile boks yapacaklar. Ben bir öğrencinin arkasına geçiyorum. Omuzlarına vuruyorum. Omuzlarına masaj yapıyorum.

Destekle-: Bir öğrenci hafifçe geriye doğru yattı. Ben de onun sırtına omuz verdim.

Dinle-: Elimin birini kulağımın arkasına götürdüm ve hafifçe kabarttım. Sonrada diğer elimi sallamaya ve hafifçe gülmeye başladım.

Dinle-: Öğrencinin biri kalemle sıraya vurdu. Yanına geldim ve Başparmağımı sağa sola salladım. Öğrenci tekrar kalemi sıraya vurdu. Yanına geldim tekrar başparmağımı tekrar sağa sola salladım. Bu olay birkaç defa tekrarlandı.

Düş-: Yürümeye başladıktan sonra öğrencinin biri çelme taktı ve yere düştüm.

Düşün-: Elimi çeneme koydum. Kafamı hafifçe büküm elimi sağa-sola oynatmaya başladım.

Düşün-: İki elimi masanın üzerine koyarak parmaklarımı birbirinin arasına geçirdim ve dirseklerimi masanın üzerine dayadım. Kafamı ellerimin üzerine paralele gelecek şekilde koydum. Yüzümde hafif bir tebessümle tavana bakmaya başladım.

Değiştir-: Üzerimdeki kıyafeti kokladım. Koktuğunu belli edecek şekilde yüzümü buruşturdum. Daha sonra kıyafetimi çıkarıp yeni bir tane giymiş gibi yaptım.

Değiştir-: Sınıfta buluna ders kitaplarından bir tane yıpranmış olanından bir tane de hiç yıpranmamış olanından aldım. Yıpranmış olanını elime aldım ve yıpranmamış olanını masaya bıraktım. Elimdeki yıpranmış olanıyla masaya yürüdüm ve yıpranmış olanı masaya bıraktım. Yıpranmamış olanını masadan aldım.

Et-: Kollarımı birleştirdim ve yüzümle sinirli sinirli bakmaya başladım.

Et-: Bir öğrenci yürümeye başladı daha sonra yere düştü gittim koluna girdim ve kaldırdım.

Et-: Araba bozulmuş gibi yaptım. Kaputunu açtım. Sanki bir şeyleri sıkıyormuş gibi elimi yukarı-aşağı kaldırıp indirdim.

Et-: İki elimi karşı çevirdim. Başparmaklarımı aşağı indirdim. Diğer parmaklarımı yan yana getirdim ve öne doğru eğdim. Sonra sırayla önce sağ elimi konuşuyormuş gibi hareket ettirdim sora sol elimi konuşuyormuş gibi hareket ettirdim. Bu olayı birkaç defa tekrarladım.

Et-: Ellerimi havaya kaldırdım. Sanki müzik varmış gibi vücudumla kafamla ve kollarımla çeşitli figürler sergiledim.

Evlen-: Sınıftaki öğrencilerden bir tanesinin ceketini aldım ve sınıftaki kız öğrencilerden bir tanesini tahtaya çıkardım. Başına bir örtü örttüm. Sınıftaki başka bir öğrenciyi çağırdım ve elimdeki yüzüğü ona verdim. O da aldığı yüzüğü benim parmağıma taktı.

Eğlen-: Öğrencileri öğretmen masasının etrafına topladım herkes konuyormuş ve gülüyormuş gibi davranmaya başladı.

Fırıl- : Sınıfın karşısına tebeşirle karşılıklı iki çizgi çizdim. Çizgilerden birinin yanından dizlerimin üzerine çökerek yürümeye başladım. İki öğrenci de çizginin içerisinde sanki araba kullanıyormuş gibi hareket etmeye başladılar. Öğrencilerden biri yaklaşırken bir anda çizginin içine girdim.

Fırıl-: Ellerimin arasında bir kuş varmış gibi yaptım. Onu işaret parmağımın dışıyla sevdim ve öptüm. Sevmeye devam ederken kollarımı iki yana açtım. Kollarımı kuşun kanadı gibi salladım. Daha sonra ellerimi tekrar birleştirdim. Ellerimi sağa sola oynatmaya başladım ve bir anda ellerim açıldı ve gökyüzüne bakakaldım.

Gel-: Elimi havaya kaldırıyorum. Avuç içim bana dönük şekilde ileri-geri sallıyorum.

Gel-: Bir öğrenci arkada ben önde yürümeye başlıyoruz. Ben ne tarafa gitsem o da arkamdan geliyor.

Güt-: Elimde bir sopa tutuyormuş gibi yaptım. Daha sonra elimi sağa sola sallamaya başladım. Sopayı dikey bir şekilde yere koydum. Ve sopaya dayanıyor gibi yaptım.

Gör-: Sınıftan bir öğrenciyi tahtaya kaldırdım. Ondan birkaç adım uzaklaştım ve öğrenci el sallamaya başladı. Sağa-sola bakmaya başladım. Sanki onu görmüş gibi kafamı hafifçe yukarı kaldırdım.

Gör-: Bir kör gibi gözlerimi kapatarak elimde bir değnek varmış gibi yürüdüm. Sonra biri geldi ve bana omzu ile çarptı gözlerim açıldı. Tekrar gördüm.

Geç-: Sandalyeye oturuyorum, elime bir kâğıt bir kalem alıyorum. Sürekli saate bakıyorum ve kâğıda bir şeyler yazıyorum. Daha sonra kâğıdı kalemi bırakıyorum. Birkaç saniye sonra kâğıda bakıyorum ve çok seviniyorum.

Geç-: Tahtanın önüne geçiyorum. Bir sağa, bir sola sonra tekrar sağa bakıyorum ve ileriye doğru yürüyorum.

Gülümse-: Dişlerimi göstermeden dudaklarımı hafif açtım.

Götür-: Sınıfa sırtımı döndüm elimi havaya kaldırdım. Bütün sınıfın göreceği şekilde parmağımla havaya “-2 = +2” yazdım. Daha sonra ikisinin de üzerine birer çizgi çektim. Bu işlemi birkaç defa tekrarladım.

Götür-: Sınıftaki bir sırayı alıp sınıftan çıkarıp yan sınıfa götürüyorum.

Gez-: Ellerimi cebime soktum. Sanki alışveriş merkezindeymiş gibi mağaza camlarına bakarak yürümeye başladım.

Gül-: Dişlerimi göstererek dudaklarımı açtım ve gülmeye başladım.

Güven-: İki öğrenciyi tahtaya çıkardım, bir tanesinin kulağına bir şey söylüyormuş gibi yaptım. Diğer öğrenci eli ile işaret ederek ne dediği sordu. Birinci öğrenci parmağını sağa sola salladı “hayır” anlamında ve dönerek aramızda anlamında ikimizi gösterdi. Sonra ben de o öğrenciye sarıldım.

Git-: Elimde tekerlekli bir valiz varmış gibi sürüklemeye başladım ve geriye doğru dönüp el salladım.

Git-: Kendimi ayna karşısında gibi gösterdim. Üzerime bir kıyafet giyiyormuş gibi yaptım. Aynada kendime baktım Güzel oldu anlamına gelecek şekilde dudaklarımı büktüm.

Gir-: Sınıfın kapısını açtım dışarı çıktım. Kapıyı çaldım içeri girdim.

Gir-: Sağ ve sol el parmaklarımı ayırdım ve birbirlerinin arasına geçirdim.

Hoşlan-: Bir elimde bir çikolata kavanozu, diğer elimde kaşık varmış gibi yaptım. Kaşığı kavanoza daldırdım ve bir kaşık aldım. Ağzıma götürdüm. Kaşığı ağzımdan uzaklaştırdım ve hafifçe gülümsedim. Bu olayı birkaç defa daha tekrarladım.

Hazırla-: Tahtanın önüne bir masa koydum. Bu masaya tabakları ve yemekleri getiriyormuş gibi yaptım. Yemekleri tabaklara koyuyormuş gibi yaptım. İçecekleri bardaklara dolduruyormuş gibi yaptım.

Hatırla-: Boynumu hafifçe büktükten sonra elimi çeneme götürüp hafifçe sağa-sola oynatmaya başladım. Birkaç saniye sonra çenemdeki elimi şaklattım.

İç-: Elime bir kola şişesi aldım ve içmeye başladım.

İç-: İşaret ve orta parmağım hariç diğer parmaklarımı kapattım ve dudaklarıma doğru götürdüm. Nefes çektim ve çektiğim nefesi bıraktım. Sigara içiyormuş gibi yaptım.

İste-: Sandalyeye oturdum. Karşımda ve yanımda biri varmış gibi önce karşımdakini sonra yanımdakini işaret ederek, elimdeki yüzüğü gösterdim.

İste-: Sandalyeye oturdum ve elimi şaklattım (Garsonu çağırıyormuş gibi). Öğrencilerden biri yanıma geldi. Başparmağımı ve işaret parmağımı birbirine değdirerek 360 derece döndürmeye başladım. Öğrenci tamam anlamına gelecek şekilde başparmağımı havaya kaldırdı.

İzle-: Elimde bir televizyon kumandası, karşımda televizyon varmış gibi sandalyeye oturdum. Kanal değiştiriyormuş gibi kumandalı elimi hareket ettirmeye başladım ve bir noktada durdum. Gülümseyerek bakmaya başladım.

İN-: İşaret parmağımı ve orta parmağımı aşağıya doğru çevirdim. Diğer parmaklarımı kapattım. Elimi yukarı kaldırdım. Parmaklarımı sanki bir adamın ayaklarıymış gibi yukarıdan aşağıya doğru dönerek indirmeye başladım. Bu sırada parmaklarımı yürüyormuş gibi bir öne bir arkaya salladım.

İmzala-: Elimde kalem varmış gibi yaptım. Elimi masaya koydum. Gelişi güzel iki saniye kadar hareket ettirdim.

İyileş-: Ayağımda problem varmış gibi davrandım. Başlarda koltuk değneği varmış gibi hareket ettim. Sonra koltuk değneği olmadan biraz aksayarak yürüdüm. En son olarak da normal bir şekilde yürüdüm.

Kokla-: Elimde bir çiçek varmış gibi yaptım ve burnumu ona götürüp kokladım.

Kalk-: İki sandalyeyi birleştirdim ve üzerine yattım. Daha sonra bir elimi sandalyenin dışına uzattım. Parmaklarımı yarım büktüm ve sağa-sola döndürmeye başladım. Birkaç saniye sonra gözlerimi açtım ve üzerimdeki yorganı kaldırıyor gibi yaptım ve sandalyenin dışına doğru ayaklarımı çıkardım.

Kalk-: Bir sandalye aldım ve üzerine oturdum. 5-6 saniye sonra yavaşça ayağa kalktım.

Kalk-: Uçakmışım gibi kollarımı iki yana açarak dizlerimi kırdım. Yavaşça hareket etmeye ve yavaş yavaş ayağa kalkmaya başladım.

Kalk-: Tahterevalliye binmiş gibi yaptım. Ellerimi öne doğru uzatıp yumruk yaptım. Daha sonra yere doğru eğildim kalktım. Bu hareketi sürekli yaptım.

Kalk-: Namaz kılıyormuş gibi yaptım. Secdeye gittim ve tekrar ayağa kalktım.

Kullan-: Elimde bir araba direksiyonu tutuyormuş gibi yaptım ve onu sağa sola çevirdim. Vites atıyormuş gibi elimi ileri geri oynattım. Aynalardan bakıyormuş gibi kafamı sağa-sola oynattım.

Kullan-: Yemek yiyormuş gibi yaptım elime bir kaşık aldım ve çorba içtim.

Kapla-: Önümde bir eşya varmış gibi yaptım. Onu tuttum ve masanın üzerine koydum. Sonra hediye kaplıyormuş gibi bir kenarından tuttum, yapıştırdım sonra diğer kenarından tutup yapıştırdım.

Koru-: İki öğrenci kavga ediyor gibi yaptı. Gittim bir tanesinin önüne geçtim.

Koru-: Ayağımda top varmış gibi yaptım. Topu birkaç kez sektirdim. Üzerine bastım. Gözlüğümü çıkardım.

Konuş-: Başparmağımı öne doğru çıkardım ve diğer parmaklarımı birleştirerek öne doğru eğdim. Birbirlerine vurmaya başladım.

Kapa-: Daha önceden yaktığım ışıkları kapatmak için elektrik düğmesini yukarı kaldırdım.

Kapa-: Elimdeki şişenin kapağını şişenin üzerine götürdüm ve kapadım.

Kal-: Sınıfın dışına çıktım. Elimde tekerlekli valiz varmış gibi yaptım içeri girdim. Valizi bıraktım. Uyumak anlamına gelecek şekilde iki elimi birleştirdim kafamın yanına getirdim. Duş alıyormuş gibi yapıp elimi kafamın üzerinde gezdirdim. Kahvaltı yapıyormuş gibi yapıp çatalla bir şeyler alıp ağzıma götürdüm. Daha sonra elimi karşıya doğru kaldırıp 360 derece döndürdüm.

Koş-: Sınıf içinde koşmaya başladım.

Kükre-: Ellerimin ve dizlerimin üzerine çöktüm. Kafamı havaya kaldırdım. Ağzımı açarak kafamı bir sağa, bir sola salladım.

Kazan-: Ellerimin arasında bir kupa varmış gibi yaptım. Kupayı yüzümde bir gülümsemeyle havaya doğru kaldırdım.

Katıl-: Öğrenciler sınıfta halay çekmeye başladı ve bende aralarına girdim.

Kurtul-: Bir öğrenci kolumdan tuttu. Zorlayarak onun ellerinden kurtuldum.

Kıpırda-: Sandalyeye oturdum ve vücudumu, ellerimi ve başımı öne-arkaya, sağa-sola yavaş yavaş hareket ettirdim.

Kork-: Yüzüme bir korku ifadesi takındım. Parmaklarımı ağızıma götürdüm ve ısırđım. Daha sonra hızlı bir şekilde sandalyeye çıktım. Telaşlı bir şekilde aşağıya bakmaya başladım.

Otur-: Elimle ev şekli yaptım. Öğrencilerden birine yaptığım şekli işaret ettim.

Otur-: Bir öğrenciyi tahtanın önüne çıkardım. Ellerimle ev şekli yaptım, önce onu işaret ettim sonra evi işaret ettim. Daha sonra parmaklarımı yarım büküm ve sağa sola çevirmeye başladım.

Oyna-: Kollarımı açtım, sanki müzik varmış gibi parmaklarımı şaklatmaya başladım

Oyna-: Yere oturdum. Elimde oyuncak araba varmış gibi sürmeye başladım. Diğer elimdeki oyuncak arabayla ikisini birbirine çarptım.

Oku-: Elimde bir kitap varmış gibi yaptım. Kafamı soldan sağa doğru sürekli hareket ettirdim.

Oku-: Ellerime hukuk kitabı aldım, üzerime cübbe giydim.

Ol-: Kafamda kep varmış gibi yaptım ve kepi kafamdan alıp havaya fırlattım.

Ol-: Öksürüyormuş gibi yaptım Elimi ağızıma götürdüm. Boğazımı tuttum. Burnumu sildim.

Onayla-: Bir öğrenci kâğıda bir cümle yazdı. Bana baktı. Başparmağımı kaldırdı ve diğer parmaklarımı kapattım.

Öde-: Ellerimle bir çay içiyormuş gibi yaptım. Çayı biraz içtikten sonra cebimden para çıkarıp masaya koydum.

Öl-: Kalbimi tutarak acı çekiyormuş gibi yere düştüm ve yavaş yavaş gözlerimi kapadım.

Öğren-: Elimde bir kitap varmış gibi sayfalarını karıştırdım. Sonra bir sayfada durdum. Okuyormuş gibi dikkatlice bakmaya başladım. Okudukça şaşırıyormuş gibi kafamı hafifçe sola doğru oynatarak dudakları büküm.

Önemse-: Elimle bir işareti yaptım. Kokladığım çiçekleri karşımda eşim varmış gibi ona uzattım. Bu olayı sürekli tekrarladım.

Özle-: Elimi yumruk yapıp yanağıma dayadım. Daha sonra bir nefes aldım, hafif bir tebessümle nefesimi bıraktım. Bu hareketi birkaç defa tekrarladım.

Pişir-: Elimi açtım. Parmaklarımı yukarı kaldırdım ve parmaklarımı gelişi güzel hareket ettirmeye başladım. Arkasından elimde tencere varmış da onu ocağa koyuyormuş gibi yaptım. Daha sonra da ocak hareketi yaptığım elimle tencereyi karıştırmaya başladım.

Rahatla-: Bir öğrenci ellerini omzuma koydu ve omuzlarıma masaj yapmaya başladı. Rahatlıyormuş gibi omzumu ve boynumu hareket ettirdim. Gözlerimi kapattım. Yüzümde de hafif bir gülümseme vardı.

Soğu-: Elime bir su şişesi aldım. Karşımda buzdolabı varmış gibi kapağını açtım. İçine koydum, yaklaşık yarım dakika bekledim. Bu bekleme sırasında sıcak olduğunu belirtecek şekilde kendime elimle rüzgâr yaptım. Sonra dolabın kapağını açtım suyu aldım.

Sıkıl-: Küçük bir çocukmuşum gibi elimi yüzüme koydum kafamı hafifçe büktüm. Ağzımın içine sürekli hava aldım. Yanaklarım şişince havayı bıraktım. Bu olayı sürekli tekrarladım.

Seyret-: Elimde patlamış mısır varmış gibi yaptım. Patlamış mısırdan alırken diğer taraftan vücudumla korku hareketleri yaptım.

Sil-: Elimde bir bez varmış gibi önce onu silkeledim. Daha sonra önümde masa varmış gibi onu silmeye başladım.

Sakla-: Başparmağımı karşıya doğru kaldırdım. Diğer parmaklarımı birleştirdim ve öne doğru eğdim. Karşıma aldım. Karşımda bir kişi konuşuyormuş gibi yaptım ve elimi açıp kapamaya, parmakları birbirine vurmaya başladım. O konuştukça ben kafamı hafif hafif öne doğru eğip kaldırdım. En sonunda ağzımı fermuar gibi elimle soldan sağa doğru kapattım.

Sakla-: Elime bir para aldım. Parayı masanın üzerinde duran kitabın içine, sağıma soluma bakarak koydum, sonra sağıma soluma bakarak oradan uzaklaştım.

Sev- : Sanki yerde bir köpek varmış gibi yaptım. Başını okşamaya başladım.

Savaş-: Elimde silah varmış gibi yaptım, karşı tarafa bir defa ateş eder gibi yaptım, sonra karşıya geçtim. Bir defa da karşıdan ateş eder gibi yaptım. Bu olayı birkaç defa tekrarladım.

Sür-: Ellerimle araba direksiyonu tutuyor gibi yaptım. Sonra ellerimi sağa sola çevirdim.

Sula-: Elimde bir hortum varmış gibi yaptım. Hortumu musluğa taktım ve musluğu açar gibi yaptım. Sonra birkaç adım ileri gittim. Hortumun ucundan tutar gibi yaptım. Sonra da elimi sağa sola sallamaya başladım.

Susa-: Dilimi dudaklarımda gezdirerek ağzımı açıp dilimi dışarı çıkardım. Bu hareketi birkaç defa tekrarladım.

Sapta-: Sanki bir şeyleri okuyup dolduruyormuş gibi yaptım. Elimi havaya kaldırdım, soldan sağa doğru gözlerimle beraber kaydardım. En son doğru anlamına gelen tik işareti yaptım. Bu hareketleri birkaç kez tekrarladıktan sonra en sonuncuyu okudum ve sonuna yanlış anlamında çarpı işareti koydum.

Sor-: Elime bir kâğıt aldım üzerine Sultan Ahmet yazdım. Bir öğrenciyi tahtaya kaldırdım. Bir öğrenciyi yanıma aldım ve ona kâğıdı gösterdim. Diğer elimle adresi işaret ettim.

Söyle-: Elimde mikrofon varmış gibi yaptım. Daha sonra şarkı söylüyormuş gibi dudaklarımı oynattım.

Tanış-: Karşıma bir öğrenci aldım, elimi ona doğru uzattım. O da elini uzattı ve tokalaştık.

Topla-: Çiçeklerin arasındaymış gibi yaptım. Hafifçe yere eğildim. Sırayla çiçekleri koklayarak almaya başladım. Bu olayı birkaç defa tekrarladım.

Temizle-: Elimde elektrikli süpürge varmış gibi yaptım ve yerleri süpürdüm, daha sonra elimde bez varmış gibi yaparak pencereleri sildim.

Taşın-: Elimde koli varmış gibi yaptım. Kolileri bir yerden aldım başka bir yere koydum. Bu hareketi birkaç kez yaptım.

Tanı-: Atatürk resminin önüne geldim. Birkaç saniye düşünüyor gibi yaptım. Daha sonra onu işaret ederek heyecanla zıplamaya başladım.

Tanı-: Karşıma bir öğrenci aldım. Merhaba demek için elimi uzattım. Heyecanla ağzımı açtım. Şaşırmış bir yüz ifadesiyle ona baktım. İşaret parmağımla onu işaret ettim.

Tuzla-: Elimde tuzluk varmış gibi elimi yukarı aşağı bir iki defa salladım. Daha sonra tuzluğun kapağını açıyormuş gibi yaptım. Tuzu elime döküyormuş gibi yaptım. Elime döktüğüm tuzları serptim. Bu olayı sürekli tekrarladım.

Titre-: Ellerimi küçük hareketlerle sağa sola sürekli salladım.

Tut-: Ellerimi iki yana açtım. Olduğum yerde zıplamaya başladım. Elimde atkı varmış gibi yaptım ve bir elimle atkıyı sallamaya başladım. Daha sonra atkıyı iki elimle tuttum ve öne eğilip kalkmaya başladım.

Tut-: Öğrencinin birini tahtanın önüne kaldırdım. Karşıdan geldim ve elimdeki kitabı ona verdim. Birkaç saniye bekledim. Sonra kitabı ondan geri aldım.

Tasarla-: Sınıfa yeni bir ev aldığımı söyledim. (Bu kısımdan sonrası pandomim tekniği ile sözsüz bir şekilde devam etti.) Tahtanın önünde duran sandalyeyi işaret ederek onun için başka bir yeri gösterdim. Daha sonra elimi çeneme koyarak birkaç saniye düşündüm ve sınıftaki öğretmen masasını işaret ederek onu başka bir yere koydum.

Taşı-: Elime koli alıyormuş gibi eğilip bir şeyler alıp sınıfın başka bir noktasına götürdüm.

Tat-: Elimde çatal varmış gibi yaptım. Çatalla yemekten bir defa aldım. Hafifçe gülümsedim.

Unut-: Sağ elimin avuç içini kendime çevirerek sol elimin avuç içine vuruyorum. Daha sonra sağ elimin avuç içi ile alnıma vuruyorum.

Uyar-: İşaret parmağımlı kaldırdım. Yüzümü sertleştirdim ve işaret parmağımlı sağa sola doğru sallamaya başladım.

Umursa-: Başparmağımlı karşıya doğru kaldırdım. Diğer parmaklarımı birleştirdim ve öne doğru eğdim. Sanki kafamın üzerinde birisi konuşuyormuş gibi açıp kapamaya başladım. Birkaç saniye sonra kafamı kaldırdım. Elimle git başımdan der gibi elimi dışa doğru sallamaya başladım.

Uyan-: Yere yattım, ellerimi birleştirip kafamın altına aldım. Gözlerimi kapattım. Birkaç saniye sonra gözlerimi açtım.

Uğra-: Yürümeye başladım. Sanki sokakta bir tanıdığı görmüş gibi selam verdim 10 saniye kadar yanında oturdum. Sonra yürümeye devam ettim.

Ulu-: Kurt gibi ellerimin ve ayaklarımın üzerine çöktüm. Kafamı havaya kaldırdım. Dudaklarımı öne doğru çıkardım. Kafamı yukarı aşağı indirip kaldırdım.

Uyu-: Ellerimi masanın üzerine koydum. Sağ elimle sol dirseğimi, sol elimle sağ dirseğimi birleştirdim. Kakamı paralel bir şekilde kollarımın üzerine koydum ve gözlerimi kapattım.

Üşü-: Sağ elimi sol koluma, sol kolumu sağ koluma uzattım. Yukarı aşağı yaparak aynı anda dişlerimi birbirine vurdum. Birkaç saniye aralıklarla da ağzımla rüzgâr sesi çıkardım.

Ütüle-: Elimde ütü varmış gibi elimi önümdeki masanın üzerinde zikzaklar çizerek gezdirdim.

Ver-: Elimdeki anahtarı karşımdaki öğrencinin eline verdim.

Ver-: Cebimdeki parayı bir öğrenciye verdim. 5-6 saniye sonra başparmağımı işaret parmağıma sürtüp daha sonra aynı elimi ileri geri hareket ettirerek istedim.

Yaz-: Elimde kalem varmış gibi yaptım. Ellerimi gelişi güzel yukarı aşağı oynatmaya başladım.

Yorul-: Sınıfın içerisinde biraz koştum. Daha sonra durdum. Öne doğru eğildim. Ellerimi dizlerime koydum. Kafamı hafif hafif indirip kaldırdım.

Yap-: Bir masada kahvaltı varmış gibi yaptım. Çayımı karıştırdım. Çayımdan bir yudum içtim. Çatalla zeytin aldım. Çay kaşığı ile yumurtanın kabuğunu kırdım.

Yap-: Kayak yapıyormuş gibi dizlerimi büktüm. Kollarımı öne arkaya sallamaya başladım.

Yap-: Alışveriş merkezindeymişim gibi davrandım. Dükkânın birine gittim. Kıyafet denedim. Denediğim kıyafeti aldım. Daha sonra parfümcüye gittim. Parfüm denedim ve denediğim parfümü aldım.

Yap-: Deniz kenarında şezlonga uzanmış gibi yaptım. Gözüme gözlükleri taktım. Kafama şapkamı taktım. Sanki pipetten içecek içiyormuş gibi yaptım.

Yap-: Restorandaymış gibi yaptım. Müşteriye selam verdim. Daha sonra tabakları masaya koydum.

Yap-: Banyodaymışım gibi yaptım. Kafama su döktüm. Kafamı sabunladım. Tekrar su döktüm. Vücudumu sabunladım. Tekrar su döktüm.

Ye-: Restoranda gibi davrandım. Kaşıkla çorbamı içtim. Ekmek kopardım yedim. Kaşıkla gelen bütün yemekleri yedim.

Yanıtla-: Tahtaya bir soru işareti çizdim. Altına nokta koydum.

Yaşa-: Yere bir öğrenciyi yatırdım. Kalp masajı yapıyor gibi kalbine hafifçe bastırıp elimi geri çektim. Bu olayı birkaç kez tekrarladım. Sonra kulağımla kalbinin atışını dinliyormuş gibi yaptım. Tamam, anlamında başparmağımı havaya kaldırdım.

Yakış-: Üzerime bir tişört giyiyormuş gibi yapıyorum. Karşımda ayna varmış gibi sağa-sola dönerek kendime bakıyorum. Karşımdaki öğrenciler başparmaklarını havaya kaldırıyor.

Yenile-: Elimi telefon gibi yaptım. Diğer elimle tuşlara dokunuyor gibi yaptım, sinirlendim. Telefon şekli verdiğim elimi sağa sola sallamaya başladım. Diğer elimle üzerine vurdum. Sonra da telefon yaptığım elimi masaya doğru uzattım. Diğer elime telefon şekli verdi. Yüzüme heyecan ve mutluluk takındım.

Yürü-: Sınıfın içinde yavaş yavaş yürüdüm.

Yakala-: Öğrencinin birisi önde, ben arkada yavaşça koşmaya başladık. Birkaç adımdan sonra kolundan tuttum ve polis gibi ellerine kelepçe takıyormuş gibi yaptım.

Yakala-: Karşıma bir öğrenci aldım eline bir silgi verdim ve yavaşça bana atmasını istedim. (Bu kısım pandomim tekniği ile sözsüz bir şekilde devam etti.) Öğrenci silgiyi yavaşça bana attı ve tuttum.

Yüz-: İki kolumu öne doğru uzattım. Kafamı öne doğru eğdim. Sağ kolumu 360 derece döndürdüm. Aynı hareketi sol kolumla da yaptım. Bu hareketi birkaç defa tekrarladım.

Yağ-: İki elimin parmaklarını yarım olacak şekilde kapattım. Ellerimi havaya kaldırdım. Avuçlarımı aşağıya çevirdim. Yukarı aşağı oynatmaya başladım.

Yat-: Yere uzandım. Gözlerimle tavana baktım.

Zorla-: Masanın kenarına geçtim, dişlerimi sıkarak kaldırmaya çalıştım. Çok az kalktı. Kaldırırken zorlanıp acı çekiyormuş gibi davrandım.

Deney ve Kontrol Gruplarına Uygulanan Ön-test ve Son-test Uygulaması

Aç- (3)	Evlen-	Onayla-
Affet-	Eğlen-	Öde-
Atla-	Fırıl- (2)	Öl-
Alış-	Gel- (2)	Öğren-
At- (2)	Güt-	Önemse-
Al- (3)	Gör- (2)	Özle-
Anımsa-	Geç-	Pişir-
Anla- (2)	Gülümse-	Rahatla-
Ağrı-	Götür- (2)	Soğu-
Ayrıl- (2)	Gez-	Sıkıl-
Ağla-	Gül-	Seyret-
Ara- (2)	Güven-	Sil-
Bit- (2)	Git- (2)	Sakla- (2)
Bekle-	Gir-	Sev-
Bil- (2)	Savaş-	
Başla-	Hazırla-	Sür-
Bul- (2)	Hoşlan-	Sula-
Buluş-	Hesapla-	Susa-
Bin- (2)	Hatırla-	Sapta-
Boya-	İç- (2)	Sor-
İste- (2)	Söyle-	

Büyü- (2)	İzle- (2)	Tanış-
Bak- (2)	İn-	Topla-
Cevapla-	İmzala-	Temizle-
Çal- (2)	İyileş-	Taşın-
Çek- (3)	Kokla-	Tanı-
Çöz- (2)	Kalk- (5)	Tuzla-
Çık- (2)	Kullan- (2)	Titre-
Çürü-	Kapla-	Tut- (2)
Çalış- (2)	Koru- (2)	Tasarla-
Dur- (2)	Konuş-	Taşı-
Düş- (2)	Kapa- (2)	Tat-
Doku-	Kal-	Unut-
Dağıt- (2)	Koş-	Umursa-
De-	Kükre-	Uyan-
Dön- (2)	Katıl-	Uğra-
Duy-	Kurtul-	Ulu-
Destekle- (2)	Kıpırda-	Uyu-
Dinle- (2)	Kork-	Üşü-
Düş-	Otur- (2)	Ütüle-
Düşün- (2)	Oyna-(2)	Ver- (2)
Değiştir- (2)	Oku- (2)	Yaz-
Et- (5)	Ol- (2)	Yorul-
		Yap- (6)
		Ye- (2)
		Yanıtla-

Yakış-
Yaşa-
Yenile-
Yürü-
Yakala- (2)
Yüz-
Yağ-
Yat-
Zorla-

Not-1: Yukarıda verilen fiilleri cümlelere uygun bir şekilde yerleştiriniz. Fiilin yanında parantez içerisinde yazan sayı ise o fiilin kaç defa kullanılması gerektiğini gösteriyor. Örneğin: Et- yardımcı fiili, 5 farklı cümlede kullanılmaktadır. Yanında sayı olmayan fiiller bir defa kullanılmaktadır.

Not-2: Fiillere uygun olan şimdiki zaman eki (-Iyor) veya di’li geçmiş zaman ekini (-DI) getiriniz. Bunlarla beraber uygun olan şahıs eklerini de kullanınız.

1. Annem ve babam çok tartışıyorlar. Galiba
2. Merdivenden yukarıya doğru
3. Nişanlımla bu yaz tatilinde
4. Vale, arabayı sahibine veriyor ve bahşiş
5. Ev almak için paramı
6. C1 sertifikasını aldım ve TÖMER’ den mezun
7. Televizyonda güzel bir dizi var. Onu
8. Temizlik görevlisi bütün binayı
9. Sınıf sıcak oluyor ve öğrenci pencereyi
10. Babası çocuğuna para
11. Kuş elimin arasında

12. Bu akşam yemek yemedik. Kahvaltı
13. O fırsatı bir daha
14. Otobüs yarın saat 21.00'de
15. Yanan evden zor
16. Hocanın sorduğu sorunun cevabını
17. Öğrenci soruları sırayla
18. Hava çok soğuk, kıyafetlerim çok ince bu yüzden
19. Mimar yeni bir bina
20. Öğretmene soru
21. Osmanlı mutfağında çok güzel yemekler
22. Çocuk odayı çok
23. Adam duruyor ve hiç
24. Kışın insanlar dağlarda kayak
25. Ben, onu partide gördüm.
26. Beni görünce hafifçe
27. Fotoğraf makinesiyle fotoğraf
28. Asansör 5. kattan aşağıya
29. Bu problemi nasıl çözerim. Onu
30. Erkekler kahvede genellikle çay
31. Babamdan para istiyorum çünkü param
32. Çantamı karıştırıyorum ama kalemimi
33. Bugün sana çok kızdım ama seni
34. Cuma günü ailecek alışveriş merkezinde alveriş
35. Şu adamı bir yerden
36. Hırsız, kadının çantasını
37. Annem eve gel

38. Mutfak masasının yerini
39. İnsanlar onun hareketlerine ve konuşmasına çok
40. Arkadaşıma sonuna kadar Çünkü o benim dostum.
41. Türkiye’de kapalı alanda sigara
43. Öğrenciler sınıfta sandalyede
44. Arabayı babam
45. Ülkeler problemlerini çözemiyor ve
46. Çocuk kalemi öğretmene atıyor. Öğretmen kalemi
47. Geceleri kurtlar
48. Hocanın söylediği her şeyi deftere
49. Çok uzaktasın, ne söylüyorsun, ...
50. Bütün gün yürüdüm. Yorgunluktan
51. Söz verdin. Sözünde
52. Bugün dersten sonra hocamı
53. A2 sınavından başarısız oldum ve
54. Yıllarca sırrımı
55. Türkiye’de nişanlanmak için önce kızı
57. Sabah saat 06.00’da yola çıkmayı
58. Türkiye ekonomisi son 5 yılda çok
59. Her gün okuldan eve, evden okula
60. Bütün gün çok çalışıyorum ve çok
61. Onun olumsuz davranışlarını
62. Çocuğumla bahçede çiçek
63. Bahçıvan bahçeyi
64. Dışarı çok soğuktu. Pencereyi
65. Türkiye’nin her yerine kışın kar

66. Hoca yavaşça kapıyı açtı ve yavaş bir şekilde sınıfa
67. Derse geç kalınca evden hızlıca
68. Sokakta yürürken bir anda
69. Öğrenciler evde ders
70. Öğretmen öğrencinin sorduğu soruyu
71. Öğretmen gözleriyle öğrenciye
72. Evdeki eski eşyaları tek tek dışarı
73. Kolanın kapağını yavaşça
74. Durakta otobüsün gelmesini
75. İş yerinde işçiler bütün gün
76. Akşamları yatmadan önce mutlaka duş
77. Arkadaşlarla diskoda sabaha kadar
78. Erkek arkadaşından çok
79. Kadın eğiliyor ve bahçedeki gülleri
80. Eğlenceye biz de
81. Aldığı kıyafetin parasını kasaya
82. Arkadaşlarla karşılıklı sohbet
83. Masadaki yemeklerden birer lokma
84. Sabah erkenden
85. Yazın ailemle Bodrum'da tatil
86. Ona ulaşmak için bütün gün onu telefonla
87. Ders bittiği zaman öğrenciler sınıftan
88. Koltuğa oturmak için sandalyeden
89. Arkadaşım evin önünden
90. Bayramlarda dedeler çocuklara para
91. Yemeği bitti ve hızlı bir şekilde masadan

92. Kıyafetlerim çok pis kokuyor. Üzerimi
93. Durakta bekleyen yolcu metrobüse.....
94. Bu ceket sana çok
95. Gömleklerimi kendim
96. Elemanlar ofisteki eşyaları başka yere
97. Temizlikçi bütün pencereleri
98. Atatürk 1938 yılında
99. Üniversite fakülteyi
100. Çocuk annesinden vitrindeki oyuncacı
101. Amcamlar yarın bize
102. Mevleviler kendi etrafında
103. İlkbaharda bütün çiçekler
104. Ressam, resmini
105. Masanın üzerindeki anahtarı ben
106. Küçük çocuklar ata
107. Ayakkabının ipi
108. Bugün akşam eşimle film
109. Şu an saat sekizi çeyrek
110. Hafta sonu dayımlarda
111. Bu hocayı hiç sevmiyorum. Ondan nefret
112. Öğrenci, doğru cevabı
113. Türkiye’de salçayı yaparken
114. Ölmedim. Hâlâ
115. Yemeğe tuz
116. Bu elbisenin fiyatı indirimden sonra çok
117. Patron çok sinirlendi ve

118. Garson müşterilere servis
119. Doların değeri çok
120. Çarpma işleminde eksiler artıları
121. Duvar devrilmesin diye duvarı
122. Uzun zamandır ailesine o
123. Polis, hırsızı
124. Onun adını hep
125. Gelecek ay Ankara'ya
126. Canım çok Hiçbir şey yapmak istemiyorum.
127. Yeni işinde çok para
128. Hastalığı geçtikten sonra
129. Bütün gün İstanbul'u
130. Akşamları erken
131. Taraftarlar takımlarını
132. Temizlikçi kadın bütün camları
133. Sınav saat 10.00'da
134. Sürekli çalışıyorum ama Türkçeyi
135. Adana'dan gelen arkadaşım Taksim'de
136. Ona bağıyorum ama o
137. Eşyaları yeni eve
138. Derste sürekli Türkçe
139. Eşimi ve çocuklarımı çok seviyorum ve onları
140. Kışın hava çok
141. Babası çocuğunu ders çalışması için
142. Çocuk çok yaramaz, hiç yerinde
143. Hangi takımı ?

144. Bu ayakkabı ayağıma küçük
146. Araba bozuldu.
147. Yarın Ankara'ya gitmek için İstanbul'dan
148. Yazın denizde
149. Ünlü şarkıcı şarkı
150. Tatilde bütün gün
151. TÖMER'de Türkçe
152. O doğru söylüyor. Ben ona
153. Müdür önüne gelen dosyaları sırayla
154. İşe gitmek için sabahları erken
155. Karadeniz'de insanlar çok fazla balık
156. Bütün gün okulda hep seni
158. Çoban sabahtan akşama kadar koyunları
159. Arkadaşım aşağıya asansörle
160. Annem sabahları kahvaltıyı erkenden
161. Onunla önceden beri
162. İş yerinde babama yardım
163. Sınavda soruları
164. Yağan kar yolları
165. Senin adını bir yerden
166. Çok hastayım ve başım çok
167. Bebeğin karnı aç galiba, sürekli
168. Çocuklar, yıllar geçiyor ve çok hızlı
169. Spor salonunda terleyen sporcular daha sonra banyo
170. Öğretmenin sorduğu soruya cevap
171. Ağacın dalları yavaş yavaş

172. Masayı kendine doğru
173. İnsanlar konserde müzik
174. Karatepe’de çok güzel halı
175. Üniversitede tıp fakültesinde
177. Yarın akşam Ankara’dan İstanbul’a
178. Uzakta ne var? Ben
179. Hafta sonları çok geç
180. Çocuklar okulun bahçesinde ip
181. Ormanda gezen aslan bir anda
182. Usain Bolt çok hızlı
183. İnsanlar kavgada dayak yiyen adamı
184. Karanlıktan çok
185. Ailem çok uzakta ve onları çok
186. Banyo yaptıktan sonra insanın vücudu
187. Hocamı her gün daha çok
188. Öğretmen bize ders çalışmamızı
189. Ağzım kuruyor. Sürekli
190. Paramı kimse bulamıyor. Çünkü paramı
191. Onu eskiden beri
192. Köpek soğukta tir tir
193. Usta arabayı tamir
194. Eve giderken markete
195. Her akşam yemek
196. Telefonum çok eskidi bu yüzden onu
197. Her gün saat 00.00’da
198. Hasta tedaviye cevap

199. Ofiste çalışan görevli bilgisayar
 200. İsaac Newton yer çekimini
 201. Uzun zamandır telefonum
 202. Polis arabayı
 203. Benim sözümü hiç
 204. Her sabah gazete
 205. Tanımadığım bir adam beni
 206. Çorapların burada ne ?

Tablo 21’de verilen test, A2 seviyesi öğrencilerine ön-test ve son-test olarak uygulanmıştır. Bu testin maddeleri ve testte kullanılan fiiller çalışmaya başlamadan hemen önce 3 öğrenci tarafından incelenmiştir. Burada amaç uygulanacak olan testin anlaşılabilirliğinin ne düzeyde olduğunun tespit edilmesidir. Öğrencilerin testin anlaşılabilirliği ile ilgili olumlu görüş belirtmelerinin ardından test; ön-test ve son-test olarak öğrencilere uygulanmıştır. Bu 3 öğrenci daha sonraki süreçte çalışmanın içerisinde yer almamıştır.

BÖLÜM IV

BULGULAR VE YORUM

Araştırmanın bu bölümünde yabancı dil olarak Türkçe öğrenen A2 seviyesindeki yabancı öğrencilerin “Fiillerin Pantomim Tekniği ile Öğretilmesi”ne dair elde edilen veriler üzerinde durulmuştur. Ayrıca A2 seviyesi öğrencilerine fiillerin öğretilmesinde pantomim tekniğinin uygulanmasında ülkelere göre dağılımları, cinsiyet, yaş, Türkçeyi öğrenme amacı, Türkiye’ye gelmeden önce Türkçe eğitimi alma, öğrenmekte zorlandıkları dil bilgisi konuları, öğrenmekte zorlandıkları kelime türleri, fiillerin öğrenilmesinde karşılaştıkları problemlere ve pantomim tekniğine göre farklılaşıp farklılaşmadığı belirlenmeye çalışılmıştır. Araştırmadan elde edilen verilerin hesaplanmasında T-testi kullanılmıştır.

Araştırma sınırlılıklarında da belirtildiği gibi araştırma beş haftalık sürede gerçekleşmiştir. Araştırmanın ön-test aşamasında öğrencilere belirtilen ön-test uygulaması uygulanmıştır. Deney ve kontrol grubuna uygulanan ön-testten elde edilen veriler şu şekildedir:

Tablo 22’ye göre yabancılara Türkçe öğretiminde fiillerin pantomim tekniği ile öğretiminde deney ve kontrol gruplarına uygulanan ön-test uygulamasından elde edilen puan ortalamaları arasındaki farkın anlamlılığı için yapılan T-testi sonuçları Tablo 21, 22, 28, 29, 30, 31, 32, 33’te verilmiştir.

Tablo-21: Ön-test Deney ve Kontrol Gruplarının Verilen Cevap Sayılarının T-Testi Sonuçları

Tablo21

Verilen Cevap Sayısı	N	X	SS	Sd	t	p
Deney Grubu	11	108,909	29,941	20	0,103	0,919
Kontrol Grubu	11	107,363	39,747			

*p<0,05

Tablo-22: Ön-test Deney ve Kontrol Gruplarının Verilen Doğru Cevap Sayısının T-Testi Sonuçları

Tablo22

Doğru Cevap Sayısı	N	X	SS	Sd	t	p
Deney Grubu	11	55,181	18,840	20	0,347	0,732
Kontrol Grubu	11	52,454	18,007			

*p<0,05

Yapılan ön-test uygulaması sonucunda Tablo 21 ve Tablo 22'ye göre, deney ve kontrol grubu içerisinde yer alan öğrencilerin verdikleri cevap sayılarının (Deney Grubu 108,909; Kontrol Grubu 107,363) ortalamasına bakıldığında anlamlı bir farklılık olmadığı görülmektedir. Bu veriden hareketle gruplar arasında denklik olduğu görülmektedir..

Deney ve kontrol grubu içerisinde yer alan öğrencilerin ön-test uygulamasında verilen doğru cevap sayılarının (Deney Grubu 55,181; Kontrol Grubu 52,454) ortalamasına bakıldığında 2,727 oranında bir farklılık olduğu görülmektedir. Bunun sebebi olarak da daha önce Türkçe eğitimi alan öğrenci sayısının deney grubunda 4, kontrol grubunda ise 3 olması söylenebilir. Deney ve kontrol grubunun yaş ortalamalarına bakıldığında deney grubunun yaş ortalamasının 20,72 olduğu, kontrol grubunun yaş ortalamasının 23,18 olduğu görülmektedir. Bu sayısal veriler ışığında yaş seviyesi daha düşük olan öğrencilerin yeni bir dil öğrenmede daha

başarılı oldukları ortaya konulmaktadır. Dil öğreniminin daha küçük yaşlarda daha verimli sonuçlar verdiği noktasında Kahyaoğlu “Yabancı dil öğrenme fırsatı bulan küçüklerin, dili son derece güzel kullandıkları gerçeğinden kimsenin şüphesi yoktur. Yabancı dil öğrenimini öğrenen herkes bu gerçeği kabul etmektedir. Yabancı ülkelerde çalışan babaların çocukları, babalarından daha iyi ve daha başarılı bir şekilde o ülkenin dilini konuşmaktadır (2010: 135).” şeklinde yaş faktörünün dil öğrenmedeki etkililiğini ortaya koymaktadır. Araştırma kapsamında da yaş faktörünün önemliliği ortaya konulmaktadır.

Araştırma, sınırlılıklarda da belirtildiği gibi beş haftalık bir süreye yayılmıştır. Bu sürenin belirlenmesindeki ana neden araştırmada yer alan fiillerin farklı varyantlarıyla beraber 206 fiilden oluşmasıdır. Bu durum göz önünde bulundurularak öğrencilere aktarılacak fiillerin sayısal olarak fazla olması öğrencilerin öğrenmesinde ve anlamlandırmasında yeterli oranda sürenin verilmesini gerektirmektedir.

Ön-test uygulaması A2 seviyesindeki deney ve kontrol grubuna uygulandıktan sonra kontrol grubu dört haftalık sürede eğitimlerine normal süreçleri ile devam etmektedir. Deney grubu öğrencilerine ise 1.hafta 41 fiil, 2.hafta 41 fiil, 3.hafta 41fiil, 4.hafta 41 fiil ve 5.hafta 42 fiil pandomim tekniği kullanılarak 5 hafta boyunca öğretmeye yönelik eğitim verilmiştir..

Tablo-23: Deney Grubuna 1. Haftada Aktarılan Fiiller ve Pantomim Teknikleri

Tablo23

Aç- (3)	Bit- (2)
Affet-	Bekle-
Atla-	Bil- (2)
Alış-	Başla-
At- (2)	Bul- (2)
Al- (3)	Buluş-
Anımsa-	Bin- (2)
Anla- (2)	Boya-
Ağrı-	Büyü- (2)
Ayrıl- (2)	Bak- (2)
Ağla-	Cevapla-
Ara- (2)	Çal- (2)
	Çek- (3)
	Çöz- (2)

Aç-: Kollarımı iki yana açtım.

Aç-: Önümde lavabo varmış gibi yaptım. Elimde lavabo açacağı tutuyormuş gibi yaptım. Kollarımı yukarı aşağı oynattım.

Aç-: Elime bir su şişesi aldım ve kapağını açtım.

Affet-: Bir öğrenciyi karşıma aldım ve diz çöktüm. Ellerimi açık bir şekilde birleştirdim. O da -tamam anlamına gelen- başparmağını havaya kaldırdı.

Atla-: Yerde bir çukur varmış gibi yaptım. Önce yürümeye başladım, çukura gelince durdum ve karşıya zıpladım.

Alış-: Acı biber ısıtıyormuş gibi yaptım. İlk ısırdığımda ağzım çok yandı. Elimle yelledim ağzımı. İkinci ısırdığımda biraz az yandı. Biraz yelledim ağzımı. Üçüncü ısırdığımda hiç yanmadı. Hiç yellemedim ağzımı.

At-: Elimde bir tuzluk tutuyormuş gibi düşünüyorum. Başparmağımın olduğu taraf aşağı gelecek şekilde elimi çeviriyorum ve yukarı-aşağı sallamaya başlıyorum.

At-: Karşıma bir öğrenci aldım. Elimdeki silgiyi yavaşça öğrenciye doğru attım.

Al-: Öğrencinin birisini aldım ve öğretmen masasına oturttum. Önüne bir kitap koydum. Kapıdan girdim cebimdeki parayı verdim ve kitabı işaret ettim ve kitabı aldım.

Al-: Ağaçtan elma alıyormuş gibi elimi yukarı kaldırdım. Parmaklarımı hafif kapattım ve sağa-sola çevirdim.

Al-: Burnumla nefes aldı ve verdim. Bunu birkaç defa tekrarladım.

Anımsa-: Boynumu hafifçe büktüm. Elime çeneme koydum ve elimi yavaşça sağa sola oynatmaya başladım. Birkaç saniye sonra elimi durdurdum. Boynumu yavaşça doğrultmaya, ağzımı yavaşça oynatmaya ve elimi yavaşça çenemden çekmeye başladım.

Anla-: Elimini konuşan bir dam gibi yaptım konuşmaya başladı. En son konuşması bittiğinde işaret parmağımla kafama vurdum ve tamam anlamında başparmağımı kaldırdım.

Anla-: Elimde hap varmış gibi yaptım. Elimini ağzıma götürdüm. Sonra su içiyormuş gibi yaptım. Daha sonra öksürüyormuş gibi elimini ağzıma götürdüm. Bu olayı birkaç defa tekrarladım. En sonunda öksürüyor gibi yaptım ve ellerimi iki yana açtım.

Ağrı-: Sandalyeye oturdum. Dizlerim ağrıyormuş gibi dizlerimi okşadım. Suratıma da acı çekiyormuş ifadesi takındım.

Ayrıl-: Sınıftan iki öğrenci seçip tahtaya kaldırdım. Beraber yürümeye başladık. Birkaç saniye sonra ellerini sıktım ve yanlarından uzaklaştım.

Ayrıl-: Karşıma bir kız öğrenci aldım. Parmağımdaki yüzüğü çıkardım ve ona verdim.

Ağla-: Dudaklarımı büktüm. İki elimi yumruk yaparak gözlerime götürdüm. Ve ellerimi sağa sola oynatmaya başladım.

Ara-: Elimde kitap varmış gibi yaptım. Hızlıca sayfaların arasına baktım. Sonra başka bir kitap almış gibi yaptım. Aynı şekilde hızlıca onunda sayfalarına baktım. Bu durum sürekli devam etti.

Ara-: Başparmağımı havaya kaldırdım ve serçe parmağımı aşağıya indirdim. Diğer parmaklarımı kapattım. Elimi kulağıma götürdüm.

Bit-: Elime bir su şişesi aldım. Şişedeki suyu içtim. Şişenin ağzını aşağıya tuttum ve salladım.

Bit-: Önce para anlamına gelecek şekilde başparmağımı ve işaret parmağımı birbirine sürttüm. Daha sonra iki elimi birbirine para kalmadı anlamına gelecek şekilde yukarıdan aşağıya vurdum.

Bekle-: Tahtanın önüne geçtim. Sağa sola bakmaya başladım. Önüme metrobüs gelmiş gibi yaptım. Kapının açılma hareketini elimle yaptım.

Bil-: Tahtaya “ $2 \times 2 =$ “ yazdım. Önce elimde tebeşir biraz düşündüm ve sonra soruya cevap yazdım.

Bil-: Yaşlı bir adammışım gibi davrandım. Belimi büktüm elimde bir baston varmış gibi kollarımı öne uzattım. Birkaç tane öğrenci yanıma geldi elimden öptü.

Başla-: Koşucular gibi diz çöktüm. Öğrencilerin birinden sıraya vurmasını istedim. O sıraya vurunca ben koşmaya başladım.

Bul-: Elimde kitap varmış gibi yaptım. Hızlıca sayfaların arasına baktım. Sonra başka bir kitap almış gibi yaptım. Aynı şekilde hızlıca onunda sayfalarına baktım. Bu durum sürekli devam etti. Daha sonra en son kitabın sayfalarına hızlıca bakarken durdum. Sanki aradığım şeyi bulmuş gibi elimi kitabın arasına soktum ve elimi havaya kaldırdım.

Bul-: Anahtarımı gösterdim. Cebime koydum. 5-6 saniye sonra bütün ceplerimi karıştırmaya başladım. En sonunda anahtarı buldum.

Buluş-: Tahtanın önüne geçiyorum. Bir arkadaşımı bekliyormuş gibi sürekli saatime bakıyorum. Daha sonra kafamı kaldırıyorum arkadaşımı görmüş gibi ileriye doğru yürüyorum.

Bin-: Ellerimle bir atın yularını tutuyor gibi yapıyorum. Daha sonra üzengiye basıyor gibi yapıyorum ve sağ bacağımı atın üzerinden atıyor gibi yapıyorum.

Bin-: Bir araba varmış gibi düşünüyorum. Elimi uzatıyorum kapısını açıyorum ve daha sonra içine oturuyorum.

Boya-: Elimde fırça varmış gibi yaptım. Duvarın önüne geçtim. Elimi duvara uzattım bir aşağı bir yukarı eğilip kalktım.

Büyü-: Tahtanın önünde dizlerim üzerine çöktüm. Elimdeki su şişesinden bir yudum aldım ve biraz ayağa kalktım. Sonra bir yudum daha aldım biraz daha kalktım bu olayı sürekli tekrarladım. En son bir yudum aldım ve tamamen ayaktaydım.

Büyü-: İşaret parmağımı ve başparmağımı birbirine sürterek para işareti yaptım. Daha sonra öne doğru eğilerek elimi yere paralel bir şekilde uzattım. Sonrada elimi yavaş yavaş yukarı doğru kaldırmaya başladım.

Bak-: Kucağımda çocuğum varmış gibi kollarımı birleştiriyorum ve kollarımı sallıyorum. Sonra kollarımın arasındaki çocuğu masaya bırakıyorum elimde biberon varmış gibi süt içiriyorum. Daha sonra çocuğun altını değiştiriyormuş gibi bezini açıyorum. Bezini değiştiriyorum.

Bak-: Karşıma bir öğrenci çıkardım elleri birbirine kavuşturdum ve ona bakmaya başladım.

Cevapla-: Tahtaya “ $2 \times 2 = ?$ ” yazdım. Soru işaretini gösterdim. Öğrencinin birisi parmak kaldırdı. Tahtaya gelmesini işaret ettim. Öğrenci geldi ve soruya cevap verdi.

Çal-: Sınıftaki temizlik fırçasını elime aldım ve gitar çalıyormuş gibi çaldım.

Çal-: Islık çalıyormuş gibi dudaklarımı öne doğru çıkardım. Sağa sola bakarak. Sanki önümde biri varmış gibi ellerimi uzatıp yavaşça onun cüzdanını aldım.

Çöz-: Öne doğru eğiliyorum ve ayakkabımın bağcıklarını çözüyorum.

Çöz-:İşaret parmağımla kafamın üzerine havaya bir soru işareti çizdim. Altında düşünmeye başladım. Daha sonra düşünceli bakışlarla işaret parmağımı sağa-sola sallamaya başladım. Son olarak da tamam anlamına gelecek şekilde başparmağımı havaya kaldırdım.

Çek-: Sınıftaki masalardan birini tuttum ve kendime doğru çektim.

Çek-: Elimde fotoğraf makinesi varmış gibi yaptım. Sürekli suratıma götürdüm ve kadrāja bastım.

Çek-: Bankamatiğin önündeymiş gibi yaptım. Önce şifre giriyormuş gibi başparmağımı gelişi güzel salladım. Sonra elimi uzattım ve parayı alıyormuş gibi yaptım.

Tablo-24: Deney Grubuna 2. Haftada Aktarılan Fiiller ve Pantomim Teknikleri

Tablo24

Çık- (2)	Duy-
Çürü-	Destekle- (2)
Çalış- (2)	Dinle- (2)
Durdur-	Düş-
Dur- (2)	Düşün- (2)
Düş- (2)	Değiştir- (2)
Doku-	Et- (5)
Dağıt- (2)	Evlen-
De-	Eğlen-
Dön- (2)	Fırla- (2)
Gel- (2)	
Güt-	
Gör- (2)	

Çık-: Sınıftan bir bayan öğrenci aldım. Yanımda durdu. İki işaret parmağımı birbirine sürttüm ve beraber sınıftan çıktık.

Çık-: Sınıfın kapısını açtım ve dışarı çıktım.

Çürü-: Elimde bir elma varmış gibi yaptım ve elmadan bir ısırık aldım. Daha sonra elmayı masaya bıraktım. Kenara geçip elimle 1 sayısını gösterdim ve daha sonra parmağımı 360 derece çevirdim. İki sayısını gösterdim ve yine elimi 360 derece çevirdim. Bu olayı 5'e kadar yaptım. Sonra masaya geldim. Elmayı aldım. Kötü olmuş anlamında yüzümü buruşturdum ve dilimi çıkardım.

Çalış-: Sandalyeye oturdum. Masanın üzerine bir kitap ve bir defter koydum. Elime kalem aldım okudum, yazdım.

Çalış-: Elimde bir kazma varmış gibi yaptım. Kollarımı yukarı kaldırıp aşağıya indirdim. Daha sonra da sanki terlemiş gibi terimi bir beze sildim.

Durdur-: Yol kenarındaymış gibi yaptım. Sağa sola bakmaya başladım. Birkaç saniye sonra yola atladım. İki elimi yukarı aşağı sallamaya başladım.

Dur-: Sınıfın içinde yürümeye başladım ve sonra bir anda durdum.

Dur-: Bileğimdeki saati göstererek parmağımı onun üzerinde birkaç defa 360 derece döndürdüm. Daha sonra döndürme esnasında parmağımı durdurdum. Birkaç saniye bekledim.

Düş-: Sınıf içinde yürümeye başlıyorum. Bir ayağım diğerine değiyor ve kendimi yere atıyorum.

Düş-: Cebimden döviz (dolar) çıkarıyorum. Başparmağımı işaret parmağıma sürtüyorum. Elimi yere paralel bir şekilde havaya kaldırıyorum ve aşağıya indiriyorum.

Doku-: Önümde halı tezgâhı varmış gibi karşısına oturdum. Bir elimde iğne varmış gibi sağdan sola doru elimi zikzak yaparak götürdüm sonra kasnak varmış gibi diğer elimle kasnağı tuttum ve aşağı doğru çektim. Bu olayı birkaç defa tekrarladım.

Dağıt-: Elime 11 tane kâğıt aldım ve herkese birer tane verdim.

Dağıt-: Çekmeceyi açıyormuş gibi yaptım. İçindeki eşyaları elimle alıp sağa sola atıyormuş gibi yaptım.

De-: Sınıftan bir öğrenciyi işaret ettim ve ağzımı 2-3 saniye oynattım. Sonra başka bir öğrenciyi işaret ettim ve yine ağzımı 2-3 saniye oynattım.

Dön-: Kendi etrafımda 360 derece döndüm.

Dön-: İleri doğru yürüdüm ve u yaparak geri döndüm.

Duy-: Öğrencinin birine bir kalem verdim. Biraz uzaklaştım ve masaya vurmasını işaret ettim. Öğrenci kalemi masaya vurunca sesin geldiği tarafa döndüm.

Destekle-: Tahtaya iki öğrenci çıkarıyorum. Birbirleri ile boks yapacaklar. Ben bir öğrencinin arkasına geçiyorum. Omuzlarına vuruyorum. Omuzlarına masaj yapıyorum.

Destekle-: Bir öğrenci hafifçe geriye doğru yattı. Ben de onun sırtına omuz verdim.

Dinle-: Elimini birini kulağımın arkasına götürdüm ve hafifçe kabarttım. Sonrada diğer elimi sallamaya ve hafifçe gülmeye başladım.

Dinle-: Öğrencinin biri kalemle sıraya vurdu. Yanına geldim ve Başparmağımı sağa sola salladım. Öğrenci tekrar kalemi sıraya vurdu. Yanına geldim tekrar başparmağımı tekrar sağa sola salladım. Bu olay birkaç defa tekrarlandı.

Düş-: Yürümeye başladıktan sonra öğrencinin biri çelme taktı ve yere düştüm.

Düşün-: Elimi çeneme koydum. Kafamı hafifçe büktüm elimi sağa-sola oynatmaya başladım.

Düşün-: İki elimi masanın üzerine koyarak parmaklarımı birbirinin arasına geçirdim ve dirseklerimi masanın üzerine dayadım. Kafamı ellerimin üzerine paralele gelecek şekilde koydum. Yüzümde hafif bir tebessümle tavana bakmaya başladım.

Değiştir-: Üzerimdeki kıyafeti kokladım. Koktuğu belli edecek şekilde yüzümü buruşturdum. Daha sonra kıyafetimi çıkarıp yeni bir tane giymiş gibi yaptım.

Değiştir-: Sınıfta buluna ders kitaplarından bir tane yıpranmış olanından bir tane de hiç yıpranmamış olanından aldım. Yıpranmış olanını elime aldım ve yıpranmamış olanını masaya bıraktım. Elimdeki yıpranmış olanıyla masaya yürüdüm ve yıpranmış olanı masaya bıraktım. Yıpranmamış olanını masadan aldım.

Et-: Kollarımı birleştirdim ve yüzümle sinirli sinirli bakmaya başladım.

Et-: Bir öğrenci yürümeye başladı daha sonra yere düştü gittim koluna girdim ve kaldırdım.

Et-: Araba bozulmuş gibi yaptım. Kaputunu açtım. Sanki bir şeyleri sıkıyormuş gibi elimi yukarı-aşağı kaldırıp indirdim.

Et-:İki elimi karşı çevirdim. Başparmaklarımı aşağı indirdim. Diğer parmaklarımı yan yana getirdim ve öne doğru eğdim. Sonra sırayla önce sağ elimi konuşuyormuş gibi hareket ettirdim sonra sol elimi konuşuyormuş gibi hareket ettirdim. Bu olayı birkaç defa tekrarladım.

Et-: Ellerimi havaya kaldırdım. Sanki müzik varmış gibi vücudumla kafamla ve kollarımla çeşitli figürler sergiledim.

Evlen-: Sınıftaki öğrencilerden bir tanesinin ceketini aldım ve sınıftaki kız öğrencilerden bir tanesini tahtaya çıkardım. Başına bir örtü örttüm. Sınıftaki başka bir öğrenciyi çağırdım ve elimdeki yüzüğü ona verdim. O da aldığı yüzüğü benim parmağıma taktı.

Eğlen-: Öğrencileri öğretmen masasının etrafına topladım herkes konuyormuş ve gülüyormuş gibi davranmaya başladı.

Fırıl- : Sınıfın karşısına tebeşirle karşılıklı iki çizgi çizdim. Çizgilerden birinin yanından dizlerimin üzerine çökerek yürümeye başladım. İki öğrenci de çizginin içerisinde sanki araba kullanıyormuş gibi hareket etmeye başladılar. Öğrencilerden biri yaklaşırken bir anda çizginin içine girdim.

Fırıl-: Ellerimin arasında bir kuş varmış gibi yaptım. Onu işaret parmağımın dışıyla sevdim ve öptüm. Sevmeye devam ederken kollarımı iki yana açtım. Kollarımı kuşun kanadı gibi salladım. Daha sonra ellerimi tekrar birleştirdim. Ellerimi sağa sola oynatmaya başladım ve bir anda ellerim açıldı ve gökyüzüne bakakaldım.

Gel-: Elimi havaya kaldırıyorum. Avuç içim bana dönük şekilde ileri-geri sallıyorum.

Gel-: Bir öğrenci arkada ben önde yürümeye başlıyoruz. Ben ne tarafa gitsem o da arkamdan geliyor.

Güt-: Elimde bir sopa tutuyormuş gibi yaptım. Daha sonra elimi sağa sola sallamaya başladım. Sopayı dikey bir şekilde yere koydum. Ve sopaya dayanıyor gibi yaptım.

Gör-: Sınıftan bir öğrenciyi tahtaya kaldırdım. Ondan birkaç adım uzaklaştım ve öğrenci el sallamaya başladı. Sağa-sola bakmaya başladım. Sanki onu görmüş gibi kafamı hafifçe yukarı kaldırdım.

Gör-: Bir kör gibi gözlerimi kapatarak elimde bir değnek varmış gibi yürüdüm. Sonra biri geldi ve bana omzu ile çarptı gözlerim açıldı. Tekrar gördüm.

Tablo-25: Deney grubuna 3. Haftada Aktarılan Fiiller ve Pandomim Teknikleri

Tablo25

Geç- (2)	İç- (2)
Gülümse-	İste- (2)
Götür- (2)	İzle- (2)
Gez-	İN-
Gül-	İmzala-
Güven-	İyileş-
Git- (2)	Kokla-
Gir- (2)	Kalk- (5)
Hazırla-	Kullan- (2)
Hoşlan-	Kapla-
Hesapla-	Koru- (2)
Hatırla-	Konuş-
Kapa- (2)	
Kal-	
Koş-	

Geç-: Sandalyeye oturuyorum elime bir kâğıt bir kalem alıyorum. Sürekli saate bakıyorum ve kâğıda bir şeyler yazıyorum. Daha sonra kâğıdı kalemi bırakıyorum. Birkaç saniye sonra kâğıda bakıyorum ve çok seviniyorum.

Geç-: Tahtanın önüne geçiyorum. Bir sağa, bir sola sonra tekrar sağa bakıyorum ve ileriye doğru yürüyorum.

Gülümse-: Dizlerimi göstermeden dudaklarımı hafif açtım.

Götür-: Sınıfa sırtımı döndüm elimi havaya kaldırdım. Bütün sınıfın göreceği şekilde parmağımla havaya “-2 = +2” yazdım. Daha sonra ikisinin de üzerine birer çizgi çektim. Bu işlemi birkaç defa tekrarladım.

Götür-: Sınıftaki bir sırayı alıp sınıftan çıkarıp yan sınıfa götürüyorum.

Gez-: Ellerimi cebime soktum. Sanki alışveriş merkezindeymiş gibi mağaza camlarına bakarak yürümeye başladım.

Gül-: Dişlerimi göstererek dudaklarımı açtım ve gülmeye başladım.

Güven-: İki öğrenciyi tahtaya çıkardım bir tanesinin kulağına bir şey söylüyormuş gibi yaptım. Diğer öğrenci eli ile işaret ederek ne dediği sordu. Birinci öğrenci parmağıyla hayır dedi ve dönerek aramızda anlamında ikimizi gösterdi. Sonra ben de o öğrenciye sarıldım.

Git-: Elimde tekerlekli bir valiz varmış gibi sürüklemeye başladım ve geriye doğru dönüp el salladım.

Git-:Kendimi ayna karşısında gibi gösterdim. Üzerime bir kıyafet giyiyormuş gibi yaptım. Aynada kendime baktım Güzel oldu anlamına gelecek şekilde dudaklarımı büktüm.

Gir-: Sınıfın kapısını açtım dışarı çıktım. Kapıyı çaldım içeri girdim.

Gir-: Sağ ve sol el parmaklarımı ayırdım ve birbirlerinin arasına geçirdim.

Hoşlan-: Bir elimde bir çikolata kavanozu, diğer elimde kaşık varmış gibi yaptım. Kaşığı kavanoza daldırdım ve bir kaşık aldım. Ağzıma götürdüm. Kaşığı ağzımdan uzaklaştırdım ve hafifçe gülümsedim. Bu olayı birkaç defa daha tekrarladım.

Hazırla-: Tahtanın önüne bir masa koydum. Bu masaya tabakları ve yemekleri getiriyormuş gibi yaptım. Yemekleri tabaklara koyuyormuş gibi yaptım. İçecekleri bardaklara dolduruyormuş gibi yaptım.

Hatırla-: Boynumu hafifçe büktükten sonra elimi çeneme götürüp hafifçe sağa-sola oynatmaya başladım. Birkaç saniye sonra çenemdeki elimi şaklattım.

İç-: Elime bir kola şişesi aldım ve içmeye başladım.

İç-: İşaret ve orta parmağım hariç diğer parmaklarımı kapattım ve dudaklarıma doğru götürdüm. Nefes çektim ve çektiğim nefesi bıraktım. Sigara içiyormuş gibi yaptım.

İste-: Sandalyeye oturdum. Karşımda ve yanımda biri varmış gibi önce karşımdakini sonra yanımdakini işaret ederek, elimdeki yüzüğü gösterdim.

İste-: Sandalyeye oturdum ve elimi şaklattım(Garson çağırıyormuş gibi). Öğrencilerden biri yanıma geldi. Başparmağımı ve işaret parmağımı birbirine

değdirerek 360 derece döndürmeye başladım. Öğrenci tamam anlamına gelecek şekilde başparmağını havaya kaldırdı.

İzle-: Elimde bir televizyon kumandası, karşımda televizyon varmış gibi sandalyeye oturdum. Kanal değiştiriyormuş gibi kumandalı elimi hareket ettirmeye başladım ve bir noktada durdum. Gülümseyerek bakmaya başladım.

İn-: İşaret parmağını ve orta parmağını aşağıya doğru çevirdim. Diğer parmaklarımı kapattım. Elimi yukarı kaldırdım. Parmaklarımı sanki bir adamın ayaklarıymış gibi yukarıdan aşağıya doğru dönerek indirmeye başladım. Bu sırada parmaklarımı yürüyormuş gibi bir öne bir arkaya salladım.

İmzala-: Elimde kalem varmış gibi yaptım. Elimi masaya koydum. Gelişi güzel iki saniye kadar hareket ettirdim.

İyileş-: Ayağımda problem varmış gibi davrandım. Başlarda koltuk değneği varmış gibi hareket ettim. Sonra koltuk değneği olmadan biraz aksayarak yürüdüm. En son olarak da normal bir şekilde yürüdüm.

Kokla-: Elimde bir çiçek varmış gibi yaptım ve burnumu ona götürüp kokladım.

Kalk-: İki sandalyeyi birleştirdim ve üzerine yattım. Daha sonra bir elimi sandalyenin dışına uzattım. Parmaklarımı yarım büktüm ve sağa-sola döndürmeye başladım. Birkaç saniye sonra gözlerimi açtım ve üzerimdeki yorganı kaldırıyor gibi yaptım ve sandalyenin dışına doğru ayaklarımı çıkardım.

Kalk-: Bir sandalye aldım ve üzerine oturdum. 5-6 saniye sonra yavaşça ayağa kalktım.

Kalk-: Uçakmışım gibi kollarımı iki yana açarak dizlerimi kırdım. Yavaşça hareket etmeye ve biraz biraz ayağa kalkmaya başladım.

Kalk-:Tahterevalliye binmiş gibi yaptım. Ellerimi öne doğru uzatıp yumruk yaptım. Daha sonra yere doğru eğildim kalktım. Bu hareketi sürekli yaptım.

Kalk-: Namaz kılıyormuş gibi yaptım. Secdeye gittim ve tekrar ayağa kalktım.

Kullan-: Elimde bir araba direksiyonu tutuyormuş gibi yaptım ve onu sağa sola çevirdim. Vites atıyormuş gibi elimi ileri geri oynattım. Aynalardan bakıyormuş gibi kafamı sağa-sola oynattım.

Kullan-: Yemek yiyormuş gibi yaptım elime bir kaşık aldım ve çorba içtim.

Kapla-: Önümde bir eşya varmış gibi yaptım. Onu tuttum ve masanın üzerine koydum. Sonra hediye kaplıyormuş gibi Bir kenarından tuttum yapıştırdım sonra diğer kenarından tuttum yapıştırdım.

Koru-: İki öğrenci kavga ediyor gibi yaptı. Gittim bir tanesinin önüne geçtim.

Koru-: İki öğrenci kavga ediyor gibi yaptı. Kavgayı ayırmaya gitmeden önce gözlüğümü çıkardım. Ayağımda top varmış gibi yaptım. Topu birkaç kez sektirdim. Üzerine bastım. Gözlüğümü çıkardım.

Konuş-: Başparmağımı öne doğru çıkardım ve diğer parmaklarımı birleştirerek öne doğru eğdim. Birbirlerine vurmaya başladım.

Kapa-: Daha önceden yaktığım ışıkları kapatmak için elektrik düğmesini yukarı kaldırdım.

Kapa-: Elimdeki şişenin kapağını şişenin üzerine götürdüm ve kapadım.

Kal-: Sınıfın dışına çıktım. Elimde tekerlekli valiz varmış gibi yaptım içeri girdim. Valizi bıraktım. Uyumak anlamına gelecek şekilde iki elimi birleştirdim kafamın yanına getirdim. Duş alıyormuş gibi yapıp elimi kafamın üzerinde gezdirdim. Kahvaltı yapıyormuş gibi yapıp çatalla bir şeyler alıp ağzıma götürdüm. Daha sonra elimi karşıya doğru kaldırıp 360 derece döndürdüm.

Koş-: Sınıf içinde koşmaya başladım.

Tablo-26: Deney Grubuna 4. Hafta aktarılan Fiiller ve Pandomim Teknikleri

Tablo26

Kükre-	Seyret-
Kazan-	Sıl-
Katıl-	Sakla- (2)
Kurtul-	Sev-
Kıpırda-	Savaş-
Kork-	Sür-
Otur- (2)	Sula-
Oyna-(2)	Susa-
Oku- (2)	Sapta-
Ol- (2)	Sor-
Onayla-	Söyle-
Öde-	Tanış-
Öl-	Topla-
Öğren-	Temizle-
Önemse-	Taşın-
Özle-	Tanı- (2)
Pişir-	Tuzla-
Rahatla-	
Soğu-	
Sıkıl-	

Kükre-: Ellerimin ve dizlerimin üzerine çöktüm. Kafamı havaya kaldırdım. Ağzımı açarak kafamı bir sağa, bir sola salladım.

Kazan-: Ellerimin arasında bir kupa varmış gibi yaptım. Kupayı yüzümde bir gülümsemeyle havaya doğru kaldırdım.

Katıl-: Öğrenciler sınıfta halay çekmeye başladı ve bende aralarına girdim.

Kurtul-: Bir öğrenci kolumdan tuttu. Zorlayarak onun ellerinden kurtuldum.

Kıpırda-: Sandalyeye oturdum ve vücudumu, ellerimi ve başımı öne-arkaya, sağa-sola yavaş yavaş hareket ettirdim.

Kork-: Yüzüme bir korku ifadesi takındım. Parmaklarımı ağızma götürdüm ve ısırdım. Daha sonra hızlı bir şekilde sandalyeye çıktım. Telaşlı bir şekilde aşağıya bakmaya başladım.

Otur-: Elimle ev şekli yaptım. Öğrencilerden birine yaptığım şekli işaret ettim.

Otur-: Bir öğrenciyi tahtanın önüne çıkardım. Ellerimle ev şekli yaptım önce onu işaret ettim sonra evi işaret ettim. Daha sonra parmaklarımı yarım büküm ve sağa sola çevirmeye başladım.

Oyna-: Kollarımı açtım sanki müzik varmış gibi parmaklarımı şaklatmaya başladım

Oyna-: Yere oturdum. Elimde oyuncak araba varmış gibi sürmeye başladım. Diğer elimdeki oyuncak arabayla ikisini birbirine çarptım.

Oku-: Elimde bir kitap varmış gibi yaptım. Kafamı soldan sağa doğru sürekli hareket ettirdim.

Oku-: Ellerime hukuk kitabı aldım üzerime cübbe giydim.

Ol-: Kafamda kep varmış gibi yaptım ve kepi kafamdan alıp havaya fırlattım.

Ol-: Öksürüyormuş gibi yaptım Elimi ağızma götürdüm. Boğazımı tuttum. Burnumu sildim.

Onayla-: Bir öğrenci kâğıda bir cümle yazdı. Bana baktı. Başparmağımı kaldırdı ve diğer parmaklarımı kapattım.

Öde-: Ellerimle bir çay içiyormuş gibi yaptım. Çayı biraz içtikten sonra cebimden para çıkarıp masaya koydum.

Öl-: Kalbimi tutarak acı çekiyormuş gibi yere düştüm ve yavaş yavaş gözlerimi kapadım.

Öğren-: Elimde bir kitap varmış gibi sayfalarını karıştırdım. Sonra bir sayfada durdum. Okuyormuş gibi dikkatlice bakmaya başladım. Okudukça şaşırıyormuş gibi kafamı hafifçe sola doğru oynatarak dudakları büktüm.

Önemse-: Elimle Bir işareti yaptım. Kokladığım çiçekleri karşımda eşim varmış gibi ona uzattım. Bu olayı sürekli tekrarladım.

Özle-: Elimi yumruk yapıp yanağıma dayadım. Daha sonra bir nefes aldım hafif bir tebessümle nefesimi bıraktım. Bu hareketi birkaç defa tekrarladım.

Pişir-: Elimi açtım. Parmaklarımı yukarı kaldırdım ve parmaklarımı gelişi güzel hareket ettirmeye başladım. Arkasından elimde tencere varmış da ocağa koyuyor gibi yatım. Daha sonrada ocak hareketi yaptığım elimle tencereyi karıştırmaya başladım.

Rahatla-: Bir öğrenci ellerini omzuma koydu ve omuzlarıma masaj yapmaya başladı. Rahatlıyormuş gibi omzumu ve boynumu hareket ettirdim. Gözlerimi kapattım. Yüzümde de hafif bir gülümseme vardı.

Soğu-: Elime bir su şişesi aldım. Karşımda buzdolabı varmış gibi kapağını açtım. İçine koydum yaklaşık yarım dakika bekledim. Bu bekleme sırasında sıcak olduğunu belirtecek şekilde kendime elimle rüzgâr yaptım. Sonra dolabın kapağını açtım suyu aldım.

Sıkıl-: Küçük bir çocukmuşum gibi elimi yüzüme koydum kafamı hafifçe büktüm. Ağzımın içine sürekli hava aldım. Yanaklarım şişince havayı bıraktım. Bu olayı sürekli tekrarladım.

Seyret-: Elimde patlamış mısır varmış gibi yaptım. Patlamış mısırdan alırken diğer taraftan vücudumla korku hareketleri yaptım.

Sil-: Elimde bir bez varmış gibi önce onu silkeledim. Daha sonra önümde masa varmış gibi onu silmeye başladım.

Sakla-: Başparmağımı karşıya doğru kaldırdım. Diğer parmaklarımı birleştirdim ve öne doğru eğdim. Karşıma aldım. Karşımda bir kişi konuşuyormuş gibi yaptım ve elimi açıp kapamaya parmakları birbirine vurmaya başladım. O konuştukça ben kafamı hafif hafif öne doğru eğip kaldırdım. En sonunda ağzımı fermuar gibi elimle soldan sağa doğru kapattım.

Sakla-: Elime bir para aldım. Parayı masanın üzerinde duran kitabın içine, sağıma soluma bakarak koydum sonra sağıma soluma bakarak oradan uzaklaştım.

Sev: Sanki yerde bir köpek varmış gibi yaptım. Başını okşamaya başladım.

Savaş-: Elimde silah varmış gibi yaptım karşı tarafa bir defa ateş eder gibi yaptım sonra karşıya geçtim. Bir defa da karşıdan ateş eder gibi yaptım. Bu olayı birkaç defa tekrarladım.

Sür-: Ellerimle araba direksiyonu tutuyor gibi yaptım. Sonra ellerimi saha sola çevirdim.

Sula-: Elimde bir hortum varmış gibi yaptım. Hortumu musluğa taktım ve musluğu açar gibi yaptım. Sonra birkaç adım ileri gittim. Hortumun ucundan tutar gibi yaptım. Sonrada elimi sağa sola sallamaya başladım.

Susa-: Dilimi dudaklarımda gezdirerek ağzımı açıp dilimi dışarı çıkarttım. Bu hareketi birkaç defa tekrarladım.

Sapta-: Sanki bir şeyleri okuyup dolduruyormuş gibi yaptım. Elimi havaya kaldırdım soldan sağa doğru gözlerimle beraber kaydardım. En sonra doğru anlamına gelen tik işareti yaptım. Bu hareketleri birkaç kez tekrarladıktan sonra en sonuncuyu okudum ve sonuna yanlış anlamında çarpı işareti koydum.

Sor-: Elime bir kâğıt aldım üzerine Sultan Ahmet yazdım. Bir öğrenciyi tahtaya kaldırdım. Bir öğrenciyi yanıma aldım ve ona kâğıdı gösterdim. Diğer elimle adresi işaret ettim.

Söyle-: Elimde mikrofon varmış gibi yaptım. Daha sonra şarkı söylüyormuş gibi dudaklarımı oynattım.

Tanış-: Karşıma bir öğrenci aldım elimi uzattım. O da elini uzattı tokalaştık.

Topla-: Çiçeklerin arasındaymış gibi yaptım. Hafifçe yere eğildim. Sırayla çiçekleri koklayarak almaya başladım. Bu olayı birkaç defa tekrarladım.

Temizle-: Elimde bir elektrikli süpürge varmış gibi yaptım ve yerleri süpürdüm daha sonra elimde bez varmış gibi yaparak pencereleri sildim.

Taşın-: Elimde koli varmış gibi yaptım. Kolileri bir yerden aldım başka bir yere koydum. Bu hareketi birkaç kez yaptım.

Tanı-: Atatürk resminin önüne geldim. Birkaç saniye düşünüyor gibi yaptım. Daha sonra onu işaret ederek heyecanla zıplamaya başladım.

Tanı-: Karşıma bir öğrenci aldım. Merhaba demek için elimi uzattım. Heyecanla ağzımı açtım. Şaşırmış bir yüz ifadesiyle ona baktım. İşaret parmağımla onu işaret ettim.

Tuzla-: Elimde tuzluk varmış gibi elimi yukarı aşağı bir-iki defa salladım. Daha sonra tuzluğun kapağını açıyormuş gibi yaptım. Tuzu elime döküyormuş gibi yaptım. Elime döktüğüm tuzları serptim. Bu olayı sürekli tekrarladım.

Tablo-27: Deney Grubuna 5. Haftada Aktarılan Fiiller ve Pantomim Teknikleri

Tablo27

Titre-	Ver- (2)
Tut- (2)	Yaz-
Tasarla-	Yorul-
Taşı-	Yap- (6)
Tat-	Ye-
Unut-	Yanıtla-
Uyar-	Yakış-
Umursa-	Yaşa-
Uyan-	Yenile-
Uğra-	Yürü-
Ulu-	Yakala- (2)
Uyu-	Yüz-
Üşü-	Yağ-
Ütüle-	Yat-
	Zorla-

Titre-: Ellerimi küçük hareketlerle sağa sola sürekli salladım.

Tut-: Ellerimi iki yana açtım. Olduğum yerde zıplamaya başladım. Elimde atkı varmış gibi yaptım ve bir elimle atkıyı sallamaya başladım. Daha sonra atkıyı iki elimle tuttum ve öne eğilip kalkmaya başladım.

Tut-: Öğrencinin birini tahtanın önüne kaldırdım. Karşıdan geldim ve elimdeki kitabı ona verdim. Birkaç saniye bekledim. Sonra kitabı ondan geri aldım.

Tasarla-: Sınıfa yeni bir ev aldığımı söyledim. (Bu kısım pandomim tekniği ile sözsüz bir şekilde devam etti.) Tahtanın önünde duran sandalyeyi işaret ederek onun için başka bir teri gösterdim. Daha sonra elimi çeneme koyarak birkaç saniye düşündüm ve sınıftaki öğretmen masasını işaret ederek onu başka bir onu işaretim ile başka bir yere koydum.

Taşı-: Elime koli alıyormuş gibi ellerimle eğilip bir şeyler alıp sınıfın başka bir noktasına götürdüm.

Tat-: Elimde çatal varmış gibi yaptım. Çatalla yemekten bir defa aldım. Hafifçe gülümsedim.

Unut-: Sağ elimin avuç içini kendime çevirerek sol elimin avuç içine vuruyorum. Daha sonra sağ elimin avuç içi ile anlıma vuruyorum.

Uyar-: İşaret parmağımı kaldırdım. Yüzümü sertleştirdim ve işaret parmağımı sağa, sola doğru sallamaya başladım.

Umursa-: Başparmağımı karşıya doğru kaldırdım. Diğer parmaklarımı birleştirdim ve öne doğru eğdim. Sanki kafamın üzerinde birisi konuşuyormuş gibi açıp kapamaya başladım. Birkaç saniye sonra kafamı kaldırdım. Elimle git başımdan der gibi elimi dışa doğru sallamaya başladım.

Uyan-: Yere yattım ellerimi birleştirip kafamın altına aldım. Gözlerimi kapattım. Birkaç saniye sonra gözlerimi açtım.

Uğra-: Yürümeye başladım. Sanki sokakta bir tanıdığını görmüş gibi selam verdim 10 saniye kadar yanında oturdum. Sonra yürümeye devam ettim.

Ulu-: Kurt gibi ellerimin ve ayaklarımın üzerine çöktüm. Kafamı havaya kaldırdım. Dudaklarımı öne doğru çıkardım. Kafamı yukarı aşağı indirip kaldırdım.

Uyu-: Ellerimi masanın üzerine koydum. Sağ elimle sol dirseğimi, sol elimle sağ dirseğimi birleştirdim. Kakamı paralel bir şekilde kollarımın üzerine koydum ve gözlerimi kapattım.

Üşü-: Sağ elimi sol koluma, sol kolumu sağ koluma uzattım. Yukarı aşağı yaparak aynı anda dişlerimi birbirine vurdum. Birkaç saniye aralıklarla da ağızımla rüzgâr sesi çıkardım.

Ütüle-: Elimde ütü varmış gibi elimi önümdeki masanın üzerinde zikzaklar çizerek gezdiriyorum.

Ver-: Elimdeki anahtarı karşımdaki öğrencinin eline verdim.

Ver-: Cebimdeki parayı bir öğrenciye verdim. 5-6 saniye sonra başparmağımı işaret parmağıma sürüp daha sonra aynı elimi ileri geri hareket ettirerek istedim.

Yaz-: Elimde kalem varmış gibi yaptım. Ellerimi gelişigüzel yukarı aşağı oynatmaya başladım.

Yorul-: Sınıfın içerisinde biraz koştum. Daha sonra durdum. Öne doğru eğildim. Ellerimi dizlerime koydum. Kafamı hafif hafif indirip kaldırdım.

Yap-: Bir masada kahvaltı varmış gibi yaptım. Çayımı karıştırdım. Çayımdan bir yudum içtim. Çatalla zeytin aldım çekirdeğini kırdım. Çay kaşığı ile yumurtanın kabuğunu kırdım.

Yap-: Kayak yapıyormuş gibi dizlerimi büktüm. Kollarımı öne arkaya sallamaya başladım.

Yap-:Alışveriş merkezindeymişim gibi davrandım. Dükkânın birine gittim. Kıyafet denedim. Denediğim kıyafeti aldım. Daha sonra parfümcüye gittim. Parfüm denedim ve denediğim parfümü aldım.

Yap-: Deniz kenarında şezlonga uzanmış gibi yaptım. Gözüme gözlükleri taktım. Kafama şapkamı taktım. Sanki pipetten içecek içiyormuş gibi yaptım.

Yap-: Restorandaymış gibi yaptım. Müşteriye selam verdim. Daha sonra tabakları masaya koydum.

Yap-: Banyodaymışım gibi yaptım. Kafama su döktüm. Kafamı sabunladım. Tekrar su döktüm. Vücudumu sabunladım. Tekrar su döktüm.

Ye-: Restoranda gibi davrandım. Kaşıkla çorbamı içtim. Ekmek kopardım yedim. Kaşıkla gelen bütün yemekleri yedim.

Yanıtla-: Tahtaya bir soru işareti çizdim. Altına nokta koydum.

Yaşa-: Yere bir öğrenciyi yatırdım. Kalp masajı yapıyor gibi kalbine hafifçe bastırıp elimi geri çektim. Bu olayı birkaç kez tekrarladım. Sonra kulağımla kalbinin atışını dinliyormuş gibi yaptım. Tamam, anlamında başparmağımı havaya kaldırdım.

Yakış-: Üzerime bir tişört giyiyormuş gibi yapıyorum. Karşımda ayna varmış gibi sağa-sola dönerek kendime bakıyorum. Karşımdaki öğrenciler başparmaklarını havaya kaldırıyor.

Yenile-: Elime telefon gibi yaptım. Diğer elimle tuşlara dokunuyor gibi yaptım sinirlendim. Telefon şekli verdiğim elimi sağa sola sallamaya başladım. Diğer elimle üzerine vurdum. Sonra da telefon yaptığım elimi masaya doğru uzattım. Diğer elime telefon şekli verdi. Yüzüme heyecan ve mutluluk takındım.

Yürü-: Sınıfın içinde yavaş yavaş yürüdüm.

Yakala-: Öğrencinin birisi önde ben arkada yavaşça koşmaya başladık. Birkaç adımdan sonra kolundan tuttum ve polis gibi ellerine kelepçe takıyormuş gibi yaptım.

Yakala-: Karşıma bir öğrenci aldım eline bir silgi verdim ve yavaşça bana atmasını istedim. (Bu kısım pandomim tekniği ile sözsüz bir şekilde devam etti.) Öğrenci silgiyi yavaşça bana attı ve tuttum.

Yüz-: İki kolumu öne doğru uzattım. Kafamı öne doğru eğdim. Sağ kolumu 360 derece döndürdüm. Aynı hareketi sol kolumla da yaptım. Bu hareketi birkaç defa tekrarladım.

Yağ-: İki Elimin parmaklarını yarım olacak şekilde kapattım. Ellerimi havaya kaldırdım. Avuçlarımı aşağıya çevirdim. Yukarı-aşağı oynatmaya başladım.

Yat-: Yere uzandım. Gözlerimle tavana baktım.

Zorla-: Masanın kenarına geçtim dişlerimi sıkarak kaldırmaya çalıştım. Çok az kalktı. Kaldırırken zorlanıp acı çekiyormuş gibi davrandım.

Araştırmanın 5 haftalık süreci içerisinde Tablo 21, Tablo 22, Tablo 23, Tablo 24 ve Tablo 25'deki fiiller A2

Tablo-28: Son-Test Deney ve Kontrol Gruplarının Verilen Cevap Sayılarının T-Testi Sonuçları

Tablo28

Verilen Cevap Sayısı	N	X	SS	Sd	t	p
Deney Grubu	11	175,181	18,803	20	9,402	0,000
Kontrol Grubu	11	105,636	15,756			

*p<0,05

Tablo-29: Son-Test Deney ve Kontrol Gruplarının Verilen Doğru Cevap Sayısının T-Testi Sonuçları

Tablo29

Doğru Cevap Sayısı	N	X	SS	Sd	t	p
Deney Grubu	11	144,727	15,576	20	13,416	0,000
Kontrol Grubu	11	63,181	12,797			

*p<0,05

Yapılan son-test uygulaması sonucunda Tablo 28 ve Tablo 29'a göre deney ve kontrol grubu öğrencilerinin verdikleri cevap sayılarının ortalamasına bakıldığında deney grubu öğrencilerinin ortalamasının (X) 175,181 olduğu, kontrol grubu öğrencilerinin verdikleri cevap sayısının ortalamasının (X) ise 105,636 olduğu görülmektedir. Yapılan son-test uygulamasında deney grubu öğrencilerinin verdiği doğru cevap sayılarının ortalaması (X) 144,727 olarak tespit edilmiştir. Aynı şekilde kontrol grubunun doğru cevap sayı ortalaması (X) ise 63,181 olarak tespit edilmiştir. Deney grubunun ve kontrol grubunun ön-test ve son-testlerde, verilen cevap sayısı ve verilen doğru cevap sayısı değişimleri tablolar halinde şu şekildedir:

Tablo-30: Ön-Test ve Son-Test Kontrol Grupları Verilen Cevap Sayılarının T-Testi Sonuçları

Tablo30

Verilen Cevap Sayısı	N	X	SS	Sd	t	p
Ön-test Kontrol Grubu	11	107,363	39,747	20	0,134	0,895
Son-test Kontrol Grubu	11	105,636	15,756			

*p<0,05

Tablo 30'a göre kontrol grubu öğrencilerinin ön-test uygulamasında verdiği cevap sayısı ortalaması 107,363 iken, son-test uygulamasında bu ortalama 105,636'ya gerilemiştir. Bunun sebepleri olarak öğrencinin maddelere doğru cevap verme isteği, ön-test ve son-test uygulamasındaki madde sayısının fazla olması (206 olması) ve öğrencilerin süreç içerisinde sıkılmaları gösterilebilir.

Tablo-31: Ön-Test ve Son-Test Kontrol Grupları Doğru Cevap Sayısının**T-Testi****Sonuçları**

Tablo31

Doğru Cevap Sayısı	N	X	SS	Sd	t	p
Ön-test Kontrol Grubu	11	52,454	18,007	20	-1,610	0,123
Son-test Kontrol Grubu	11	63,181	12,797			

*p<0,05

Tablo 31'ye bakıldığında araştırmaya katılan kontrol grubu öğrencilerinin verilen doğru cevap sayısı ortalamalarının ön-test uygulamasında 52,454 olduğu, son-test uygulamasında ise bu ortalamanın 63,181'e yükseldiği görülmektedir. Bu artış sebebinin ise öğrencilerin fiilleri pandomim tekniği dışında süreç içerisinde ders içi kullanılan metinlerden, etkinliklerden veya sınıf içi konuşmalardan edindikleri tahmin edilmektedir.

Tablo-32: Ön-Test ve Son-Test Deney Grupları Verilen Cevap Sayılarının T-Testi Sonuçları

Tablo32

Verilen Cevap Sayısı	N	X	SS	Sd	t	p
Ön-test Deney Grubu	11	108,909	29,941	20	-6,217	0,000
Son-test Deney Grubu	11	175,181	18,803			

*p<0,05

Araştırmaya katılan deney grubu öğrencilerinin Tablo 32'ye göre verdikleri cevap sayısında ön-test uygulamasına göre bir artış gözlemlenmiştir. Ön-test uygulamasında 108,909 olan ortalama pandomim tekniği kullanılarak fiillerin öğrencilere öğretilmesi sonucunda son test uygulamasında 175,181'e yükselmiştir. Bu veriden hareketle öğrencilerin pandomim tekniği ile fiilleri öğrenmesi sonucunda **"Yapılan işteki fiili izliyorum ama hangi fiil olduğunu yazamıyorum."** probleminin azaldığı gözlenmiştir. Öğrenciler, bu aşamada gördükleri ya da izledikleri fiiller hakkında yazılı olarak ifadelerini ortaya koymakta herhangi bir tereddüt yaşamamaktadır. Bu durum yeni bir dil öğrenimi sırasında öğrencinin moral ve motivasyonunun artmasına yardımcı olduğunu, çekimserlik unsurunu ortadan kaldırdığı göstermektedir.

Tablo-33: Ön-Test ve Son-Test Deney Grupları Doğru Cevap Sayısının T-Testi Sonuçları

Tablo33

Doğru Cevap Sayısı	N	X	SS	Sd	t	p
Ön-test Deney Grubu	11	55,181	18,840	20	-12,149	0,000
Son-test Deney Grubu	11	144,727	15,576			

*p<0,05

Araştırmaya katılan deney grubu öğrencilerinin Tablo 33'e göre verdikleri cevap sayısında son-test uygulamasına gözle görülür bir artış olduğu gözlemlenmiştir. Ön-test uygulamasında 55,181 olan doğru cevap sayısı ortalaması, pandomim tekniği ile fiillerin öğrencilere öğretilmesi sonucunda son-test uygulamasında 144,727'ye yükselmiştir. Ön-test, son-test uygulaması ortalamaları arasında 2,622 katı oranında bir artış olduğu tespit edilmiştir. Bu verilere göre pandomim tekniği fiillerin öğretilmesinde ve öğrenilmesinde etkili bir tekniktir. Hem Tablo 26 hem de Tablo 27'ye bakıldığında öğrencilerin fiillerin öğrenilmesinde karşılaştıkları problemlerden olan **“Yapılan işi okuyorum ama vücut hareketleri ile fiili gösteremiyorum.”** problemini ortadan kaldırarak gerek bedensel gerekse de sözlü olarak fiilleri ifade etmede herhangi bir problemle karşılaşmalarının önüne geçilebileceği ortaya konulmuştur.

BÖLÜM V

SONUÇLAR VE ÖNERİLER

5.1. SONUÇLAR

Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde fiillerin öğrenilmesinde karşılaşılan problemler, araştırmanın verileri toplama bölümünde tespit edilmiştir. Bu anlamda öğrencilerin fiilin hareketini izlediğini ama ismini bilmediği sonucuna ulaşılmıştır. Yapılan araştırma sonucunda öğrencilerin fiilleri adlandırması noktasında yaşadıkları problemler büyük bir oranda pandomim tekniği ile aşılmıştır. Öğrencilerin yaşadığını iddia ettiği ikinci problem ise fiili metin veya cümle içerisinde okuduğunu fakat bu fiilin hareketini zihninde canlandırarak beceriye dönüştüremediğiydi. Bu araştırma ile öğrencilerin öğrendiği fiili zihninde canlandırabildiği ve uygun ortam olursa da ortaya çıkarabildiği ortaya konulmuştur. Yani fiili hem zihnen hem bedenlen beceriye dönüştürebilmiştir. Bu da bu araştırmanın ulaşmak istediği hedeflerden bir tanesini daha gerçekleştirdiğini göstermektedir. Türkçe öğretiminin ana dilde veya yabancı dilde temel amacı aktarılan bilginin öğrencide beceriye dönüşmesini sağlamaktır.

Araştırmadan elde edilen veriler ışığında günümüz yabancı dil olarak Türkçe öğretimi kitaplarında isimlerin öğretimi alfabe ile beraber yapılmakta fakat fiillerin öğretimine ders kitaplarında şimdiki zaman konusu ile başlanılmakta ve bu fiillerin tanıtımına ders kitaplarında yeterince yer ayrılmamaktadır. Bu çalışma ile fiillerin öğretimi sürecinde ders kitaplarının bu konuya yeteri kadar yer ayrılması gerektiği ve Türk dil bilgisinin temel yapı taşlarından bir tanesi olan fiillerin öğretimi de en az

diğer kelime türlerinin öğretimi kadar değerli olduğu ortaya konulmuştur. Pandomim tekniği ile bu temel yapı taşı daha aktif ve etkili bir şekilde öğrencilere sunulacağı ve öğrenciler tarafından etkili bir şekilde öğrenileceği düşünülmektedir.

Bu araştırmada “Fiillerin Öğretimi” bölümünde bahsetmiş olduğumuz gibi Türkçenin gerek ana dili gerekse de yabancı dil olarak öğretimi noktasında yapılan literatür taraması neticesinde genel olarak “Kelime Öğretimi” başlığı altında bütün kelime türlerinin öğretimi değerlendirilmiştir. Bu araştırmanın ortaya konulması sırasında “Kelime Türlerinin Öğretimi” bütün kelime türlerinin öğretimini tek bir ana başlık altında değerlendirmektedir. Oysa kelime grupları kendi içerisinde farklı türlere ayrılmaktadır. Doğal olarak öğretimleri de farklı farklı gruplar tarafından ele alınmalıdır. Söz gelimi “Fiillerin Öğretimi”, “İsimlerin Öğretimi”, “Sıfatların Öğretimi” gibi.

Araştırma kapsamında tespit edilen fiillerin aynı zamanda öğrencilerin öğrenmeleri gereken ve sosyal hayatlarını devam ettirmelerini sağlayacak olan temel fiiller olduğu da araştırmamız kapsamında ortaya çıkarılmıştır.

5.2. ÖNERİLER

Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi alanında çalışan araştırmacılar için pandomim tekniğinin sadece fiillerin öğretiminde değil aynı zamanda yazma becerisi alanında da kullanılabileceğini araştırma sürecinde gördük. Bu anlamda pandomim tekniği kullanılarak belli bir konu çerçevesinde hazırlanmış olan bir dramının öğrencilere izletilerek tahminde bulunma tekniği ile öğrencilerden izledikleri dramadaki olayları kendi cümleleri ile yazmaları istenebilir. Bu anlamda yazma becerilerinin ne derece geliştiği süreç içerisinde ortaya konulabilir. “Kelime Öğretimi” alanında yapılacak olan çalışmalarda kelimelerin sahip olduğu tür özellikleri de göz önüne alınarak “Kelime Öğretimi” kendi içerisinde “Fiillerin Öğretimi”, “İsimlerin Öğretimi” gibi farklı gruplandırmalar yapılarak incelenebilir. Ders kitaplarında verilen fiillerin öğretimi görsel materyallerle desteklenebilir.

KAYNAKÇA

ALTINTAŞ Ersin, ÇAMUR Devrim (2005), Beden Dili Sözsüz İletişim, Mentis Yayınları

ALTIKULAÇOĞLU Sevil (2010), Yabancı Dil Sınıflarında Eşdizimli Sözcük Öğretimi ve Anadilinin Rolü, Dil Dergisi, 148: 37-52

AĞIRGÖL Arif, ÖZKAN Cafer (1991), Kaynak Dil Bilgisi, Aydınlar Matbaacılık, İstanbul

BÜYÜKİKİZ Kadir Kaan, HASIRCI Sevil (2013), Yabancı Dil Olarak Türkçenin Öğretiminde Sözcük Öğretimi Üzerine Bir Değerlendirme, Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 21: 145-155

BÜYÜKÖZTÜRK Şener, KILINÇ ÇAKMAK Ebru, AKGÜN Özcan Erkan, KARADENİZ Şirin, DEMİREL Funda (2015), Bilimsel Araştırma Yöntemleri, Pegem Akademi, Ankara

BARIN Erol, DEMİR Celal (2008), Türkçe Dil Bilgisi-2: Biçim Bilgisi, Öncü Kitap, Ankara

ÇALIŞKAN Nihat, KARADAĞ Engin (2005), Dramada Beden Dili, Gazi Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi, 2: 103-113

ÇETİNKAYA Zeynep, <https://docplayer.biz.tr/amp/31940531-Basit-tekrar-ve-alistirmalar-yoluyla-sozcuk-ogretimi.html>

ÇİFTPINAR Bülent (2011), Beden Dili, Ekin Yayınları, Bursa

ÇALIŞKAN Nihat, KARADAĞ Engin (2005), Drama da Beden Dili, Gazi Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi, 2: 103-113

ÇETİNKAYA Zeynep, <https://docplayer.biz.tr/amp/31940531-Basit-tekrar-ve-alistirmalar-yoluyla-sozcuk-ogretimi.html>

DEMİREL Özcan (2014), Yabancı Dil Öğretimi, Pegem Akademi, Ankara

DURUKAN Erhan (2011), İlköğretim 6. Sınıfta Bilgisayar Destekli Öğretimin Dil Bilgisi Başarısına ve Kavram Yanılgılarına Etkisi, 31: 319-334

DİLİDÜZGÜN Şükran (2014), Türkçe Öğretiminde Sözcük Öğretme Yöntemlerinin Yeterliliği, Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 17: 233-258

ERKAN Sema (2014), Sahne Sanatlarında Güçlü Bir Anlatım Aracı Olarak Beden, Akademik Başlık Dergisi, 41: 1-12

ERTÜRK ŞENDEN Yasemin, YILMAZ Fatih (2014), Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Kalıp Sözlerin Etkinliklerle Öğretimi, 1:53-63

Edt. DURMUŞ Mustafa, Edt. OKUR Alparslan, DİLİDÜZGÜN Şükran (2013), Yabancılar Türkçe Öğretimi El Kitabı “ Dinleme Eğitimi”, Grafiker Yayınları, Ankara

Edt. DURMUŞ Mustafa, Edt. OKUR Alparslan, BAĞCI Hasan, BAŞAR Umut (2013), Yabancılar Türkçe Öğretimi El Kitabı “ Yazma Eğitimi”, Grafiker Yayınları, Ankara

Edt. DURMUŞ Mustafa, Edt. OKUR Alparslan, ZORBAZ Kemal Zeki (2013), Yabancılar Türkçe Öğretimi El Kitabı “ Yabancılar Türkçe Öğretiminin Tarihi Seyri”, Grafiker Yayınları, Ankara

ERDEM İlhan, ÇELİK Muhittin (2011), Dil Bilgisi Öğretim Yöntemi Üzerine Değerlendirmeler, InternationalPeriodicalForTheLanguages, 1: 1030-1041

Edt. ÖZBAY Murat, KURUDAYIOĞLU Mehmet (2012), Türkçe Eğitimi Açısından Dil Bilgisi Öğretimi “ Dünyada ve Türkiye’de Dil Bilgisi Öğretiminin Temel Problemleri”, Pegem Yayınları, Ankara

Edt. ÖZBAY Murat, ERDEM İlhan (2012), Türkçe Eğitimi Açısından Dil Bilgisi Öğretimi “ Konuşma Eğitimi Açısından Dil Bilgisi Öğretimi”, Pegem Akademi, Ankara

Edt. ÖZBAY Murat, TEMİZKAN Mehmet (2012), Türkçe Eğitimi Açısından Dil Bilgisi Öğretimi “Metin Temelli Dil Bilgisi Öğretimi”, Pegem Akademi, Ankara

Edt. GÜZEL Abdurrahman, Edt. KARATAY Halil, ÇİFTÇİ Ömer, ÇEÇEN Mehmet Akif (2014), Türkçe Öğretimi El Kitabı “Kelime Öğretimi”, Pegem Akademi Ankara

ERDEM İlhan, ÇELİK Muhittin (2011), Dil Bilgisi Öğretim Yöntemleri Üzerine Değerlendirmeler, *İnternasionalPeriodicalForTheLanguages*, 1: 1057-1069

GÖÇER Ali (2008), Türkçe Dil Bilgisi Öğretiminde Çözümleme Yönteminin Kullanılması, *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 10: 101-119

GÜNEŞ Firdevs (2011), Dil Öğretim Yaklaşımları Ve Türkçe Öğretimindeki Uygulamalar, *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 15: 123-148

GENÇ Bilal (2013), Öğrenme Kuramlarına Göre Çocuklara Yabancı Dil Öğretimi, *Birey ve Toplum*, 6: 37-48

GÖÇMENLER Hüseyin (2014), Beden Dilinin Yabancılarla Türkçe Öğretimi Açısından Önemi, *Hacettepe Üniversitesi Yabancı Dil Olarak Türkçe Araştırmaları Dergisi*, 1: 63-73

GÖÇER Ali (2015), Türkçe Dersi Metin işleme Sürecinde Bağlam Temelli Sözcük Öğretimi ve Etkin Sözcük Dağarcığı Oluşturmadaki İşlevi, 1: 48-63

GÜNDOĞDU Ayşe Eda (2012), İlköğretim Altıncı Sınıf Türkçe Dersi Sözcük Öğretimi Etkinliklerinin Çeşitli değişkenler Açısından İncelenmesi, Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi, 1: 201-2017

KURNAZ Cemal (2013), Divan Şiirinde Beden Dili, Divan Edebiyatı Araştırmaları Dergisi, 10: 331-338

KARADAĞ Özay (2013), Kelime Öğretimi, Kriter Yayınları, İstanbul

KARAAĞAÇ Günay (2012), Türkçenin Dil Bilgisi, Akçağ Yayınları, Ankara

KARAAĞAÇ Günay (2013), Dil Bilimi Terimleri, Türk Dil Kurumu, Ankara

KARABULUT Ferhat (2008), Türk Kültürü ve Hacı Bektaş-ı Veli Dergisi

KARADAĞ Özay (2013), Kelime Öğretimi, Kriter Yayınları, İstanbul

KUŞÇU Ertan (2017), Sözcük Öğretimi Üzerine Değerlendirmeler ve Fransa Ulusal Bilimsel Araştırma Merkezinin (CNRS) Görsel- Anlambilimsel Yorumu, Cumhuriyet Uluslararası Eğitim Dergisi, 2: 287-301

MADEN Sedat (2010), Türkçe Öğretiminde Drama Yönteminin Gerekliliği, TÜBAR-XXVII, 503-519

MADEN Sedat, DİNÇ Abdülkerim (2017), Drama Yönteminin Türkçe Öğretiminde Kullanımının Başarı ve Kalıcılık Üzerine Etkisi, Amasya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 2: 454-500

ONAN Bilginer (2003), Divanü Lügat-it Türk'ün Dil Öğretim Yöntemleri ve Dünya Filolojisine Katkıları Bakımından Bir Değerlendirme, TÜBAR-XIII, 425-445

ÖZTÜRK Jale, ÖMEROĞLU Ali Ferhat (2015), Dil Bilgisi Öğretiminde Kavram Haritalarının Kullanımı, Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 31: 69-86

ÖZBAY Murat, MELANLIOĞLU Deniz (2008), Kelime Öğretiminde Örneklemenin Önemi ve Divanü Lügat-it Türk, Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Üniversitesi, 10: 49-58

ÖZEL Selin (2010), Yabancılar Türkçe Öğreten Resmi Kurumlarda Dil Bilgisi Öğretimi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Türkçe Eğitimi Ana Bilim Dalı Türkçe Öğretmenliği Bilim Dalı

SEVER Sedat, KAYA Zekeriya, ASLAN Canan (2011), Etkinliklerle Türkçe Öğretimi, Tudem Yayınları, İzmir

SÖNMEZ Veysel, ALACAPINAR Füsün G. (2011), Örneklendirilmiş Bilimsel Araştırma Yöntemleri, Anı Yayınları, Ankara

ŞAHBAZ Namık Kemal (2012), Buluş Yöntemiyle Dil Bilgisi Öğretimi- Geçmişten Günümüze, Kriter Yayınları, İstanbul

TAYFUN Recep (2007), Etkili İletişim ve Beden Dili, Nobel Yayınları, İstanbul

TOK Mehmet, TEMEL Hasan (2014), Beden Dili Ölçeği: Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması, Eğitimde Kuram ve Uygulama, 1: 103-122

TANIN Reyhan (2004), Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Sözcük Bilgisi ve Öğretimi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yabancı Dil Olarak Türkçe Dilim Dalı

www.tdk.gov.tr

UĞUR Fidan, AZİZOĞLU Nahide İrem (2016), Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Kullanılan Ders Kitaplarının Sözcük Öğretimi Açısından Değerlendirilmesi, Ana Dili Eğitimi Dergisi, 1: 151-166

YASİR M. Ali (2014), Beden Dili, Nev Yayınları, İstanbul

YILMAZ Engin (2014), Temel Dil Bilgisi Sözlüğü, Pegem Akademi, Ankara

YÜCE Sefa (2005), İletişim ve Dil: Yöntemler, Avrupa Dil Portföyü Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi, Journal of Language andLinguisticStudies, 1: 81-87

YEŞİLYURT Erhan (2016), Osmanlı Döneminde İngilizlere Türkçe Öğretmek Amacıyla Yazılan Kitapların Dil Öğretimi Açısından Değerlendirilmesi, Ana Dili Eğitimi Dergisi, 3: 277-294

ZORBAZ Kemal Zeki, Geçmişten Günümüze Yabancılara Türkçe Öğretimi, Yabancılara Türkçe Öğretiminin Tarihi Seyri, 171-181

EKLER

EK1: KİŞİSEL BİLGİ FORMU

Sevgili öğrenciler,

Elinizde bulunan bu form, “Türkçeyi Yabancı Dil Olarak Öğrenenlere Fiillerin Öğretiminde Pantomim Tekniğinin Uygulanması” adlı yüksek lisans tezinde kullanılacaktır. Bu çalışma A2 seviyesinde Türkçe öğrenen yabancı öğrencilerin pantomim tekniğinin fiillerin öğretimi üzerindeki etkisini belirlemeyi amaçlamaktadır.

Bu formda sizlere kendinizi tanıtmaya yönelik sorular sorulmaktadır. Sorulara doğru cevaplar vermeniz araştırmanın güvenilirliğini arttıracaktır. Katkılarınız için teşekkür ederim.

ALİ DURMUŞCAN

1. Ülkeniz:

2.Cinsiyetiniz:

a) () Kız b) () Erkek

3. Yaşınız:

4.Ana diliniz :

5. Türkçeyi öğrenme amacınız nedir?

a) () Lisans

- b) ()Yüksek Lisans (Master)
- c) () Doktora
- d) () İş
- e) () Diğer: (Belirtiniz.)

6. Türkiye' ye gelmeden önce veya TÖMER' den önce Türkçe eğitim aldınız mı?

- a) () Evet
- b) () Hayır

7. Sizce Türkçe öğrenmek zor mu?

- a) () Evet
- b) () Hayır

8. Türkçe kitap, gazete ve dergi okuyor musunuz?

- a) () Evet
- b) () Hayır

9. 8. soruya cevabınız “evet” ise ne kadar sıklıkta okuyorsunuz?

- () Hemen hemen her gün
- () Haftada birkaç defa
- () Ayda bir birkaç defa

10. Türk televizyon kanallarını izliyor musunuz?

- a) () Evet

b) () Hayır

11. 10. Soruya cevabınız “evet” ise en çok izlediğiniz programlar hangisi veya hangileri?

a) () Haber

b) () Spor

c) () Magazin

d) () Film- Dizi

Diğer..... (Belirtiniz.)

12. Yazma dersi dışında Türkçe kompozisyon, şiir, günlük, hikâye vb. yazıyor musunuz?

a) () Evet

b) () Hayır

13. En iyi olduğunuzu düşündüğünüz beceri hangisi veya hangileridir.

a) () Okuma

b) () Yazma

c) () Konuşma

d) () Dil bilgisi

e) () Dinleme

14. En çok zorlandığınızı düşündüğünüz beceri hangisi veya hangileridir.

- a) () Okuma
- b) () Yazma
- c) () Konuşma
- d) () Dil bilgisi
- e) () Dinleme

15. 14. Soruya verdiğiniz cevaplardan bir tanesi dil bilgisi ise dil bilgisinde hangi konuların öğrenilmesinde problem yaşıyorsunuz? (1'den 3'e kadar numaralandırınız.)

- a. () Kelimeler (İsim, Fiil, Sıfat, Zamir gibi)
- b. () Cümleler (Fiil cümlesi, İsim Cümlesi)
- c. () Ekler (- DA, -DAn, -A, -I gibi)

16. Kelime grupları içerisinde hangisinin veya hangilerinin öğrenilmesinde problem yaşıyorsunuz?

- a. () İsimler
- b. () Fiiller
- c. () Sıfatlar
- ç. () Zamirler

17. Fiiller konusundaki probleminiz ya da problemleriniz nelerdir?

- a. () Yapılan işi izliyorum ama uygun fiili bilmiyorum.
- b. () Yapılan işi okuyorum ama vücut hareketleri ile fiili gösteremiyorum
- c. () Yapılan işi okumuyorum ama izleyebiliyorum bu yüzden uygun fiili biliyorum vücut hareketleri ile gösterebiliyorum ama söyleyemiyorum.
- ç. () Yapılan işteki fiili izliyorum ama hangi fiil olduğunu yazamıyorum.

18. Ne kadar zamandır Türkiye’de yaşıyorsunuz?

- a () 0 – 6 Ay
- b () 6 Ay – 1 Yıl
- c () 1- 3 Yıl
- d () 3 Yıl Ve Üstü

Aç- (2)	Evlen-	Onayla-
Affet-	Eğlen-	Öde-
Atla-	Fırlla- (2)	Öl-
Alış-	Gel- (2)	Öğren-
At- (2)	Güt-	Önemse-
Al- (2)	Gör- (2)	Özle-
Anımsa-	Geç-	Pişir-
Anla- (2)	Gülümse-	Rahatla-
Ağrı-	Götür- (2)	Soğu-
Ayrıl- (2)	Gez-	Sıkıl-
Ağla-	Gül-	Seyret-
Ara- (2)	Güven-	Sil-
Bit- (2)	Git- (2)	Sakla- (2)
Bekle-	Gir-	Sev-
Bil- (2)	Savaş-	
Başla-	Hazırla-	Sür-
Bul- (2)	Hoşlan-	Sula-
Buluş-	Hesapla-	Susa-
Bin- (2)	Hatırla-	Sapta-
Boya-	İç- (2)	Sor-
İste- (2)	Söyle-	
Büyü- (2)	İzle- (2)	Tanış-
Bak- (2)	İN-	Topla-
Cevapla-	İmzala-	Temizle-
Çal- (2)	İyileş-	Taşın-
Çek- (2)	Kokla-	Tanı-
Çöz- (2)	Kalk- (5)	Tuzla-
Çık- (2)	Kullan- (2)	Titre-
Çürü-	Kapla-	Tut- (2)
Çalış- (2)	Koru- (2)	Tasarla-
Dur- (2)	Konuş-	Taşı-

Düş- (2)	Kapa- (2)	Tat-
Doku-	Kal-	Unut-
Dağıt- (2)	Koş-	Umursa-
De-	Kükre-	Uyan-
Dön- (2)	Katıl-	Uğra-
Duy-	Kurtul-	Ulu-
Destekle- (2)	Kıpırda-	Uyu-
Dinle- (2)	Kork-	Üşü-
Düş-	Otur- (2)	Ütüle-
Düşün- (2)	Oyna-(2)	Ver- (2)
Değiştir- (2)	Oku- (2)	Yaz-
Et- (5)	Ol- (2)	Yorul-
		Yap- (6)
		Ye- (2)
		Yanıtla-
		Yakış-
		Yaşa-
		Yenile-
		Yürü-
		Yakala- (2)
		Yüz-
		Yağ-
		Yat-
		Zorla-

Not- 1:Yukarıda verilen fiilleri cümlelere uygun bir şekilde yerleştiriniz. Fiilin yanında parantez içerisinde yazan sayı ise o fiilin kaç defa kullanılması gerektiğini gösteriyor. Örneğin: Et- yardımcı fiili, 5 farklı cümlede kullanılmaktadır. Yanında sayı olmayan fiiller bir defa kullanılmaktadır.

Not-2: Fiillere uygun olan şimdiki zaman eki (-Iyor) veya Di’li geçmiş zaman eki (-DI)’ ni getiriniz. Bunlarla beraber uygun olan şahıs eklerini de kullanınız.

1. Annem ve babam çok tartışıyorlar. Galiba

2. Merdivenden yukarıya doğru
3. Nişanlımla bu yaz tatilinde
4. Vale arabayı sahibine veriyor ve bahşiş
5. Ev almak için paramı
6. C1 sertifikasını aldım ve TÖMER' den mezun
7. Televizyonda güzel bir dizi var. Onu
8. Temizlik görevlisi bütün binayı
9. Sınıf sıcak oluyor ve öğrenci pencereyi
10. Babası çocuğuna para
11. Kuş elimin arasında
12. Bu akşam yemek yemedik. Kahvaltı
13. O fırsatı bir daha
14. Otobüs yarın saat 21.00' da
15. Yanan evden zor
16. Hocanın sorduğu sorunun cevabını
17. Öğrenci soruları sırayla
18. Hava çok soğuk, kıyafetlerim çok ince bu yüzden
19. Mimar yeni bir bina
20. Öğretmene soru
21. Osmanlı mutfağında çok güzel yemekler
22. Çocuk odayı çok
23. Adam duruyor ve hiç
24. Kışın insanlar dağlarda kayak
25. Ben, onu partide gördüm.

26. Beni görünce hafifçe
27. Fotoğraf makinasıyla fotoğraf
28. Asansör 5. kattan aşağıya
29. Bu problemi nasıl çözerim. Onu
30. Erkekler kahvede genellikle çay
31. Babamdan para istiyorum çünkü param
32. Çantamı karıştırıyorum ama kalemimi
33. Bugün sana çok kızdım ama seni
34. Cuma günü ailecek alışveriş merkezinde alveriş
35. Şu adamı bir yerden
36. Hırsız, kadının çantasını
37. Annem eve gel
38. Mutfak masasının yerini
39. İnsanlar onun hareketlerine ve konuşmasına çok
40. Arkadaşıma sonuna kadar Çünkü o benim dostum.
41. Türkiye’ de kapalı alanda sigara
43. Öğrenciler sınıfta sandalyede
44. Arabayı babam
45. Ülkeler problemlerini çözemiyor ve
46. Çocuk kalemi öğretmene atıyor. Öğretmen kalemi
47. Geceleri kurtlar
48. Hocanın söylediği her şeyi deftere
49. Çok uzaktasın, ne söylüyorsun, ...
50. Bütün gün yürüdüm. Yorgunluktan

51. Söz verdin. Sözünde
52. Bugün dersten sonra hocamı
53. A2 sınavından başarısız oldum ve
54. Yıllarca sırrımı
55. Türkiye’ de nişanlanmak için önce kızı
57. Sabah saat 06.00’ da yola çıkmayı
58. Türkiye ekonomisi son 5 yılda çok
59. Her gün okuldan eve, evden okula
60. Bütün gün çok çalışıyorum ve çok
61. Onun olumsuz davranışlarını
62. Çocuğumla bahçede çiçek
63. Bahçıvan bahçeyi
64. Dışarısı çok soğuktu. Pencereyi
65. Türkiye’nin her yerine kışın kar
66. Hoca yavaşça kapıyı açtı ve yavaş bir şekilde sınıfa
67. Derse geç kalınca evden hızlıca
68. Sokakta yürürken bir anda
69. Öğrenciler evde ders
70. Öğretmen öğrencinin sorduğu soruyu
71. Öğretmen gözleriyle öğrenciye
72. Evdeki eski eşyaları tek tek dışarı
73. Kolanın kapağını yavaşça
74. Durakta otobüsün gelmesini
75. İş yerinde işçiler bütün gün

76. Akşamları yatmadan önce mutlaka duş
77. Arkadaşlarla diskoda sabaha kadar
78. Erkek arkadaşımın çok
79. Kadın eğiliyor ve bahçedeki gülleri
80. Eğlenceye biz de
81. Aldığı kıyafetin parasını kasaya
82. Arkadaşlarla karşılıklı sohbet
83. Masadaki yemeklerden birer lokma
84. Sabah erkenden
85. Yazın ailemle Bodrum'da tatil
86. Ona ulaşmak için bütün gün onu telefonla
87. Ders bittiği zaman öğrenciler sınıftan
88. Koltuğa oturmak için sandalyeden
89. Arkadaşım evin önünden
90. Bayramlarda dedeler çocuklara para
91. Yemeği bitti ve hızlı bir şekilde masadan
92. Kıyafetlerim çok pis kokuyor. Üzerimi
93. Durakta bekleyen yolcu metrobüse.....
94. Bu ceket sana çok
95. Gömleklerimi kendim
96. Elemanlar ofisteki eşyaları başka yere
97. Temizlikçi bütün pencereleri
98. Atatürk 1938 yılında
99. Üniversite fakülteyi

100. Çocuk annesinden vitrindeki oyuncacı
101. Amcamlar yarın bize
102. Mevleviler kendi etrafında
103. İlbaharda bütün çiçekler
104. Ressam resmini
105. Masanın üzerindeki anahtarı ben
106. Küçük çocuklar ata
107. Ayakkabının ipi
108. Bugün akşam eşimle film
109. Şu an saat sekizi çeyrek
110. Hafta sonu dayımlarda
111. Bu hocayı hiç sevmiyorum. Ondan nefret
112. Öğrenci doğru cevabı
113. Türkiye’de salçayı yaparken
114. Ölmedim. Hâlâ
115. Yemeğe tuz
116. Bu elbisenin fiyatı indirimden sonra çok
117. Patron çok sinirlendi ve
118. Garson müşterilere servis
119. Doların değeri çok
120. Çarpma işleminde eksiler artıları
121. Duvar devrilmesin diye duvarı
122. Uzun zamandır ailesine o
123. Polis, hırsızı

124. Onun adını hep
125. Gelecek ay Ankara' ya
126. Canım çok Hiçbir şey yapmak istemiyorum.
127. Yeni işinde çok para
128. Hastalığı geçtikten sonra
129. Bütün gün İstanbul' u
130. Akşamları erken
131. Taraftarlar takımlarını
132. Temizlikçi kadın bütün camları
133. Sınav saat 10.00' da
134. Sürekli çalışıyorum ama Türkçeyi
135. Adana' dan gelen arkadaşım ile Taksim' de
136. Ona bağıyorum ama o
137. Eşyaları yeni eve
138. Derste sürekli Türkçe
139. Eşimi ve çocuklarımı çok seviyorum ve onları
140. Kışın hava çok
141. Babası çocuğunu ders çalışması için
142. Çocuk çok yaramaz hiç yerinde
143. Hangi takımı ?
144. Bu ayakkabı ayağıma küçük
146. Araba bozuldu.
147. Yarın Ankara'ya gitmek için İstanbul' dan
148. Yazın denizde

149. Ünlü şarkıcı şarkı
150. Tatilde bütün gün
151. TÖMER' de Türkçe
152. O doğru söylüyor. Ben ona
153. Müdür önüne gelen dosyaları sırayla
154. İşe gitmek için sabahları erken
155. Karadeniz'de insanlar çok fazla balık
156. Bütün gün okulda hep seni
158. Çoban sabahtan akşama kadar koyunları
159. Arkadaşım aşağıya asansörle
160. Annem sabahları kahvaltıyı erkenden
161. Onunla önceden beri
162. İş yerinde babama yardım
163. Sınavda soruları
164. Yağan kar yolları
165. Senin adını bir yerden
166. Çok hastayım ve başım çok
167. Bebeğin karnı aç galiba, sürekli
168. Çocuklar, yıllar geçiyor ve çok hızlı
169. Spor salonunda terleyen sporcular daha sonra banyo
170. Öğretmenin sorduğu soruya cevap
171. Ağacın dalları yavaş yavaş
172. Masayı kendine doğru
173. İnsanlar konserde müzik

174. Karatepe' de çok güzel halı
175. Üniversitede tıp fakültesinde
177. Yarın akşam Ankara'dan İstanbul' a
178. Uzakta ne var? Ben
179. Hafta sonları çok geç
180. Çocuklar okulun bahçesinde ip
181. Ormanda gezen aslan bir anda
182. UsainBolt çok hızlı
183. İnsanlar kavgada dayak yiyen adamı
184. Karanlıktan çok
185. Ailem çok uzakta ve onları çok
186. Banyo yaptıktan sonra insanın vücudu
187. Hocamı her gün daha çok
188. Öğretmen bize ders çalışmamızı
189. Ağzım kuruyor. Sürekli
190. Paramı kimse bulamıyor. Çünkü paramı
191. Onu eskiden beri
192. Köpek soğukta tir tir
193. Usta arabayı tamir
194. Eve giderken markete
195. Her akşam yemek
196. Telefonum çok eskidi bu yüzden onu
197. Her gün saat 00.00' da
198. Hasta tedaviye cevap

199. Ofiste çalışan görevli bilgisayar
200. İsaac Newton yer çekimini
201. Uzun zamandır telefonum
202. Polis arabayı
203. Benim sözümü hiç
204. Her sabah gazete
205. Tanımadığım bir adam beni
206. Çorapların burada ne ?

EK3: ARAŞTIRMA İZİN BELGESİ

Evrak Tarih ve Sayısı: 27/05/2017-9765

T.C.
İSTANBUL AYDIN ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Türkçe Öğretim Araştırma ve Uygulama Merkezi

Sayı : 75640368-100
Konu : Ali Durmuşcan'ın Uygulama Talebi Hk.

ÖĞRENCİ İŞLERİ DAİRE BAŞKANLIĞINA

Gaziantep Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Türkçe Eğitimi alanında yüksek lisans yapmakta olan Merkezimiz Türkçe öğretmenlerinden Ali Durmuşcan, tezi için İAÜ TÖMER'de uygulama yapmak istemektedir.

Gereğini bilgilerinize saygılarımla arz ederim.

Ek: Ali Durmuşcan Dilekçe (1 sayfa)

Adres: Beşyol Mah. İnönü Cad. No:38 Sefaköy, 34295 Küçükçekmece / İSTANBUL
Telefon: 444 1 428
Elektronik Ağ: <http://www.aydin.edu.tr/>

Bilgi için: Selman BAŞARAN
Unvanı: Türkçe Öğretmeni

Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununa göre Güvenli Elektronik İmza ile imzalanmıştır

ÖZGEÇMİŞ

Ali DURMUŞCAN, 1989 yılında Kadirli’de doğdu. İlk ve orta öğrenimini Kadirli’de tamamladı. 2014 yılında Amasya Üniversitesi Türkçe Eğitimi Bölümünden mezun oldu. 2015 yılında Gaziantep Üniversitesi Türkçe Eğitimi Bölümünde Yüksek lisans eğitimine başladı. 2016 yılında İstanbul Aydın Üniversitesi Türkçe Öğretimi Uygulama ve Araştırma Merkezi (Aydın TÖMER) ‘nde yabancılara Türkçe öğretimi alanında çalışmaya başladı. Halen bu kurumda görev yapmaktadır.

CURRICULUM VITAE

He was born in Kadirli in 1989. He was finished his primary and elementary school education in Kadirli. He was finished his bachelor about teacher of Turkish at the University of Amasya in 2014. He started to study his master programme in major of Turkish Language at the University of Gaziantep in 2015. He started to teach Turkish Language to foreign people at İstanbul Aydın Üniversitesi Türkçe Öğretimi Uygulama ve Araştırma Merkezi (Aydın TÖMER). He is still in charge with this duty at the university.